

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3. చెన్న పట్టణము 1917 నం॥ ఫి బ్రవరినెల 23 వ తేది శుక్రవారము No. 272
నంపుటము. 3. న శ నా మ స ం వ త్స ర పా ల్ప న మా స శు క్ల ద్వి తి య ౨. సంచిక ౨౭౨

త్వరలో!

వెలువడగలదు!!

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

ము ద్రి త మ గు మ న్న ది.

నల సంవత్సరమున జరిగిన విరోహాఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

సంవత్సరాది దినమున వెలువడగలదు.

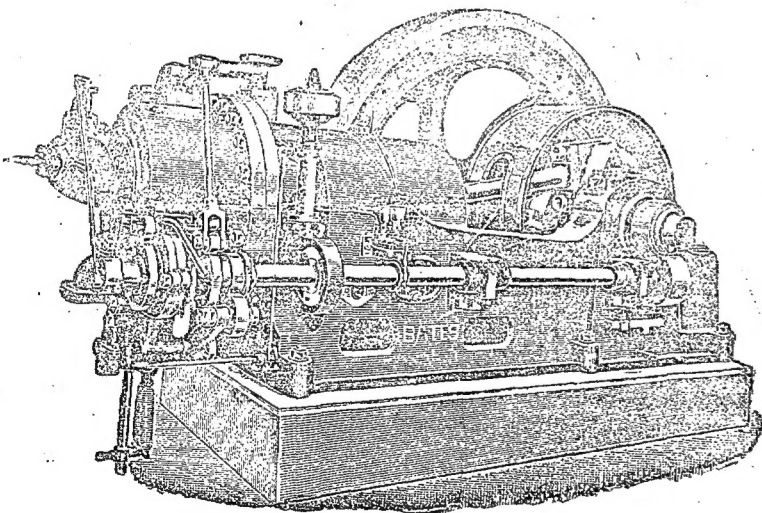
కాగితముల కటవునం జేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటువలన వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము: వెల రు 2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు ,, ,, 0-8-0
,, ఆర్థసంవత్సర ,, ,, 0-12-0
ఆంధ్రపాఠశాల సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు ,, ,, 1-0-0
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.	పండ్లపాడి.	మోహినీ తైలము.
డబ్బీ 1-కి 0-4-0.	డబ్బీ 1-కి 0-2-0.	సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టిపిథి మద్రాసు.

బేటుగోల్డు మెడల్ కెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈక్రొత్త టంబుపు ఇంజనులు యెటు కంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్తో నయినను మూడు ఒకమాసము చేపరయి జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే మిక్కిలి త్వ ప్రకరముగా పనిచేయుచున్నవి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులకంటె డాక్యువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్ యొ సగము మాత్రము యీ యింజనులు తీసి కొనచు వాటికంటె పేయిరెట్లు త్వప్రి కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్ర ములు మొదలు 50 గుర్రముల పకరువరకు వీటయొక్క స్పేరు సామానులు సహ యే ప్పడును స్టాక్లో సిద్ధముగా నుండును.

109-141

డి. యల్. శాస్త్రి అందు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.
(బొంబాయి:-బెజవాడ, రాజమండ్రి

ఉచితము!

ఉచితము!!

మానవ గడియారము
దానిని బాగుచేయుట ఏలాగు?

144 పుటలుగల వైద్యగ్రంథమును చదువుటవలన మానవ గడియారమును రిపేరుచేయుటకు నేర్చుకొన వచ్చును. క్రయము లేదు. తపాలఖర్చు లేదు.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,
188 20, చినాబుబారుకోడ్, మదరాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్వేతనుఖమునుపొందుట స్వాభావిక మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యహర్షమును కలుగజేసి కీరసాఖ్యమును దృఢగాత్రమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును. ఈపుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి యు మేమే భరించిపంపెదము. వెంటనే వ్రాయుడు

219 వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,
అతంకనిగహ కోవగౌలయం 156, బ్రాడ్యే, మదరాసు.

మోటారు బస్సుకార్లు.

కాంటినెంటల్ అందు రిపబ్లిక్ బస్సు కార్ల సకాలముగ అతిశీఘ్రముగ సరఫరా చేయుటకున హిందూదేశ పరిస్థితులకు తగునట్లును రేడియేటర వగైరాలతోసహా 20 లేక 25 మంది కూర్చుండటకు తగినవి యున్నవి.

విలాసము:- వెల్కోజు, రాయపేట,
(664) మద్రాసు

నియోగులు

II వారి ప్రస్తుత స్థితి.

నియోగి విద్యార్థికు లొకరిట్లు మానేర వ్రాయుచున్నాడు. తెలుగు మండలములలోని నెక్కు గ్రామములందు గరణికపు టుంగ్రము కొన్ని నియోగికుటుంబములకుఁ బరం పరాకర్తముగ నుండెడిది. గ్రామవిస్తృతినిబట్టి యూరూరికి నెక్కుకంటె నెక్కువగ సంప్రతు లుండెడివి. ఆకరణికము లకు భూమిపనుయన నెద్దగతు లుండెడివి. ఆభూమి ప్రత్యేకముగ నాయుద్యోగమున సంబంధించినదే యయి, యుద్యోగము త్యేక్తమునగల మయినను, ఆభూమిల లెలు చుగ నాదవకాల్పముచేసినో, పూర్వార్థముచేతనో, భూమిని విస్తృతము లుంబముల వారికిఁ బంచి నెట్లు చుండెడివారు. ఆందువలన నామాన్య త్యేక్తములు తగిలరులకును అనుభూతియు లగుచు వచ్చెను. ఈ యితరులకు 'లోపాదాకార' మిరాసిదారు' లని యీతెలుగు మండలములందు సంజ్ఞ యుండెను. కరణికము ప్రధానముగ నియోగులదగుటచేత వీరందఱు నిప్పటికిని 'కరణము' లని వాడబడుచున్నారు. 1870 సంవత్సర ప్రాంతముదనుక నిట్లు మాన్యత్యేక్తములు భూమిపైని దుర్భరమయిన పన్ను లేకుండ వీరికి జీవనహేతువులయి యుండెను. అప్పుడు దొరతనమువారి గ్రామములందు సంప్రతులను పీసివేసి గ్రామమున కొక్కొక కరణమునే నిలిపి, ఆభూమిలపైని మాటికి ఆరుపది రెండున్నరకుఁ దక్కునకాకుండ 'నాకరి క్విటురెంటు' అనుకేరితిపన్ను విధించిరి. ఈ పన్నునే భరింపజాలక, కొన్నియుల్లో భూములువిడిచి నెట్టుబడ్డెని విందుము. అప్పటికి దాదాపు పదిసంవత్సరములకు ముందే గోదావరీ మండలమందు దొరతనమువారి గ్రామముల భూముల గొలిపించి దరము లేస్తోంది ఎకరా కింత యని పన్నుని నియమించియుండిరి. ఇదియే మొదటి రయితు వారి నెటలు మెంటు. ఈ నెటలుమెంటు కిస్తుమీఁద నే, రూపాయికి పదియశాల చొప్పున నాకరిక్విటురెంటు విధించిరి. భూములకు పన్నువలని భారము లేనపుడే యివి నియోగికుటుంబముల జీవనమునకుఁ జాలి యుండలేదు. పన్నుగూడఁ గట్టుబడ్డపుడు నీ రెట్టిదకకు, వచ్చికో చెప్ప నక్కఱ లేదు. దొరతనమువారి గ్రామములలోని మిరాసిభూములకుఁ గలిగిన యవస్థ పడెండ్ల క్రిందట జమీన్దార్ గ్రామముల భూములకుఁగూడ సంభవించెను. ఇంకను విశేషము భూములపైని పదజాలపన్నే! వీనిమీఁద మాటికి నూలును ఆభూములపై పన్ను మాటకయుండును. వీనిమీఁదిది ముప్పదేండ్ల కొకసారి హెచ్చింపఁబడినను హెచ్చింప బడవచ్చును. ఇట్లు ఈ భూములయినను బలుచోట్ల నీ నియోగికుటుంబములనుండి పరాధీన మయినవి.

జీవనహేతువు లిట్లు రానురాను నశించుచుండెను. పుష్కలద్రవ్యసాధ్య మగుటచే లాకికవిద్య వీరికి దుర్లభమయ్యెను. అలవాటులేమిచేఁ గాయకప్రములమయిన వృత్తులకు వీరు పనికిరావైరి. వీరికిపుడున్న సరిపదలు "కోపము, నుబ్బును, గర్వము, నాపోవని యునికియును దురభిమానము, నిర్వాసిపారత్వము" ఇవియే. ఈస్థితికి వచ్చియు, వివేకము తెచ్చుకొనక, హంబితులయి, వివాహాదికార్యములకు వరదక్షిణాదులక్రింద వందలు, నేలు వ్యయనెట్లుచు, మఱితగ నధోగతు లగుచున్నారు.

ఒక్కొక్క వివాహమునకు సంస్కర్యమును బోగొట్టుకొని కూటిపేదలయిన కుటుంబముల గొన్నిటిని నే నెఱుంగుదును. దుఃఖిమానము వదలని వారిద్రవ్యము వలని పర్యవసానము చెప్పవలయునా? పదుగురు ఆననట్లు నెద్దకట్టు ములిచ్చి కూతురి యలంకారములు గూఢముగ గుడువ యుంచుచున్నాఁడు. దబ్బులేదని యాచింపఁడు. అప్పు పుచ్చుకొని హరించుచున్నాఁడు. నేవ చేసి జీవము సంపాదింపఁడు. కూటసాత్వమునకు వెళ్లుచున్నాఁడు. లగవరియయి వివాదములఁ దీర్చుడు. కలహములఁ దెంచి యితరులఁ బాడుచేసి ఫలముఁ బొందుచున్నాఁడు.

ఇట్టివారు నెక్కడఁద్రో నిండియుండిని నియోగిజాతి నుద్ధరించువారికి మా వందనశేతుములు.

నియోగిజనపక్షమున ద్వైతాద్వైత మత స్థాపక కోటి శ్వరశర్మ కాశ్మీగారు కొన్ని సంవత్సరముల నుండి పనిచేయుచు, ఏటట సభలు చేయుచున్నారు. విహికవిషయమున అభివృద్ధినిమి త్రమయి ఆ సభలవలన కార్యసిద్ధిగాని ప్రయత్నముగాని జరిగినట్లు కనబడెను. ఆహమ్మిక విషయము నందును మన వారు అభివృద్ధి లయియే యున్నారు. ఉపనీతులలో గూడ తన గోత్రము, ప్రవర, యెఱుంగని వారు, సంధ్యావందనము మొదలే రానివారు, తుదకు కేశవనామము లిరువదినాలు గయినను గ్రమముతో నుచ్చరింప లేనివారు, బహు సంఖ్యాకులు గలరు. మంత్ర మంత్రార్థములు తెలిసికొనుట మనవారికి విధిగాదని యెవరందురు? కోటిశ్వర శర్మకాశ్మీగారి యత్నములు కేవల మందునుగూర్చియే కాక నియోగిశాఖవారికిని బలవద్విరోధమును దెచ్చిపెట్టిన పద్ధతి నియోగముతోను, ఈ పద్ధతి స్థాపకులయిన చిదానంద యతీంద్రుల సమారాధనముతోను, సంబంధించిన దగుటంబట్టి, యీ మఱికు నీ రెండుశాఖల వారికిని గల యంతఃకాలమ్యములు మఱిత పెంచుటకుఁ గారణ మగు నను భయముచేత మన నియోగికోటిలోనే గొప్పవా రనేకులు వీరి యుద్యమములకుఁ దోడుపడ వైరి. రాజమహేంద్రవరమునందు జరిగిన సమావేశమందు, అత్యంత సమాపథ్యులయినను, కాకినాడ నియోగులు నామకు లెవ్వరును రాలేదు. ఎట్లున్నను, 'భిక్షు కుదిరినంగాని నివృత్తుదురు' అను

సామెతచొప్పున, సన్న్యాసులకే ముందు భిక్షు కావలయును. కడుదరిద్రతాదశయం దున్న యీ సంఘమువారు అన్నవస్త్ర సాధనములకు ముందుగఁ గేవల పరమార్థ సాధనములను గూర్చి యెట్నింపవలసినదని కాశ్మీగారి యుద్యమ మయినయెడల నది యెప్పటికిని గొనసాగ నేరదు. విత్తకరియైన విద్యార్థుల మూలమున ఈ శాఖవారి శ్రేయోభివృద్ధి కవసరమయిన మార్గముల నేర్పఱుచుటయే మనవారికి విధియయి యున్నది.

నియోగుల యుపకారముకొఱ కుద్దేరించి వీరి విద్యావృద్ధికి సాహాయ్యముకయి యిరువదేండ్లకు మున్ను కొప్పరపు రామారావు గారు మున్నగు మహానీయులు కొందఱు కొంత మూలధన మేర్పఱిచిరి. దాని ప్రచారముచేయున్నచో కొన్నియేండ్లకు మున్ను, పోలవరరాజపత్ని, విద్యార్థులకు గారు నియోగి బాలిక విద్యావృద్ధికియి కొంత ధనము నిష్కయించినట్లు విందుము. కీర్తిశేషులయిన తిమ్మరాజు శివరావు పంతులుగారును అట్లే ధన మేర్పఱుచిరని విందుము. గుంటూరులో గోవిందరాజుల శ్రీనివాసరావుగారి యత్నముచేతను, బొదావ్యముచేతను ఒక సంఘము రెజిస్టరి కావడినది. ఇంకను ఏవయిన సంఘము లేర్పడి యున్నను, ఈ శాఖయొక్క పురోభివృద్ధికిఁ జాలి యుండలేదు.

మనవారిలో నిష్పమును గొప్పవారు లేక పోలేదు. గౌరవనీయులయి రాజధానిపాలకులలో నధానన మలంకరించిన వారు ఉన్నత న్యాయసభలో న్యాయవాదులు, రాజకీయ లిరుదవిరాజకులు, మండలాధీశ్వరులు, భూస్వాములు, ధనస్వాములు, పండితులు, గూడఁ గొందఱు కలరు. వీరందఱును జేరి మూలధన మేర్పఱిచి, నియోగిబాలికకు ఇప్పటి కాలానుసారముగ నవలంబింపఁ దగిన వృత్తులను, అందుకుఁ గావలసిన కళలను, అవి నేరువఁదగిన మార్గములను, ఏర్పఱచి, యీ శాఖ యభివృద్ధి నెందు మార్గము నిశ్చయింపవలెను. అట్టిసమయము త్వరలో సమకూడుగాక యని నుప్రసన్నుని భగవంతునిఁ బ్రార్థించుచున్నాను.

అభినవ భీమ సేనుడగు
ప్రా॥ రామమూర్తి నాయడు గారు
త్వరలో రానున్నారు.

ఈ క్రింద వివరింపబడిన ప్రదేశములలో తమ అత్యున్నత దేహబల ప్రాధిమ్యము ప్రదర్శించెదరు.

కావలి	కాకినాడ
బంగోలు	పితాపురము
బాపట్ల	తుని
గుంటూరు	ఎలమంచి
బెజవాడ	అనకాపల్లి
ఏలూరు	విశాఖపట్నము
రాజమహేంద్రవరం	విజయనగరము

690 నోటీసు.

తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానములలో 1916 వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెల మొదలు 1917 వ సంవత్సరము జనవరి నెల వరకు రాబడిన బంగారు వగైరా వస్తువులు ఈ దిగువ కనిన వాటిని 1917 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెల 26-వ తేది వగలు 1! ఘంటలకు తిరుపతి దేవస్థానము ఖజానావద్ద ఏలం వేయుదురు. ఏలంలో సవాలు చేయగోరువారు దేవస్థానము కచ్చేరిలో ముందాడిగా రూ 100 లు ధరావతు కట్టి సవాలు చేయవలసినది.

- సుమారు మొత్తము,
1. బంగారు ధరావతు 80 తులాలకుంతున 1658 తులాల
  2. బంగారు నాణ్యములు వక లాటు 11 రకములు
  3. వెండి ధరావతు 1000 తులాల రు. 12,080
  4. వెండి నాణ్యములు వక లాటుగా రకములు
  5. హరి రూపాయలు 21427
  6. తేగడ రూపాయలు ధరావతు రు. 1000 లు వంతున 9951
  7. తేగడ వైసాలు వక లాటుగా రు. 741
  8. తాంబం (వకలాటుగా) శేర్లు 1236
  9. వస్త్రాలు వస్త్రాలు
  10. కర్పూరం జినిగి వస్త్రాలు
  11. రాగివగైరా పాత్రలు వకలాటుగా
- శ్రీ మహంతు ప్రయోగదాసుజీ వారు, విచారణకర్తలు

ప్రసిద్ధిపెందినకలము చె౦కధర

నైన్నరు కంపెనివారి

'మర్కన్టయిలు'

ఫాంటెను వేనా

రు 2-8-0

మాత్రమే

రు 2-8-0

మాత్రమే

ధరమాత్రమే స్వల్పముగాని ఉపయోగమున ఘనమయినది.

ప్రపంచములో ఫాంటెను వేనాలు చేయువారిలో గొప్పకంపెని వారివలన ఈకలము మాకొరకు ప్రత్యేకము తయారు చేయబడినది.

14 వన్న బంగారు పాళి

వేగముగ వ్రాయదగి యున్నది.

(555)

రు 2-8-0 మాత్రమే

నైన్నరు కంపెని లిమిటెడ్, మదరాసు.

పల్లెపట్ట వైద్యాలయము.

ఒక నాటుకోటు శైలి వివరణము.

ఇటీవల పల్లెపట్టనందు నెలకొల్పిన వైద్యాలయము నాటుకోటు శైలి వివరణమునకు నిదర్శనముగ నున్నది. పల్లెపట్ట తాలూకాకు ముఖ్యపట్టణము, కాశ్యోటివర సంస్థానభాగము. ఆ ప్రాంతమునందు వైద్యాలయములేని వెలితిని, చిత్తూరు జిల్లాబోర్డువారు, తీర్చినది. కాని, యుద్ధమునకు భావ మేర్పడి, వారి సంకల్పమునకు ప్రతిబంధకము కలిగినది. అట్టి సందర్భమున ధర్మాత్ముడగు పి. ఎం. ఏ. ముత్తయ్య శైలి గారు జిల్లాబోర్డువారిలో నేకిభవించి, వైద్యాలయమున కయిదు సంవత్సరముల కగు కర్పణ 7200 రూపాయలను భరించుటకు సంసిద్ధులైరి. ఆ వైద్యశాల ప్రారంభోత్సవము 11-వ తేదీని జరిగినది. ప్రారంభోత్సవమునకు చిత్తూరు జిల్లా స్వస్థులు, వోల్ంటీయర్లు జిల్లా మునగులు, తిరుత్తణి డివిజన్ డిప్టీ కమిషనరులు, ఎస్టేటు గార్డియన్లు, జిల్లాబోర్డు మెంబర్లు, స్టేట్స్ మన్లు గురువొగ్గులు వచ్చియుండిరి. హరిహర నాథ్ కారోనేషను ఉచిత పాఠశాల బహిష్కరణమునందు నిర్మితమైన పందిరియందు సభగూడినది. సభకు స్వస్థులుగా ఆధిపత్యము వహించిరి.

సభాధ్యక్షులు సభ్యులకు విస్మయానందజనక మగునట్లు పదు నెనిమిదవ శతాబ్దమున నీపురము వైద్యశాలముగ నుండెననియు, 1781, 1782వ అబ్దులుల్లా సర్కార్ కుల్చీ ముఖ్య బ్రిటిష్ సేనాని తురుష్కల నిచట నోడించె ననియు, నిట్టి పవిత్రతే.త్రమున శైలిగారు వైద్యశాలను నెలకొల్పి ప్రశంసాస్థులైనదియు నిందులకు తగు ప్రదేశమనియు నుపన్యసించి, 9 గంటలకు సరికి కర్రపాన న్యస్తీ ధావములు చెలంగు వైద్యాలయకవాటమును తెరచి మనోహరమగు సభా సేదికను సమీపించిరి. ఒకటి రెండు నిమిషములలో సభ్యులు కలసంఖ్యయందును ప్రేక్షకులు పది ఏబదిసంఖ్య యందును బాండుపడక సభాపంతులము క్రిక్కిరిసినది. పోలీస్ సబ్ యిక్స్ పెక్టర్ వారి కార్యవైపునను సభాధ్యక్షులందు నిశ్చయము కాపురించెను. తదనంతర ముపన్యాసకులకు నెడమిచ్చిరి. పి. నరసింహాచార్యులవారు, కె. శ్రీనివాస రామానుజాచార్యుల వారు, చూడబాషయందు పన్యసించిరి. ఆ కైలాసమండర శర్మగారు దేశభాషయందు పన్యసించిరి. దేశభాషయందు పన్యసించినపుడు ప్రేక్షకుల ముఖవికాసమును నిష్పాత్తికదృష్టితో కనుగొన న మహనీయులకు హిందూదేశము భాషాప్రముక్త రాష్ట్రములుగ విభజింపబడి రాజ్యాంగ వ్యవహారము లన్నియు దేశభాషలలో జరిగినగాని దేశీయులభివృద్ధికి కారని తోచక పోదు.

శైలిగారి యాదిరాజ్యము ప్రజాసమూహమునకు బహు పని తోచినను వారి దానధర్మ పరోపకార శివకైంకర్య మహిమాలికయములను మనసుకు దెచ్చుకొనినపుడు వారికి సామాన్యమే యనియు, ప్రకృతము 5 వ తరగతి వరకు గరపబడు ఉచితపాఠశాలను మూడవ తరగతి వరకు వృద్ధిచేయవలె ననియు, శివాలయ జిల్లాధ్యక్ష కైంకర్యము నెత్తుకొనవలె ననియు తమ తాలూకా కచ్చేరీ కట్టడముతోపాటు వైద్యశాల భవనమును నిర్మించి తమకీర్తిని శిలాస్థగితము గావించవలె ననియు నెక్కువ పన్నుతో బాధపడుతుల బీదస్థితిని పరిశీలించి కాపాడవలెననియు నీయుదారముల్లికి పరాత్పరుడు సకలైశ్వర్యముల నొడవగూర్చుకాక యనియు ఉపన్యాసకు లుపన్యసించుచుండ ఎ.పి.మి.ఎ.టర్కెట్ బుల్ డొరగారు విచ్చేసి యాసిన తైకునుమదానకంఠస్థులైరి. గ్రామపాఠశాలధ్యక్షులకు గవర్నమెంటు సాయ మేమాత్రమును ప్రాప్తించనందున శ్రీకృష్ణరంజన సమాజమువారు ప్రకృతము రీడింగురూం కార్యములను మాత్రము కైకొలిది నెరవేర్చుచున్నారనియు జిల్లాబోర్డువారు నగరికి పోవుబాటయును యీచంద్రాడి గ్రామమునకు బోవుబండి దోవయును గ్రామవాసులు ఏటికిపోవు దారియును యిప్పటి స్థితినిబట్టి మిక్కిలి బాగు చేయవలసి యున్నదనియు యీచంద్రాడి వెలివావలో రెండవ బావి త్రవ్వ కావలసియున్నదియు నుపన్యసించి ఐ రో పా మ హా సం గ్రా మ మున మిత్రపంథలికి మహావిజయము సంప్రాప్తమై శ్రీమన్నేరీ మహాకాశ్యాయకు డగు శ్రీ పంచమబాద్లి రాజరాజేంద్రుని యాజ్ఞాపక్రమ ఆచంద్రార్కస్థాయిగ నెగడుమగాక యని పరాత్పరుని ప్రార్థించుటతో సభాకార్యము సమాప్తమైంది నది. 10 గంటలకు సరికి అధ్యక్షులును టర్కెట్ బుల్ డొరగారు ను మోటారు సెక్కి పట్టి మోపవనమందమర్పియుండు పటకు టర్కెట్ బుల్ డొరగారు శైలి గారు సభ్యులతోడను సాక్ష్యులగు

స్థానిక వార్తలు

మైలంపూరు సంగీత సభ:—ఈ నెల 25 తేదీ సాయంత్రం 4.15 గంటలకు శ్రీమతి పి. సరస్వతి బాయి “క్రాపత్రి మాన సంరక్షణము” భారీకథను గోపాలనాయక్ పాఠశాలలో చెప్పెను.

మాడిమను మెయిలు:—మాడిమను తపాలు మద్రాసు జనరలు పోస్టాఫీసులో మార్చి 1 వ తేదీ సాయంకాలము 5-25 గంటలకు కట్టివేయబడును. ఈ తపాలు “కెలోవా” అను స్త్రీమరునందు కొలంబో మార్గముగా పంపబడును.

యుద్ధానంతర సంస్కరణములు:—మార్చి 13 వ తేదీ సాయంకాలము 5-30 గంటలకు విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో డివాక్ బహదూర్ పి. కేశవశెట్టె గారి యధ్యక్షత క్రింద చెన్నపురి పౌరులసభ జరుగును. యుద్ధానంతర సంస్కరణములనుగూర్చి యోచించెదరు.

గ్రంథస్వీకారము:—1 సా. 2 కాత్రుసంగ్రహ వస్తు పాఠములు 3 హిందూగృహ వైద్యము 4 రాజుల హేంద్రపురచరిత్ర సంగ్రహము 5 బ్రహ్మపూజ 6 ఆగస్త్యమారులు. 7 నుకన్య 8 అక్షాంశము. ఈ గ్రంథములను కృతజ్ఞతతోనందుకుంటిమి. సాధ్యమగుసంతర్వలో నభిప్రాయము ప్రకటింపబడును.

రంగూను మెయిలు స్త్రీమరు:—రంగూను మెయిలు స్త్రీమరు ఇదివరకు ప్రకటింపబడినట్లు 23 వ తేదీనాడుగాక 24 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు చెన్నపురినుండి బయలుదేరును. 8 జిప్సరు చేయబడిన బుగ్గిలు, ఉత్తరములు నాటి మధ్యాహ్నము 3-30 గంటలవఱకును, 8 జిప్సరు చేయబడినవి 1 గంటవఱకును జనరలు పోస్టాఫీసులో సంగీకరింపబడును.

8 వ ఆయుర్వేద మహాసభ:—ఈ నెల 24 వ తేదీ నాడు పూనాలో జరుగు 8 వ ఆయుర్వేదవస్తు ప్రదర్శనపు ప్రారంభోత్సవమునకు వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారు అధ్యక్షత వహించుట కాహ్వానింపబడిరి. గోపాలాచార్యులుగారు ప్రదర్శనమును దెలుసుటకు నిన్నటి సాయంకాలము పూనాకు వెళ్లిరి. చెన్నపురి రాజధాని ప్రతినిధులందఱును అక్కడికి వెళ్ళెదరు.

దక్షిణభారత వైశ్యసంఘము:—ఈసంఘము వారి తరపున, మద్రాసు కోపు వెంకటాచలయ్యునిపేరి మాజీ రము సోధమున, ఈ నెల 25 తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు, “క్రాంత్రమద్రాసు సిటి మున్సిపల్ టిల్లు” గురించి చర్చించుటకై డివిజను రేటు పేయ్యుసభ జరుగును. చల్లా గురుస్వామిశెట్టి బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు ఉపన్యసించెదరు. నూరిశెట్టి సుబ్బయ్యశెట్టిగారు (అటర్ని ఆల్లోలా) అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించెదరు.

నా తండ్రిసాత్రు నాది:—నిన్న ఎగ్మూరు పోలీసు కోర్టులో 14 వత్సరముల బాలునిమీద కొన్ని పెండి ఆధరణములను బంధాయన తప్పించివీడకుండుటకు కేసు చేయబడెను. ఆ బాలుడు తన తండ్రి యాస్తియంతయు తనదనియు తన కిచ్చినచిన్నపంటల నాయాస్తి సమయోగింతుననియు తెప్పెను. ఈ బాలుడు బంగనపల్లిలో తన తండ్రి సామునకు తప్పించి చెన్నపురికి వచ్చెను. 14 తేదీని వెంబూరులో, వ్యాసరవాడి పోలీసుస్టేషన్ సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు సర్దార్ హుసేన్ బాలుని అనుమానముతో పట్టుకొనెను. తర్వాత విచారించగా నీ బాలుడు తనతండ్రి గృహమువద్ద ఒక క్రిందటి పక్షమునుండి లేడని తెలిసెను. విశ్వాభివృద్ధికి ఆధరణములును అమ్మ నెంచి తెచ్చిననని ఆ బాలుడుచెప్పెను. అతని తండ్రి వానిని మంచిమామనకు తెచ్చెదనని చెప్పినందున ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగా రాబాలుని మందలించినదని తెల్లెరి.

తముగ నిడికి నే తెలిసిరి. వరులు 11 గంటలు మొదలు రాత్రి 9 గంటలవఱకు నిధిరామును లేక బ్రాహ్మణాది వ్యక్తులందరికిని అన్నదాన మొనరింపజేసెడి. తమ నిబ్బంధాలకు ఒక నెల వరకు సభిక్షముగ శైలివా రిప్పించిరి. హరిహర రాధులకు అభిషేకండు లానర్పిరి. రాత్రి హరిహర రాధ దీపముతో కాగ్నకమును కాశ్యోటికి రైని గడించినది—ఒక శిలేభకుడు.

కారాగృహవాసానక్తురాలు:—రాజమృగము నాయము గల నిమ్మజాతి యక్షుని ఐస్ హవుసుకోడలో తాను వసించు గృహమునందుండు రాధువపిల్ల అనువాని గుడ్డలను తప్పించి వరియొక శ్రీకి విక్రయించెను. ఈ శ్రీ మాలమున రాజమృగ పట్టువడెను. ఇదివఱలో వైద్యులు లీమె కిక్ నొంది చాలపర్యాయములు కారాగృహము నందుంచబడెను. ఈయనకు మరల ఎగ్మూరు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు 18 నెలల కఠినశిక్షను విధించిరి.

మోటారు బుడి నడపువానికి శిక్ష:—మోటారుబండి నడపు కైలాసువయవా పోకను బండికి దీపములు పెట్టనందున శిక్షింపబడెను. నెరవ్వును మొన్నటిదినము మాంటుకోడలో దీపములేక తన బండి నిలువజెట్టియుండెను. పోలీసు సబ్ యిక్స్ పెక్టరు దీపములు పెట్టుచని వానితో చెప్ప నతదశ్రద్ధతో మారకుండెను. ఎగ్మూరు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగా రాతనికి 10 రూపయల జూల్మానా విధించి వానిరై సెన్సును రెండువారములవరకు కొట్టివేసిరి.

ఆంగ్ల మెయిలు స్త్రీమరు:—ఆంగ్ల మెయిలు స్త్రీమరులో చేర్చబడుటకు తపాలను బంగ్గెలు ఫిబ్రవరి 21, 25 వ తేదీల నాడు మజల చెన్నపురినుండి ప పబడును. 25 వ తేదీ నాడు 8 జిప్సరు చేయబడిన ప పంపబడును. బొంబాయి టపాలీయు కాలమునందే ఆంగ్ల మెయిలు టపాలను తీయబడును ఆదివారమునాడు పంపబడు టపాలు ఆలస్యముగా బొంబాయి చేరనయడల మెయిలు స్త్రీమరులో పంపబడక పోవచ్చును. మొదటి టపాలు చెన్నపురినుండి 23 వ తేదీనే పంపబడును.

చేరవచ్చు సేనా సాగరము.

పత్రికాభిప్రాయములు

ప్రేటుచను పత్రిక
ఈ క్రొత్తకాస నావసరము కనబడెను. ఈ సెక్వీసు కంపెనీలను సిద్ధపరచి సాయుధముల నొసరించుటకు కనీసము 8 నెలలు పట్టును. అప్పటికి పశ్చిమరంగమున పోరు చాల సంకలముగ నుండును. సుయయమునకు చేరజాలని చిన్న సేనను స్వదేశమునకు పంపుటకు గాను నిర్బాధ, శాసన మొనరించుట వాణిజ్యమున కనవసరముగ నధ్యంతరము కలిగించుట యగును. ఈ దేశమున పాశ్చాత్యులు వాణిజ్య కార్యనిర్వహణమునకు చాలినంతయంది మాత్రమే కలదు. పనివాండ్ర నిలువలేదు. స్వచ్ఛంద విధానమే చాలియుండగ నిష్పంధవిధానము నేర్పరుచుటవలన తగినంత ఫలితము లేకపోవుటయు వ్యాపారమునకు ధంగము కలుగుటయు తటస్థమిదను.

ఇంగ్లీషుచను పత్రిక.
ఈకాసనము సమయానుకూలము. రాజనీతిసూచకము. అపసానమున నీకాసనము భారతీయులకు కొద్దిపాటి వైరికసేవనైన చేయుట కవకాశము కలిగించినది.

ఇండియా డెయిలీ తెలిగ్రాఫు పత్రిక.
ఇటీవల రాజప్రతినిధిగారు మాచించిన విధానమున నే సేనాధిపతిగారు శాసనముగూర్చి వివరించుచు నుండిరి. ఇది ఆచరణ సాధ్యమగు శాసనము. దీనివలన చాల చిక్కులు కలుగవలసి పలువురు తలచిరి. రాజప్రతినిధి సేనాధిపతిగా యువన్యాసములు సందేహముల నన్నిటిని బాపినవి.

పయనిరుపత్రిక.
శాసనసభ్యులుగ పాశ్చాత్యులును, భారతీయులును, గూడ సంగీకరించిరి. రాజప్రతినిధిగారు సంగ్రహము గ నడిపినను నిర్ధారణముగ తెలిపిరి.

లీవరుపత్రిక.
బాలినిబుట్టి నిష్పంధమేర్పరుట భారతీయులకు సంత్పత్తికరము. కాబాలదు.

వార్తెస్టరుమైన్ నాక మందుగనికి తగులుటవలనకోలోపల యంత్రములు ప్రేలుటవలననో మునిగియుండునని సింహాళము దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

అఖిల భారతాయుర్వేద మహాసభ పూనా మహాసభకు ఈ నెల 25 వ తేదీ ఆదివారము నాడు కొట్టుమున రాజా సర్ రవివర్మగారి అధ్యక్షత క్రింద జరుగును. 800 మంది పరినినుట వచ్చెదరు.

గవర్నరుగారి పర్యటనము.

జయపూరు దుర్గము

ఒక సత్తమును తెలియట.

21 వ తేదీ సాయంత్రమున గవర్నరుగారు జయపూరు నందలి మార్గ సత్తమును తెలియచి, దీనిని మహారాజుగారు తమ గురువును ప్రాణమితుడు నగు డాక్టరు మార్గగారి చేతికి కట్టించిరి.

మహారాజుగారు ప్రారంభమున సభాసభ్యులను తమ వీరు డాక్టరు మార్గగారికినిగల సంబంధమును వివరించి డాక్టరుగారు తమెట్లు ప్రతివాత్సల్యముతో జూచుచుండిరో తెలిపి వారి జ్ఞాపకార్థము ఈ సత్తమును గట్టిచితిమని నుడిచిరి. సత్తమునకు 1908 వ సంవత్సరము ఆర్. హెచ్. కామెల్ ఐ. సి ఎస్ గారు ప్రసాదించిరి. దీనినిపూర్వ గవర్నరుగారు తెలియట తమ సంస్థానమును తమముగ గౌరవించుటయే యని మహారాజుగారు రిని.

గవర్నరుగారు సత్తమును తెలియచు స్వల్పపర్యాయము గావించి మహారాజుగారు తమకు డాక్టరు మార్గగారి యందుగల పితృవాత్సల్యమును, గురుభావమును వ్యక్తపరచుచు ఈ సత్తమును నిర్మించినందున దీనిని తెలియపరచి భాగ్యము గలిగినందులకు తమకుమిత్ర సంతోషము కలిగినదనియు చెప్పి డాక్టరు మార్గగారికి మహారాజుగారికి గల భక్తిని గొనియాడిరి.

గవర్నరుగారు దుపర్యసించినవెనుక మహారాజుగారు గవర్నరుగారికి వెండి తాళపుచెవి వొసంగిరి. గవర్నరుగారు తాళపుచెవి సత్తములను తెలియచి, సత్తములలో పల కాకమూలమును, ఖనిజవార్ధములను, జయపూరు సంస్థానములోని కొన్ని వ్యవసాయములను గురించి 90 విధముల భాగ్యములను, 48 విధముల కాయభాగ్యములను, కొన్ని వంట సామానులను, పూర్వపు ఆయుధములను, రాక్షసు, వ్యాకసానుక పరికరములను, ప్రదర్శించబడెను. ప్రదర్శనములను దర్శించినవెనుక గవర్నరుగారు సమీపవారముగా మోటరు బండిపై పురమును జూచిరి.

నాటిరాత్రి అతిథిమందిరమునందు మహారాజుగారు గవర్నరుగారికి విందుచేసిరి. చెన్నపురిలోని దివ్యజంబరము కం నెలవారు ఈవిందు నేర్పజరుపటకు ప్రత్యేకముగా చెన్నపురి నుండి రావించుటచేసిరి. జయపూరు బ్యాంకు వాయిదాపడెను. చక్రవర్తిగారి ఆయురారోగ్యములను విజయముగలిగినను ఆరాధన ఈ పర్యాయమున జెప్పవలయునని మహారాజుగారు గవర్నరుగారిని ప్రార్థించి గవర్నరుగారి నుండించి పెంట్లందు ప్రభ్రష్టి రానందులకు చింతించిరి.

గవర్నరుగారి ఆయురారోగ్యములను గోరుచు మహారాజుగారు గవర్నరుగారు తమసంస్థానమును సందర్శించు వారమునకు సంతరించి సభ్యులనభినందించిరి.

గవర్నరుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మహారాజుగారు చెన్నపురి రాజులకుండుటకు కారణములను వివరించి ఈయభ్యంతరములకు చింతించి మహారాజుగారిని సత్కరించిరి.

జగదీశ చంద్రబోసు

డాక్టరు జగదీశ చంద్రబోసు గారికి నర్ అను బిరుదాంకితము విచ్చినందునకయి ప్రభుత్వము వారిని అమృతబాగుపత్రిక అభినందించుచు ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— విద్యాంశములను పూర్వము హిందూరాజులత్యధికముగ నాదరించువారు విశ్రమాదిత్యుని ఆస్థానమున నవరత్నములని పిలువబడినవహా విద్యాంశులుండెడివారు. ఆ విధముగ నే నిప్పుడును రాచకూటములను జగదీశునివంటి విద్యాంశు లలంకరించుట యుత్తము. ఈ ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞుడు భగము నాశించ లేదు. గౌరవములను పొరలేదు. శాస్త్రమును శాస్త్రాభివృద్ధి కొరకయి చిన్నప్పటి నుండియు నభ్యసించుచున్నాడు. ఆయనకు భగము మీదకోరి కయన్న యెడల తన తరిశోధనా కల్పనములను రిజిస్టరీ చేయించినచో లక్షలకు లక్షల భగమును కూర్చువాడు. కాని విద్యాదానములోకమునకుచిత్రమును పద్ధతిగూడ రిజిస్టరీ చేయించలేదు. తనవరిశోధనా ఫలములను లోకమునకు విచిత్రముగ వదిలివేసి నాడు. ఆయన కట్టబోవుచున్న ప్రకృతిశాస్త్రాలయమునకయి తమన్న స్వల్పపుటాదాయము వ్రసంగబోవుచున్నాడు. ఈయాలము హిందూదేశము ప్రపంచమునకు ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞుని శాస్త్రజ్ఞుని యొసంగుకానుకయయి యున్నది. అదిగోను విద్యాగోళాకముచే నారాధింప బడుచున్నాడు. తనతోడి తీయిపోయినచో గౌరవించబడుచున్నాడు. ఈ ప్రకృతిశాస్త్రమునారోగ్యముల నిచ్చి చిరకాలము మనము సాధింప!

26వ కృష్ణామండల సభలు

26 వ కృష్ణామండల సభా కార్యస్థానము జగ్గయ్యపేట నుండి కొండపల్లి శ్రీరామచంద్ర రావు పేరూరి విశ్వనాథం, చారుగుండ్ల వేంకటరంగయ్య గారి సత్వనారాయణగారు మాకు వ్రాయుచున్నారు:—

26 వ కృష్ణామండల రాజకీయ సంస్కరణసభలు జగ్గయ్యపేటలో ఏప్రిలు, 7, 8, 9, తేదీలను జరుగును. గ్రంథాలయసభను గూడ జరుపుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. జగ్గయ్యపేట సుప్రసిద్ధమయినపురాతనపట్టణము. శ్రీముక్త్యుల సంస్థానాధీశుల వంశపావనుడును మున్న భోజ కృష్ణదేవ రాయలవారే సారస్వత కల్పకళలపాలిటి కల్పతరువై ఆంధ్ర మండలమునకు కీర్తితెచ్చిన శ్రీరాజా వాశిరెడ్డి వేంకటాద్రినాయని వారల జనకుడగు జగ్గయ్యయొక్క కీర్తిని దిగంతముల చాటు స్మరణచిచ్చుముగ జగ్గయ్యపేట నన్నే కెక్కినది. తెజవాడనుండి నయజారయిల్లెమీద 8 గంటల ప్రయాణముగ నున్న భోనకల్లుకు 28 మయిళ్ల దూరములో నున్నది. భోనకల్లునుండి జగ్గయ్యపేటకు రోడ్డు కలదు. జట్కూలు కూడ లభించును. ఉదయము 4 గంటలకు, సాయంత్రము 8 గంటలకు, తెజవాడనుండి భోనకల్లుకు రయిలుబండ్లు బయలుదేరును. ఏప్రిలు 6 వ తేదీ సాయంత్రము 8 గంటలకు బయలుదేరును బండిమీదనే ప్రతినిధులు భోనకల్లుకు దయచేయ ప్రార్థితులు. ప్రతినిధులకు భోనకల్లు పైనువదల రాత్రిభోజన వసతులు ఏర్పాటు చేయబడును. భోజనానంతరం బయలుదేరనచో 7 వ తేదీ యుదయాత్మ్యుమే ప్రతినిధులు జగ్గయ్యపేటకు చేరుదురు. 7 వ తేదీ యుదయం 8 గంటల కిసభ ప్రారంభమగును. కాన తప్పక యానియమును అనుసరించెడి సభ్యులు దయచేసి ప్రార్థితులు. సాధ్యమైనంతవరకు మార్చి నెల 15 వ తేదీ పూర్వమే జిల్లాతాలూకా గ్రామసంఘముల ప్రతినిధుల నెన్నుకొని వారిచేట్ల కార్యదర్శులకు పంపగోరుచున్నాము. చిత్తు శ్రీరామములు త్వరలో ప్రయత్నింపబడును. జిల్లాపాస్త్ర్యులందఱు సభకు నత్యుత్సాహముతో దయచేసి సభను జయప్రదము చేయప్రార్థితులు.

శ్రీమీనగాల రాజాగారి దివానుగారును, సుప్రసిద్ధులు నగు; కొమరాజు లక్ష్మణరావు ఎం. ఏ. గారు 26 వ కృష్ణామండల రాజకీయ సభాహాసంఘమునకు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. పేరూరి విశ్వనాథము, చారుగుండ్ల వేంకటరంగయ్య; గారి సత్వనారాయణ, కొండపల్లి శ్రీరామచంద్రరావుగారు కార్యదర్శులుగ నియమింపబడిరి. విశాఖపట్టణవాస్తవ్యులను సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులు నగు చింతలపాటి వేంకటనరసింహారాజుగారు రాజకీయసభాధ్యక్షులను వహించదయతో సంగీకరించి రని తెలుపుట కెంతయు సంతసిల్లుచున్నాము.

కొమరాజు లక్ష్మణరావుగారు సంఘసంస్కరణ హాహాసంఘమున కధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారును, కొండపల్లిశ్రీరామచంద్రరావుగారును, కార్యదర్శులుగా నియమింపబడిరి.

ఈ సభాహాసంఘమునకు అయ్యదేవర కాశేశ్వర రావుగారు కధ్యక్షులుగను; పేరూరి విశ్వనాథం, చారుగుండ్ల వేంకటరంగయ్య, గారి సత్వనారాయణ, కొండపల్లి రామచంద్రరావు గారు, కార్యదర్శులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

(6)

ఇరగవరమునందు కలరా.

అధికారుల యుపేక్షా భావము.

కృష్ణాజిల్లా తణుకుతాలూకా, ఇరగవరమునందు రెండు మాసముల క్రిందట కలరా ప్రారంభమై ప్రకృతము పది పాను దినములనుండి ప్రబలమై పదిదినములందు సమాఖ 40 మంది వరకును చనిపోయిరి. గ్రామము నందు నీటి వసలి గాని వైద్య సదుపాయము గాని లేదు. కలరా వల, వృత్తిజెందిన వారి శవములను దహనము చేయుటకు కలప దొరకక, బండ్లమీద వేసికొని పోయి దుద్ర భూమియందు పాతి పెట్టుచున్నారు. ప్రజల భయముచే తల్లిదండ్రులు పుచ్చుచున్నారు. గ్రామమునుండి సానునకు 45 మేల దూరములు శివు చెల్లును. కాని గ్రామస్థులు విపదకాలో నున్నప్పుడు ఉద్యోగం లేవరను వచ్చి సాహాయ్యము చేసి యుండలేదు. తణుకు తహశీలుదారు గ్రామమునకునే జూడలేదు. ఇంత వరకును వైద్యాధికారులు మందు లేకోగిని యిచ్చి యుండలేదు. వైద్యుల వరకు రాలేదు. నూతులలో కలుపుటకు మూత్ర మిచ్చుటను కొంతమందుపంపిరి. 20 వ తేదీని చాలమందికి కలరా తగిలినది. కొందరు చనిపోవుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. ఇట్టి విపదకాలమును మామందు ఉద్యోగులు కరుణించి మాకు తగిన వైద్య సాహాయ్యముచేసి ప్రాణములను సాపాడి ప్రభుత్వము కట్టుకొనుటకు ప్రార్థితులు—గ్రామవాసి.

నరసాపుర తాలూకాభివృద్ధిసంఘము.

తాలూకాభివృద్ధిసంఘము అధ్యక్షులు. ఆంబాబానా జయరామరావుగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

ఇదివరలో ఈసంఘమువారిచే జరుపబడిన ఆంధ్రప్రదేశ్ బహుమతి పురీక్షలలో తేరిన విద్యార్థినుల యువయోగమును గూర్చియు, ఈపరీక్షలలో తేరిన తదంతర ఉపాధ్యాయులకు గా నుండగోరు వారిపట్ల యువయోగమును గూర్చియు ప్రస్తుతము ఉత్తరమండల బాలికాపాఠశాలలకు పరీక్షాధికారి గానున్న శ్రీమతి ఎమ్. ఏ. శ్రీనివాసా బి. ఏ. ఎల్. టి. గారు 23 వ తేదీని నరసాపుర తాలూకాభివృద్ధి సంఘకార్యదర్శిగారికి వ్రాసియున్న అంశములను ఇందు పొందుపరచుచున్నాము.

జూలై నెలలో దొరతనమువారి శ్రీహాసాధ్యసన పాఠశాలలకు బాలికాపాఠశాలలో నుపాధ్యాయులుగా నుండగోరు వారిపట్లలో కొండపల్లి బోధనాభ్యాసము నిమిత్తము తీసికొనెదరు. ఆపాఠశాలలో మాసంఘపరీక్షల యందు తేరినవారికి నాయర్ ఎలిమెంటరీ కాఖయంజై నను లోయర్ ఎలిమెంటరీ కాఖయంజై నను చేరుటకు ఉత్తేజమున్నయెడల మాసంఘాధ్యక్షులద్వారా యైనను కార్యదర్శిగారిద్వారా యైనను దొరభాస్కరులను వారికి పంపించినచో అంగీకరించెదరు. అట్లు దొరభాస్కరచేయువారు సాధ్యమైనంత వరకు 25 సంవత్సరములకు లోపు వయస్సుగలవారై యుండవలెను. మరియు చేర్చుకొనుటకు పూర్వము వారు ఏర్పాటు గావించు ఆయాపరగతులకు తగిన ఎన్నికపరీక్షలయందు తేరినవారిచే చేర్చుకొనెదరు. కాబట్టి అట్లు చేర నభిలాగలవారు తమ దొరభాస్కరులను మా కార్యస్థానమునకు ఈ ఘాష్టి 20 తేదీ లోపుగా చేరునట్లు పంపించుకొనవలెను.

11 వ గోదావరి మండలసభ:

ఆహ్వానసంఘకార్యదర్శి వాడెపు రామమూర్తిగారిట్లు అమలాపురమునుండి వ్రాయుచున్నాడు. — మండలసభకును ఆహ్వానసంఘమునకును, అధ్యక్షుల నెన్నుకొనుటకును, ఆయవ్యయపట్టికను సిద్ధపఱచి కార్యనిర్వాహక సంఘముల నేర్పాటు చేయుటకును, ఆహ్వానసంఘ కార్యక్రమమును నిర్వహించు నిబంధనల నిర్ణయించుటకును, మండలసభా నిర్వహణమునకుం దగిన తాకిళ్లు నిర్ణయించుటకును, మండలసభతో పాటు జరుపబడనుండు సాంఘిక, ఆహార, భాండాగార సభలకు సన్నాసంఘములను, అధ్యక్షులను ఎన్నుకొనుటకును, 25 వ తేదీ మధ్యాహ్నము అమలాపురమున కార్యదర్శివాడెపు రామమూర్తిగారి గృహమున మండలసభాహాహ్వానసంఘ సభ జరుపబడును. కాన తత్సభకు సంఘసభ్యులెల్లరును విచ్చేయ ప్రార్థితులు. పది యా పాయలకు తక్కువగాని మరదానిచ్చిన వారందరూ హాహ్వానసంఘసభ్యులుగ బరిగిజేంపబడుదురు.

ప్రకటన. (699)

రమారమి వాబుగుమాసముల క్రిందట మాతండ్రిగారిగు మావనగుడి వాలసుబ్బయ్య, ఏలూరు రేంజి సబ్ ఆసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టర్ కోట నూర్యనారాయణ, గుడికుంట సుబ్బారాయుడు, నల్లగొండ కృష్ణమూర్తి, అయ్యగారి శరభయ్యగార సమక్షమున నాకు నిశ్చయించి ప్రధానాధి వివాహ ప్రకరణమందలి మొదటిభాగమును సమర్థకముగ జరుపబడిన ఏలూరు కాపురమ్మలగు బొమ్మిరెడ్డివల్లె వేంకట్రాయయ్యగారు కొమార్తెయగు “కాంత” అను బాలికనిపుడు మరియొకరి కిచ్చి వివాహము చేయ లోలోపల ప్రయత్నించుచున్నట్లొక వార్త వినుచున్నాను.

సదరు వేంకట్రాయయ్యగారితో వియ్యమందలంచు వారికిని, వేంకట్రాయయ్యగారికిని, ఉత్తరోత్తర నాచే జరుపబడు ప్రమచగ్గుకు బొమ్మిలు కాలసియుండునని ఇందు మూలముగా హెచ్చరించుచున్నాను.

ఆర్. వేంకటరావు, బి. ఎ.

టీవర్, హైస్కూల్, ఏలూరు.

మదరాసు నస్యము (700)

మేలైన బందరాకుతో తయారు చేయబడ్డది.

ఒకపాండు లేక 18 పలములు	రూ 1 0 0
ఒక పీరు లేక 8 పలములు	,, 0 12 0
ఒక పీరే లేక 40 పలములు	,, 8 0 0

ఎస్. ఉల్ సిలి అండ్ కో, మదరాసు. ఈ.

S. Woolseley & Co, MADRAS. E.

సామాజిక శాసనసభ.

నిన్నటి తరువాయి.

మొదటి సభ్యులను ప్రతినిధులుగా నియమించుకొని మహమ్మదీయుల పక్షమున బిల్లు సంగీకరించి పంజాబు రాష్ట్ర ప్రజలు యుద్ధము కొరకు మునుపటియున్నట్లుగా ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడినట్లు ఎరిగించిరి. హిందూదేశపు సేనలో నూటికి 61 మంది పంజాబు రాష్ట్రమునందలి పంప బడినవారు.

దాదాభాయి గారు తీర్మానమును బలపఱచుచు ఈ యుద్ధమును సామాజికమున నంతటినీ యుద్ధము మునుపటి బలమును సేకరించి సత్వర విజయముతో యుద్ధమును ముగింప గలుగుదుమని. వారు బిల్లును గూర్చి మునుపును "యూరపియన్ బిల్లు" అను వాక్య విషయమును విమర్శించి ఈ శాసనము సర్వ సమగ్రమై యుండవలయునని ఇంకొక సంబంధము గలిగి యుండగూడదని చెప్పిరి.

భూమిద్రావణ బాగుగా ఇట్లు చెప్పిరి:— భారతీయులకు పైనిక శిక్షణ మొనగట్టటం ఉపక్రమణముగా ఈ బిల్లును మేము అంగీకరించుచున్నాము. సామాజికమునంతయు ఏదో యొక్క భాగము మాత్రమే సంరక్షించునట్లే యుద్ధములకు అంత బాగుగా నుండలేదు. ప్రస్తుతము సమైక్యము బయల్పడినది. ఇది బిల్లు పరిపాలనమునకు ఫలము. దీనివలన భారతీయులు తమ చుట్టుప్రక్కల జరుగుచుండు విషయముల సందర్భమున సత్వరతో నుండుటకు తగ్గించిరి. భరత ఐక్య విమర్శకు సామాజికములోని ఇతర భాగములతో సమాన స్థితి నొందుటకు సర్వప్రయత్నములను జేయుచున్నది. మొదట ఈ ప్రయత్నములను పాలకు లంగీకరింపక యుద్ధారంభము నందునైత్యమున జేరుటకు ముందుకు వచ్చినవారిని వలదనిరి. యుద్ధారంభము ఉద్బోధనా సమయము. ఉద్బోధనము దైవ సంకల్పితము. దానిని ఊరక ద్రోవివేయుట మంచిది కాదు.

పిమ్మట బాగుగా బంగారమునందు హిందూదేశ సంరక్షణ శాసన ప్రయోగములను గూర్చి నడిచి విచ్చిక్ సేనకులను గూర్చుటయుండు గల కష్టములను వివరించిరి. ఈ శాసనమైనను అంతగా అర్థమవునది కాదు. భారత యువకులు పైనిక సేనా ప్రాముఖ్యమును గ్రహింపక పోలేదు. కాని ప్రభుత్వమువారి యుద్ధపును యుద్ధారంభముననే ఇచ్చి భారతీయులకు కమిషనులలో పను లిచ్చియుండవలసినది. ప్రభుత్వమువారి పప్పు దొంగిని యీ యవకాశమును భారత యువకులు, ముఖ్యముగా బంగార రాష్ట్ర యువకులు పరమ సమర్థులుగా శిరసావహించక మానరు.

మిగతావారు బిల్లు సందర్భమున జెప్పించు యుద్ధారంభమునకుముందే ఈ బిల్లు పాడింపబడియుండవలసినదని నడిచిరి. ఈ బిల్లు వలన వ్యాపార సంస్థాపనములకు కొంచెము చిక్కుగలుగును. కాని బొంబాయి రాష్ట్ర వ్యాపారజనుల ప్రతినిధులుగా మినుగారు బిల్లు సంగీకరించెదమనిరి.

కెప్టెన్ అబాబ్ బాగ్ గారు బిల్లును గూర్చి చెప్పించు ఇట్లనిరి:— హిందూదేశమునందలి ప్రజలను పత్రికలు ఎల్లప్పుడును భారతీయులకు పైనిక జీవనమునుగూడ నేర్పబడుదని ప్రభుత్వమువారితో మొఱబెట్టుకొనుచుండెను. హిందూదేశము సామాజికమునందు ముఖ్యభాగధర్త గలిగియున్న దేశములలో సర్వగ్రణ్యమైనది. భారతీయులు తమ విద్యుక్త ధర్మమును నిర్వర్తించుటకు వారి కవకాశ మియవలయును.

కుటుంబము మధ్యరాష్ట్రములలోని భూస్వాములపక్షమున బిల్లు నామోదించుచు భారతీయులకు పైనికోర్కొగములం దున్నత స్థానము లొసంగుటకు నిదియే యుపక్రమణముగా గాక యని కోరిరి.

భారతీయ వ్యాపారసంఘముల తరపున సర్ ఫజూల్ భాయి కరింభాయిగారు బిల్లు నామోదించిరి.

భాస్ బహదూర్ మీర్ ఆసదాల్ బాగ్ గారు యుద్ధమును గూర్చి కొంతనుడి భారతీయులకు పైనికోర్కొగములం దున్నత స్థానము లిచ్చియు యూరపియన్ పైనికులతో సమానముగా గణింపబడియు గౌరవింపబడుదురు గాకయని కోరిరి.

జేహారు రాష్ట్ర ప్రజల పక్షమున ముజారుల్ హక్కు గారు బిల్లు నామోదించి, యూరపియన్లకు వర్తింపజేయబడిన నిర్బంధపైనిక శాసనమే భారతీయులకు వర్తించునట్లు జేయవలయుననియు, భారతీయులు స్వదేశ రక్షణ విషయమున విశేష భాగము గలిగియుండు నట్లెప్పుడుపవలెనని భారత జాతీయ మహాసభ అనేక సమావేశములందు తీర్మానించెననియు, ప్రస్తుతము భారతీయులకు సేనాశిక్షణ మొన

గవలసిన ప్రాముఖ్యతను ప్రభుత్వమువారు గ్రహించి చాలా కాలమునుండి భారతీయులు చేయుచుండిన ప్రాధాన్యము ఇప్పుడంగీకరించినదియు, సేనయందు భారతీయులకు యూరపియన్లకు సమాన గౌరవ మొసంగవలయుననియు, కమిషన్లు తరగతులకు భారత యువకులను తర్ఫీదుచేసి యా యుద్ధోగముల నీయవలయుననియు చెప్పిరి.

జిన్నా గారు యుద్ధమును ఈ బిల్లువలన ప్రభుత్వమువారికి ప్రజలపైకి యపనమృతము తొలగిపోవునని చెప్పిరి. ఈ బిల్లుములమున భారత ప్రజలు స్వదేశరక్షణ విషయమున పాల్గొనుట కవకాశము గలుగును, భారతీయులకు సేనయందు జేర్చుకొనవలసిన ప్రభుత్వమువారు నెడల వారికి యూరపియన్ల పైనికులతోటి సమాన గౌరవము ల. నీయవలయును. భారతీయులకు యుద్ధపు వాస్తవ స్థితులు తెలియవు. ఎందులకు? మనకు సామాజిక సేన కవకాశము లేకుండుటయే దీనికి కారణము. ప్రస్తుతము దేశమునగల అశాంతికి కారణము భారతీయుల ప్రాధాన్యము ప్రభుత్వమువారు వివక్షించుటయే. రాయి సీతానాథరాయ బహదూరుగారు బిల్లు సంగీకరించిరి. శ్రీనివాసరామిరెడ్డిగారు బిల్లును ప్రజలును గూర్చి సభ్యులును ఎట్లు శిరసావహించిరో తెలుపుచు నవభారత సేనలపై ఉద్బోధనలను, సేనాధిపతుల నెట్లు నియమింతురో తెల్పబడలేదనియు, దీనికి ఇండియన్ కేరెటుకోరులనుండియే, అధిపతుల నేర్పలు పవలయునని తమ యభిప్రాయ మనియు చెప్పి భారత యువకులు బిల్లు ఉద్దేశములను జయప్రదముగా సాగింతురు గాకయనిరి.

పండిత మోక్షగౌరవ బిల్లుసందర్భమున నుపన్యసించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:— భారతీయులు పైనిక సేనవలన సామాజికపాలకుల కెంతటి స్వల్ప సేన చేయగలిగినను బిల్లును సంతృప్తిభావముతో శిరసావహించుచున్నారు. హిందూదేశమునకు శత్రుభేద్యములగు సరిహద్దులు కలవుగాని సమద్రము మాడు ప్రక్కల నావరించి సరిహద్దునందు విశేష భాగమును దుర్భేద్యము చేయుచున్నది. సామాజిక సేనయందు బిల్లువారే విశేష భాగమునుండి భారతీయుల కత్యల్ప భాగము నిచ్చుట నిజముగా భారతీయులకు సిగ్గుభాటగుచున్నది. ఇతర దేశీయులు స్వదేశముల నెట్లు శ్రేష్ఠ శాస్త్ర ములతో సంరక్షించుకొనుచున్నారో అట్లే భారతీయులను భరతవర్షమును సంరక్షించుకొనుటకు సంసిద్ధునితో నుండవలయును, సేనయందు పైచ్చికముగా జేరు ప్రతివాదిని సంపూర్ణముగా పైనిక శిక్షణ మొనగి దేశ రక్షణ భారము క్రమముగా నిర్వర్తించునట్లు చేయవలెను. ఈ దేశమునందును యూరపియన్ల జనులే విశేష శ్రమ నిచ్చి నిర్బంధము నిచ్చుట మంచిది కాదు. సేనావిషయమున యూరపియన్లను భారతీయులను గూడ సమానులనుగా గ్రహింపవలెను. ప్రస్తుత సందర్భమున కేపైనికులను సంసిద్ధులను జేయగూడదు. మున్ముందుగూడ యుద్ధములు గలుగవచ్చును. ప్రస్తుతము మిత్రమండలిలోని వారముని చెప్పకొను వారు కొంత కాలమైన వెనుక మన శత్రువులుగా నుండవచ్చును. అప్పటికిని గూడ భారత సేనలు సామాజిక సేనకు సంసిద్ధములై యుండునట్లే పాటుపవలెను.

భాక్ జల్లికర్ ఆరీఖానుగారు బిల్లు నామోదించుచు ప్రభుత్వమువారి తరఫున మనము చేయదలచుకొనిన సేనకు ఎట్లో యొక్కట్లు వాయిదా వేయుటకు జూచుచుండినదియు, ప్రస్తుత యుద్ధ సమయమున భారతీయ సేనలు చేసిన సేవను సామాజిక పాలకులు మఱచిపోవ జాలరు అనియు చెప్పిరి.

ఆస్సాము రాష్ట్ర ప్రజల పక్షమున చందు గారు బిల్లు నామోదించుచు ఏ విషయమునను సామాజిక సార్వభౌముని పౌరులకు భేదములను వర్తింప జేయగూడదని వచించిరి. భారతీయులకు కమిషన్లు తరగతులలో నుద్బోధములనీయవలయును.

డాక్టరు గామ్రాగారు బిల్లు నామోదించుచు సేనా పరిస్థితులందు నవయుగారంభమును నూచించి పూర్వము ప్రభుత్వమువారికి ప్రజలపైనున్న యపనమృతము నిర్మూలమై ఇప్పుడు సంపూర్ణముగా నమృత మేర్పడినదనియు, వ్యవహార సందర్భముగా మనము కమిషనుల నడుగు గూడదనియు, మన జన్మ హక్కులనే మన మడుగుచున్నామనియు, కమిషన్లు ఉద్బోధములను కాలక్రమమున ప్రభుత్వమువారే యొసంగదనియు చెప్పిరి.

విహారు డిరిస్సా రాష్ట్రముల భూస్వాముల పక్షమున కజీకరాజుగారు బిల్లు సందర్భమున సంపూర్ణాభిమానమును జూపిరి.

శర్మగారు పంజాబు ప్రతినిధుల వాక్యములను విమర్శించు పంజాబువారికి పైనిక గౌరవ మొసంగబడినది, గాని

మాకొసంగ బడలేదని మేము చెప్పుటలేదనియు, పంజాబువారి ధైర్యశౌర్యములను కాచిమనము గర్వించు చున్నామనియు చెప్పిరి.

చెన్నపురి సేనయే బ్రిటిషువారికి హిందూదేశమును సంపాదించి ఇచ్చినది చెన్నపురి రాజధాని సేనయే యెప్పుడు అత్యుత్తమమై యుండెను. పైనిక జీవన మంగీకరింప బడకపోవుట చేత చెన్నపురి రాజధాని వారు స్వసాధారణముగా సంపరించుచు మునుపటి శౌర్యధైర్యములను గోల్పోయిరి. భారతీయులకు కమిషనులను ఉద్బోధముల మొసంగవలయును. ఈ బిల్లు మూలముగ భారతీయులకు స్థితికి ఒత్తిడి గలుగుటం ధుగాక యని శర్మగారనిరి.

నవాబాల్ చౌదరీ గారు బిల్లు నామోదించి ఈ బిల్లు నేర్పబడిన నందులకు ప్రభుత్వమువారి నభినందించి బ్రిటిషు పైనికులతో పాటు భారతీయ పైనికులకు సమాన గౌరవముల నొసంగవలయునని చెప్పిరి. ఇంకొక వంగదేశ ప్రతినిధియు బిల్లు నామోదించెను.

ముఖ్య సేనాధిపతిగారు చర్చసందర్భమున మునుపుచు పాడింపబడిన విషయములలో బిల్లునకు సంబంధించిన నన్నియు బాగుగా యోచింపబడుననియు, ఈ బిల్లు ప్రస్తుతపు యుద్ధ సందర్భమున నేర్పబడునదని జ్ఞాపక ముంచుకొనవలయుననియు: హిందూదేశపు వివిధ భాగముల నుండి విచ్చిక్ సేనకులు మేలకు వేలుగావచ్చి ఈ గౌరవమునకు వార్యులమని రూపింప వలయుననియు, సమయము వచ్చినప్పుడు వారి యాశయములను సాధిమానముగా నాలోచించెద మనియు చెప్పిరి.

అనంతరము బిల్లు ప్రత్యేక సంఘమువారి విచారణకు పంపబడెను.

పిమ్మట పండిత మదనమోహన మోక్షగౌరవ దానవిక్రయముల బిల్లు సందర్భమున ప్రత్యేక సంఘమువారి రిపోర్టును జదివిరి.

ఆవల సభవారు ఫలాహారములకు లేచిరి.

ఫలాహారములైన వెనుక లొండ్ను గారి యన్యుక్షతక్రింద శాసనసభ మఱల సమావేశ మయ్యెను.

హిందూదేశ రక్షణ శాసనపు 2వ సెక్షను (ఎఫ్) నూ త్రముక్రింద నిర్బంధింపదగు జనులను గూర్చి విచారించుటకు ప్రత్యేక న్యాయ విచారణ సంఘము నేర్పబడునని దాదాభాయిగారు తీర్మాన ముపాదించి ప్రస్తుతమున్న యేర్పాట్లు ఎట్లున్నవో వివరించి ఈ యేర్పాట్లు ప్రభుత్వమువారి కైనను, ప్రభుత్వనిర్వాహక సంఘమువారికి గాని సమర్థమేనా యని యడిగిరి. ఇట్టి ఏర్పాట్లవలన ప్రభుత్వమువారిపై ప్రజలకు నమ్మకము లేగ్గును. అశాంతి యధికమగును.

కాన నిర్బంధవిషయ మూత్రములను మూడువోట్ల సరిపెంపవలయును. నిర్బంధశిక్ష విధింపగోరు నతనికి ముందుగా ఆతనినే యేవిషయములక్రింద శిక్షించుచున్నారో, యెయేవాస్తవస్థితులపై యాసేనము లరనిపై మోపబడినవో వానిని తెలుపుచు నేరపత్రము మొసగవలయును. అనంతర మపరాధి యేమిచెప్పినో వివరలెను. ఇంతవఱకును న్యాయశాసనములో నేరస్థునిచే క్రాసుపరీక్ష జరిగించి నేరపు వాస్తవస్థితులను విచారణము లేదు. ప్రభుత్వ శాస్త్ర నిర్వాహక సంఘము వారికైనను నిజస్థితు లెరిగించి తనపై వచ్చిన యపవాదమొంత బలమైనదో చెప్పకొన జాలకుండునట్లు ప్రభుత్వమువారుచేయుట న్యాయచరణమును ద్రోసివేయుటయే యగుచున్నది. నేరస్థుడు న్యాయవాదులతో యోచించుటకు అవకాశ మియవలయును. నేరవిషయములను, నేరస్థుడు చెప్పిన సమాధానములను న్యాయవాదులను న్యాయాధికారులను గల సంఘమునందు బెట్టి వారి యభిప్రాయములను గమనింపవలెను. ప్రస్తుతమున్న ఏర్పాట్లవలన ప్రభుత్వమువారికి చిక్కులు కలుగును.

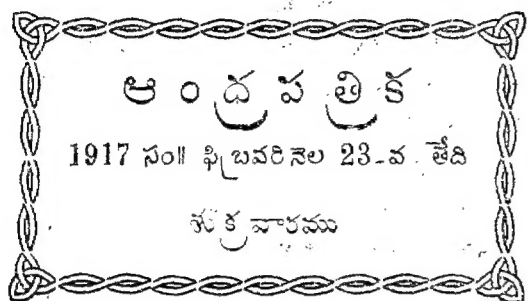
ఒక భారతీయుడగు హైకోర్టు జడ్జియు, పల్లిక ప్రాసిక్యూటరు గాని యొక భారతీయ న్యాయవాదియు, ఒక సెషన్స్ జడ్జియు గల ప్రత్యేక సంఘమువారిచే విచారణ నేర్పాటు చేయవలెనని చందగారు దాదాభాయిగారి తీర్మానమునందు సవరణ నుపపాదించిరి.

శిక్ష విధింపబడుటకు కారణములు గానున్న వాస్తవ స్థితులను నేరస్థుడు చేసిన కార్యములను అవి ఎక్కడ ఎప్పుడు ఎట్లు జరుపబడినది. సాధ్యమైనంతవఱకు విరళముగా నతనికి చెప్పవలె ననియు ఇంకొక సవరణ ఉపపాదించబడినది. చందగారి సవరణల నుపపాదించి యొకింత యుపన్యసించిరి.

ఈ తీర్మానముపై చర్చ జరిగెను.

విషయానుక్రమణిక.

నియోగము	2
పరిపక్వతై న్యాయము	3
గవర్నరుగారి పర్యటనము	4
సామ్రాజ్యవాదము	5
ప్రధానవ్యాసము	
దేశసంక్షేపకావనము	6
వాదలు-వ్యాఖ్యలు	7
విరోధానుభవసంగ్రహము	
విదేశతంత్రవాదము	8-9
వివిధవిషయములు	10
ఇంగ్లీషు తంత్రవాదము	11-12-13-14

దేశసంక్షేపక కావనము.

యధా సందర్భములందు దేశక్షేమమును గా పాటుటకై నిర్మించిన శాసనమును అధికారులు ప్రజల స్వేచ్ఛాప్రసంగమును స్వేచ్ఛాసంచారమును నిరోధించుటకై యుపయోగించిన విధము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. వందలకొలది యువకులు కంగదేశమునందీ శాసనము ననుసరించి నిర్బంధ ప్రవాసమును నైకొనిరి. చెన్నపురిరాష్ట్రపాలకులు వాడయగారి యుపన్యాసము నాపిరి. బొంబయి షడ్యరాష్ట్రపాలకులు అనిబిజెంటుగారి ప్రవేశమును నిషేధించిరి. కంజాబుపాలకుడు లోక మాన్యతలకు పాలుగాక ప్రవేశమును నిషేధించెను. దక్షిణ ఆఫ్రికానుండివచ్చిన వర్తకు లీశాసనము ననుసరించి బండ్లను చేయబడిరి. పాలకు లీశాసనమును సదా దేశముతో చేసినను నుపయోగముండు ఈ శాసనము ప్రజలకష్టములకు గారణంబగుచున్నది. ఈ కష్టములకు ముఖ్యకారకులు గూఢచారులని తోచుచున్నది. గూఢచారులు ఆనుమానము మీదను ప్రజలను బండ్లను జేయుచును. పిమ్మటను నేరమును స్థాపించుటకై ప్రయత్నించెదరు. గృహములు పరిశోధించబడును. అనేకులను విరక్షితలేను బండ్లను జేయుచును. ఇది న్యాయాచరణమునకు విరుద్ధము. ఆదోశనమునకును అసంతృప్తిని గారణము. నేరారోపితుల వ్యవహార విషయమును గవర్నరుగారు పరిశీలించినను గవర్నరు జనరలు గారు పరిశీలించినను పరిశీలనమున కాధారము పోలీసుగారు సిద్ధముచేసిన క్షాగితములై యున్నవి. బలవంతముమీదను నేరారోపితులు తెలిపెడి అంగీకారములు న్యాయస్థలములందు విశ్వసించుట న్యాయవిమర్శనమునకు విరుద్ధము. దేశసంక్షేపక శాసనమునందు గల ఈ యుపద్రవంబులను తొలగించుటకై దాదాభాయి గారు ప్రత్యేక రాష్ట్రమునందును నీ నేరారోపితులను విచారించుటకై ప్రత్యేకవ్యవస్థల నేర్పాటును జేయుట యవసరమని యొకతీర్మానమును శాసనసభయందు పాడించిరి. యువజనులు నిర్బంధ ప్రవాసములకు పాలగుటవలనను వారి విద్యనశించుటయును జీవనాధారములను గల్పించుకొనుట కవకాశములు గలుగకుండుటయును వారికి శారవము లేకుండుటయును వారి కుటుంబములు కష్టముల పాలగుటయును సంభవింపచున్న దని దాదాభాయి గారు తెలిపిన భావములందు సత్యము గలదని అనుభవమువలన విశేషమగుచున్నది.

చాందాగారు నేరారోపితుల వ్యవహారక్రమమును విచారించుటకై ఉపదేశకసభ్యులను నియమించుట యుచిత మనియును నేరారోపితులనుండి లిఖితవాక్యమును నైకొనుటయును నేరారోపితునకు లిఖితపూర్వకముగ నేరమును చెలుపవలయుననియును దాదాభాయి గారి తీర్మానమునకు సవరణ నుపపాదించిరి.

శాసనమును నిర్మించుటయందు పాలకులకు గల సదుద్దేశమును శంకించే వారెవరును లేరు. యుక్తోపద్రవము నాపుటకై శాసన మవసరమని ప్రజాప్రతినిధు లంగీకరించుచున్నారు. యధామునకు సంబంధించిన సామాన్యవిషయముల కీశాసనము నన్వయింప జేయుటవలనను న్యాయమునకు భంగము గలుగుచున్నది. దేశక్షేమవిషయమునకు సంబంధించిన విషయములందైనను కార్యనిర్వాహకాధికారులు శాసనమును విచక్షణ లేకను నుపయోగించుటవలన నసంతృప్తిగలుగుచున్నది. వంగయువజనుల నిర్బంధప్రవాసము వలన వంగదేశమునందు గలిగిన యసంతృప్తిని బాసుగారును మహమ్మదాలిగారు మొదలగువారి ప్రవాసమువలనను మహమ్మదీయులందు గలిగిన యసంతృప్తిని జన్నాగారును తెలిపిరి. దేశసంక్షేపక శాసనమునందు విశ్వాసమును గలిగించుటకు పాలకులకును పాలితులకును నడుమను భేదభావమును గలుగజేయజనదని శర్మగారు తెలిపిరి. సర్ రెనిగొల్లు క్రాడకు గారు దాదాభాయి గారి తీర్మానమున కంగీకారమును చెలిపిరి. రాజద్రోహుల కట్ల నీ శాసనమును ప్రయోగించుటయందెవరును సభ్యంతరము తెలుపజాలరు. ఇంగ్లాండునందు దేశసంక్షేపక శాసనము రాజద్రోహులపై ప్రయోగించబడుచున్నది గాని ఉపన్యాసకులపై నుపయోగించబడుటలేదు. రహస్యమైన రాజ్యాంగ సమాచారమును బహిష్కరణము చేయుమని ప్రతిపక్షులు కోరుటలేదు. సర్ లారెన్సు జంకిన్సు అబ్దురు రహీముగారువంటి న్యాయవిమర్శకు లీ విషయమును విచారించుట వలనను ప్రజలకును పాలకులకును ప్రయోజనము గలుగునని క్రాడకుగారైనను సంగీకరింపవలసి యుండును. ముఖ్యకార్యనిర్వాహకాధికారికి సమాచారము చేరునరికి సమాచారము సంకలితమై నూతనరూపమును ధాల్చును. సంకలితవిషయమును త్రోసివేసి నిజమైన వృత్తాంతమును గ్రహించుటకు న్యాయాధికార విమర్శన మవసర మగుచున్నది. సామ్రాజ్యసంరక్షణము నందును శాంతిస్థాపనము నందును పాలకులకు గల బాధ్యత యాదరణము పాలితులకును గలదు. పాలకులు పాలితులు ఒకే విషయమును భిన్న భావములతో జూచుట కవకాశ మున్నపు డిట్టి శాసనములను వివేచనతో ప్రయోగించుట యవసరము. సర్ రెనిగొల్లు క్రాడకు పాలకు లీ విషయమును సదయభావముతో చూచున్నారనుటకు కార్మికయులు ప్రభువు వంగదేశమునందు జేసిన ప్రసంగములు నిదర్శనములని తెలిపెను కాని సదయహృదయమైన కార్మికయులు ప్రభువువంటి పరిపాలకులెల్లపుడును లభించరు. కార్యనిర్వాహణ మంతయును గూఢచారులవశమునందుండును. ముఖ్యాధికారులకు వారుపెట్టినది భిక్షమై యుండును. శాసనములప్రయోగము శాస్త్రపద్ధతిపై నాధారపడియుండవలయునుగాని కార్యనిర్వాహకులయోచనలపై నాధారపడి యుండజనదు. శాసనసభయందలి ప్రజాప్రతినిధులు శాసనప్రయోగమునందు మార్పులను జేయుడనికోరి గాని శాసనమును మార్పుడని కోరలేదు. దేశసంక్షేపక శాసనమును వాగ్బంధము చేయుటకై యుపయోగించుట ధర్మవిరుద్ధ మని తోచుచున్నది. శాసన

సభయందు దాదాభాయిగారి తీర్మానమున కనుకూలాభిప్రాయము గలవారు 14 గురు, ప్రతికూలాభిప్రాయము గలవారు 39 గురు తెలిరి. సర్ రెనిగొల్లు క్రాడకు గారు కొన్ని విషయములందు మాత్రము న్యాయమూర్తులు విషయవిమర్శనమును జేయుట కేర్పాటులు చేయుట కంగీకరించి నందుల కీ స్వల్పలాభ మైనను దాదాభాయి గారి తీర్మానమువలన గలిగిన దని సంతసింపవచ్చును. స్వేచ్ఛాప్రవృత్తికి ప్రతిబంధకముగ నున్న దేశసంరక్షక శాసనమునందు మార్పు లవసర మని యుదారస్వభావము గల పాలకులు సయితము గ్రహింపవలసి యుండును.

ఆంధ్రోద్యమసారము.

న్యాయతి నుబ్బారావు పంతులు గారాంధ్ర ప్రేరియటు పత్రికయందు (Andhra Movement An Analysis) ఆంధ్రోద్యమసారము అను శీర్షిక క్రింద నొక వ్యాసమును వ్రాసిరి. ఆ వ్యాసమునందు ఆంధ్రోద్యమమునకును నితరోద్యమములకును గల సంబంధమును చర్చించుచు నిది జాతీయోద్యమమునకు సహకారి యని నిర్ణయించిరి. హిందూ ఉద్యమముకంటెను మహమ్మదీయోద్యమముకంటెను నిది పెద్దది కాకపోయినను వాని వలె నిది మతముతో సంబంధముగల యుద్యమముగాదు. మహానదు లన్నియు సాగరమునందు సంగమించునటులు సకలోద్యమములు భారతజాతీయోద్యమమునందు లీనము లగుచున్నవి. ఆంధ్రోద్యమము ఫలము బాహ్యవ్యవహారముల నలనను అభ్యంతరవ్యవహారములవలనను సాధ్యము గావలసియున్నది. బాహ్యవ్యవహారమువలన ప్రత్యేక రాష్ట్రాది వ్యవహారములు పాలక సహాయమున సాధ్యములు గావలసియున్నవి. అభ్యంతర వ్యవహారముల వలనను రెండుకోట్ల ఆంధ్రులందు సోదరభావ ముదయించి ప్రత్యేక భిక్షానము గలుగవలయుననియును ఈ ప్రత్యేక భిక్షానము భారతజాతీయబలమున కనుకూలపడవలయుననియును పంతులుగారు తెలిపిరి. ఆంధ్రోద్యమ ప్రాప్తికి బాహ్యంతర వ్యవహారములు సమానోపయోగము లయి యున్నవి. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణ మాంధ్రుల ప్రత్యేక భిక్షానమును బలపరచును. ఆంధ్రుల గాఢమైన ప్రత్యేక భిక్షానము ఆంధ్రరాష్ట్ర లాభమునకు గారణము గాగలదు. ఆంధ్రోద్యమము సఫలమగుటకు త్యాగము సాధన మనియును ఆంధ్రులందరును యథాశక్తిని ధన సహాయము చేయవలసియుండు రనియును నుబ్బారావు పంతులుగారు చేసిన హితోపదేశమును ఆంధ్రసోదరులు బాగుగ గమనింపవలసి యుండును. మానవుల ప్రయత్నములు సఫలము లగుటకు ద్రవ్యము సాధన భూతముగ నున్నది. ప్రతి మనుజుడును మాతృపూజకై తృణమునో కణమునో సమర్పించుట కవకాశము గలదు. రెండుకోట్ల ఆంధ్రుల హృదయములు మాతృభక్తి భరితము లైనచో ఆంధ్రోద్యమమును సాధించుటకు దగిన ద్రవ్యము సమకూడుట దుస్సరముగాదు. బుద్ధులు పురవాస్తవులు మాతృపూజకై ఆంధ్రమహాసభయందు 1116 రూప్యముల దక్షిణను సమర్పించదలచిన విషయము పత్రికా పాఠకులకు విదితమై యున్నది. ఆ విధమున వ్యక్తులు కుటుంబములు సంఘములు గ్రామములు పట్టణములు మాతృపూజకై దక్షిణలను సమర్పించుటకై సన్నాహమును జేయుట ధర్మము. నుబ్బారావు పంతులుగారు సూచించినటులు జాతీయజీవనము గ్రామములతో నారంభమగుట సమంజసము. ప్రతి గ్రామమునందును పాఠశాల పఠనమందిరము గంధా

లయము పరపతిసంఘము వ్యాయామాలయము తపాలకచ్చేది మొదలగునవి యుండుటయును ప్రజల జీవనోపాధికి వసతులను గల్పించుటయును నవసరము. ఈ కార్యభారమును బూనుకొనుటకు విద్యానంతులు శ్రీమంతులు మార్గదర్శకులుగ నుండుట అవసరము. ఆవిధముగ చాటుపడినపుడు “ఆంధ్రోద్యమాదర్శములు సఫలములు గాగలవు. ఆంధ్రులు భారతజాతీయ నిర్మాణమునకు బలము నొసంగుదు వారు భరతఖండమునందు నికాసము నొందుచున్న సామములందు ప్రముఖులుగ నుండ గలరు. ఆంధ్రుని పేరు పరువుప్రతిష్ఠలకు చిహ్నము గాగలదు.” అని సుబ్బారావు పంతులుగారు తెలిపిన భావము నాంధ్రులు నిత్యము మననము చేయవలసియుండును. దాతలు సేవకులు త్యాగ పరులై మాతృదేశమును పూజించి సేవించి ధన్యులయ్యెదరు గాత!

స్వచ్ఛందయోధ ప్రవృత్తి.

ఈ మహాద్విషయమై లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలకుగారు పునఃసంగరమునందు జేసిన గంభీరోపన్యాసమునందలి వాక్యము లిచట బొందు పరుపబడినవి.

“మీరు మీ దేశసంరక్షణార్థమై యోధవర్గమునందు చేరియెడల, నేను స్వరాజ్యోద్యమమును త్యజించి నేనెదను. మీరు స్వరాజ్యము నాకాంక్షించు చున్నయెడల, దేశసంరక్షణార్థము సంసిద్ధులై యుండుడు. నేను వృద్ధాప్యమునందుంటిని. లేనియెడల నేనందరికంటెను ముందుగ యోధవర్గమునందు చేరియుండును. దేశపరిపాలనమునకు మీరు కర్తలనియును దేశరక్షణమునకు యూరోపియనులుగాని జపానీయులుగాని కర్తలనియు ననుట యసహజము. భారతీయ పౌరసేనను ఏర్పాటు చేయవలయునని రాజప్రతినిధి సంకల్పించిరి. మీరు సేనలో చేరుడు. ప్రస్తుత పరిణామము బోగొట్టుకుడు. మీరు సేనలో చేరుటవలన మీకు నైనికోద్యోగము లిచ్చు బాధ్యత ప్రభుత్వమువారికి ద్విగుణిక్యమగును.”

లోకమునందే విషయమునందైనను అనుభవ మొకరిది కష్ట మొకరిది యగుట యసహజము. దేశసంరక్షణ మాంక్షేయుల వశమునకు నున్నంత కాల మధికారమంతయును నాంక్షేయులవశమునందుండుట సహజము. స్వపరిపాలనము నునవశము నందును దేశసంరక్షణ మన్యుల వశమునందును నుండుట యసంభవము. స్వపరిపాలనమును బడయుటకై భారతీయు లపారమైన త్యాగమును జూపవలసియున్నారు. ఆ త్యాగభావము లేకను గమ్యస్థానమును భారతీయులు చేరుదురనుట కల లోపివార్త. భారతీయులందరును యథాశక్తిని మాతృపూజాసక్తులైన గాని మాతృదేశవత్సల్యము ప్రసన్నకటాక్షము ప్రత్యక్షము గాదు. భారతీయుల కనుష్ఠానయోగ్యమైన ధర్మమే ఆంధ్రులకు ననుష్ఠానయోగ్య మగుచున్నది. ఆంధ్రులు ప్రత్యేకరాష్ట్రము నాకాంక్షించు చున్నారు. ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును బడయగోరుచున్నారు. రాష్ట్ర లాభము వ్యక్తిసంరక్షణము త్యాగములేనిది సాధ్యములు గావు. దేశమునందంతటను ఆంధ్రపటాలముల ధ్వని నిండియున్నది. దేశభక్తి పరాయణులైన యాంధ్రనాయకులను తిలకుమహాశయుడు న సదుపదేశమును నిష్కర్షగ ప్రజలకు చి దేశసంరక్షణయోధవర్గమును నిర్మించుములను నాటి స్వధర్మనిర్వహణమును నమ్ముచున్నాము. నాయకులు సంశయము కాదనియును కార్యాచరణ మనియును గ్రహించిన గాని లుగదు. ఇతర రాష్ట్రములందు నందును దేశసంరక్షణ బల విభాగ్యోదయమునకు గార

ఆంధ్ర పేటియటు పత్రిక.

ఆంధ్రుల యాశయములను వ్యక్తీకరించుట కును, వారి స్వత్వములను కాపాడుటకును, నాంగ్ల భాషా పత్రికను ప్రచురించుట యవసర మని సర్వత్ర తెలిసి యున్నది. ఆంధ్రుల నిర్వహణము క్రిందను నాంగ్లదైనిక పత్రికను ప్రచురింపవలయు నను భావ మ్మాంధ్రనాయకులకు గలదు. ఆ సంకల్పమును ఫలవంతము చేయుటకై ప్రయత్నము లిప్పుటికిని జరుగుచున్నవి. ఆ ప్రయత్నముల ఫల మెటులు పరిణమించునో దేవునకెరుక. ఆంధ్రుల యాశయములను వ్యక్తీకరించుటకై గాజుమసోద్రవరము నూడి బి. రామలింగముగారు “ఆంధ్ర పేటియటు” అను పత్రికను ప్రచురించుటకై పూనుకొనుట ఆంధ్రులయొద్ద ముదించిన ప్రబోధమునకు నిదర్శనముగ నున్నది. పత్రికా సంపాదకులు “ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రము మా చాటకు పల్లవియై యుండును” అని పత్రిక నిర్వహింపదలచిన దర్శమును ప్రకటించెను. “ఆంధ్రుల ప్రాచీనోన్నత్యమును వారి ప్రఖ్యాత శీలమును సగ్గుణములను వెల్లడిచేయుటయును, ఆంధ్రుల యందు ప్రక్షుప్తమైన శక్తిని పోషించి వికసింపజేయుటయును, ఆంధ్రులను చేరదీసి, వారిని విశిష్ట గణముగ జేయుటయును, ఆంధ్ర దేశముయొక్క యోగక్షేమములను కాపాడుటయును నృద్ధి చేయుటయును” పత్రికాశయము అని తెలుకబడినది. ఆంధ్రపేటియటుపత్రిక ఆంధ్రుల స్వత్వసంరక్షణమునకు గాను వికాసమునకుగాను స్థాపింపబడినను సామ్రాజ్యరాజ్యాంగ సమస్యల పట్లను సాంఘికవ్యవస్థపట్లను నుదారభావమును ప్రకటించుచున్నది. సంఘసేవ జాతీయప్రబోధము స్వరాజ్యరాజ్యము పత్రికాదర్శము. కాగితములకు కరవేర్చి పోషణలేకను పత్రికలు సన్నగిలుచున్న ఈకాలమునందు నూతనపత్రికా ప్రచురణమునకు బూనుకొనిన నిర్వాహకులు ప్రశంసార్హులు. పత్రిక కైలి రమ్యముగనున్నది. భావములు స్వతంత్రవ్యక్తిత్వమును తెలుపుచున్నవి. ఆంధ్రుల ప్రత్యేకలాభమునకును ఆంధ్ర దేశభ్యుదయమునకును స్థాపింపబడిన ఆంధ్రపేటియటుపత్రికను ఆంధ్రులు పోషించి వారిధర్మమును నిర్వహించెదరని నమ్ముచున్నాము.

ఆస్ట్రేలియా ప్రజల అభిమానము.

ఈ మధ్య కలకత్తా స్ట్రేటునున్ పత్రిక వ్రాసిన పిచ్చి వ్రాతలను గురించి కొంత వ్యాఖ్య వ్రాసియుంటిమి. స్ట్రేటునున్ పత్రిక వ్రాసిన పాటయొక్క సారస్వ మిది “సామ్రాజ్యముయొక్క కష్ట దినములలో బెరించి రాజకీయ సంస్కరణములను బొందగోరువారు దేశ ద్రోహులు. ఆ సంకల్పిని ఇంగ్లీషు ప్రజలు కనుగొనిరేని న్యాయాయన సంస్కరణములకు సుమత మొల్లక మొండి స్వ భావము ను వాల్చెదరు. నీచబుద్ధి గల వారు కష్టస్థితిలో ప్రభుత్వమును తంటాలుబెట్టు జూచెదరు” హిందూదేశమును వదలిపెట్టి బ్రిటిషువారి యధినివేశమును, సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమును గలదియు, నగు ఆస్ట్రేలియాదేశ మేమిచేసినదో కొంచెము తెలిసికొనెదము గాక. ఆస్ట్రేలియాలోని కృషివలులు వేతనములు పెచ్చుగా గావలయునని పోరాడుచున్నారు. వారికి ప్రభుత్వమువా రొసంగునట్లు చేయనందున మొక్కట్టులు కట్టిరి. యధారంభము నుండియు నొక్క న్యూసౌతు నేల్సు రాష్ట్రములో 814 సమ్మెకట్టులు కట్టబడినవి. సిడ్నీ హార్బరులో 100 పొగ నావలలోని సరకు దిగుమతిలేక యెగుమతిలేక కట్టి నేయబడినవి. సముద్ర వ్యాపార మాగిపోయినది. దేశములో రయిలువ్యాపారము అంతరించినది. కర్మాగారములలో 100 కి 90 పనిచేయుట లేదు. అనేక లక్షలమంది కూలివాండ్రు పనిపాటలులేక అల్లాడుచున్నారు. బొగ్గు నెక్కించ నందున ప్రయాణమునకు సిద్ధమయిన నావలు సయితము ఆగి పోయినవి. ప్రాన్సు, రష్యా, ఇంగ్లండులకు యథోపయోగ

మునకయి లోహములను పిసికొని పోవలసిన నావలు లంగరు వేసికొని పడియున్నవి. సిడ్నీ పట్టణములో రాత్రిపూట దీపములను వెలిగించువారు లేరు. అన్నమువండు కొనుటకు బొగ్గు లేదు. ప్రజలెట్లో వండుకొని కాలక్షేపము జేయుచున్నారా నాటక శాలలు మూసి నేయ బడినవి. బయట నుండి వచ్చు రయిలులు గూడ ఆగిపోయినవో సిడ్నీముఖ్యపట్టణము అన్నములేక ప్రజలు మిడిమిడినట్లు నల్లజ్జాడవలసివచ్చును. ఇట్టి విచిత్రస్థితి ఆస్ట్రేలియా కెప్పుడును సంభవించి యుండలేదు”. సామ్రాజ్యము మహాయుద్ధములో దిగి, ధనమును, క్రమమును వృధావలనలే కురిపించు చున్నప్పుడును, ఆయుధమునకే లోహములును, నావలును కావలసి వచ్చి నప్పుడును. బ్రిటిషు ద్వీపవాసులకే అచ్చును, నూనె మును ఆస్ట్రేలియానుండి నావలు తీసికొని వెళ్ళవలసి వచ్చును, ఆస్ట్రేలియా ప్రజ లింతక్రూరముగ ప్రవర్తించినప్పుడు స్ట్రేటునున్ పత్రిక వారిని గురించి యేమి వ్రాయునో చదువ గోరదును. భారతీయ నాయకులమీద కట్టిన దూషణితికే ముంపించిన ఈ పత్రిక ఆస్ట్రేలియావారి నెట్లు కీడుచునో? హిందూదేశములో బొగ్గుగవలలో ఒక్క సమ్మెకట్టు, స్త్రీపరు కూలిలు లేందు దినములు సరకు నెక్కించకుండు నాపుట, యధాపరికర కర్మాగారములను నాలుగు దినములు పనివాండ్లు రాక మాయట, సంభవించినవో స్ట్రేటునున్ పత్రికయు, పయోనీరు, మెయిలులును నెట్టి పిడుగులను కురిపించియుండునో యూహించుకొనుటకే భయము కలుగుచున్నది. భారతీయులు ఏమాటలనె ఆమాటలను సహించి పిల్చికూనలకల పడి యూరతుండెదరని తలంచుటవలననే ఇట్టి మర్కటాపువ్రాతలను స్ట్రేటునున్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఈపత్రికకు జ్ఞానమువచ్చు మార్గమునుత్వరలో జూడవలయును.

వరము స్వార్థపరత్వము

కలకత్తా స్ట్రేటునున్ పత్రికకు యూరోపియనులకు నిర్బంధ సైనిక సేవను విధించుట ఆక్రమముగ దోచుచున్నది. దాని యజమానులగు కలకత్తా వర్తకుల లాభములకు వారు సైన్యములోనికి పంపబడుటవలన వడ్డమునచ్చును ఏడుపే ఈ పరమ స్వార్థపరత్వ ప్రదర్శనమునకు మూల కారణము. కొట్టుకు కొట్టు రూపాయలు ఈ వర్తకులు జనుపనంబల వ్యాపారమువలనను, తేయాకు వ్యాపారము వలనను, జ్యూనీ ఆస్ట్రేలియా ల వర్తకము పడిపోవుట వలనను గంపాదించుచున్నారు. వారికి నిర్బంధసైనిక సేవను విధించినవో వారి వ్యాపారమునకు వడ్డము కలుగవచ్చును. ఆవ్యాపారమును భారతీయుల చేతిలో నెప్పటికిని తత్కాలమునను నెట్టువనినను వారు నెట్టరు. ఒక రాష్ట్రమునకు గవర్నరుపదవిని ఒక భారతీయుడు సంపాదించిన సుపాదించ గల లక్ష గాని ఒక ఆంగ్ల వర్తక సంఘపుట ధృతులను సంపాదించలేడు. ఈ వర్తకపు దొరలు అంత స్వార్థపరులు. వర్తక విహస్యములను సంత గోప్యముగ కాపాడుకొంగురు. సామ్రాజ్యము ఇంత యవధిలో నున్నప్పుడు మా లాభము తెచ్చుటికి పోవునో యని దుఃఖపడు ఆంగ్లేయులున్నారని స్ట్రేటునున్ పత్రిక వ్రాతలను బట్టి అనుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. ఎంతో యవధి ముండినగాని ఈ యూరోపియనులకు నిర్బంధమును విధింపరు. మాకు లాభములే గావలయును, సామ్రాజ్యపుమాట వద్దగా వా నేనదేని స్ట్రేటునున్ పత్రిక భారతీయులకు నిర్బంధము విధింపవలయునని వ్రాసినబొగుండును. ఆప్పుడు ఆంగ్లవర్తకులు కడుపుబ్బనీ చల్లకవలకుండ సంఘటనయిన సంచలను కొలుదుకొనవచ్చును. భారతీయులలో సామ్రాజ్యక్షణ్ణాదులు ప్రాణముల నమ్మిపోయిరు.

విజయ నగరము తాలూకా బోధ్యుల ప్రెసిడెంటుగ ననధికార సభ్యుని తాలూకాబోధ్యుల సభ్యుని స్వకొన వచ్చునని గవర్నరుగారు నిశ్చయించిరి.

ఇంటరుమిడియేటు విద్యార్థులు సి నెటునర్థ యంగ్లక రించినటులు కృతార్థులు కాని భాగమునకు మాత్రము నెట్ల వచ్చుననియును ఈనియమము 1917 వ సంవత్సరమునకు నెట్లు ననియును పాలకులు నిశ్చయించిరి.

అమెరికాలోని డెల్టెల్లం యుద్ధాయుధ కర్మాగారము లోకములో నున్న వానికంటె గొప్పది. జ్యూనీలోని క్రష్టక కర్మాగారమునకు రెండింతలు. నెలకు డెల్టెల్లం కర్మాగారములో 10, 00, 000 పెద్ద ఫిరంగిగుండ్లను చేయవచ్చుట. ఇచ్చట 16 ఇంచి ఫిరంగులను అమెరికావారి నూపర్చు డెల్టెల్లంలకు పయోగించుటకయి చేయుచున్నారు.

వివాహముల సంక్రమము

ఇంగ్లాండు

తల్లిదండ్రుల నాకలు - శత్రువుల సరకులు.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—జర్మనీకి సమీపమునందున్న తల్లిదండ్రుల నాకలు రాకపోకలు చేయు నాకలు పరిశోధింపబడుటకు బ్రిటిషు మిత్రముడలై రేవులకు రానిదో నని శత్రువుల సరుకులనుగూని పోవుచున్నట్లు నిశ్చయింపబడి పరిహరింపబడి నశపరచుకొన బడును. బ్రిటిషు మిత్రముడలై రేవులకువచ్చి పరిశోధింపబడిన నాకలు పరిగణింపబడి పరిహరింపబడి నశపరచుకొనబడవు అని సంఘము వారు చేసిన యుద్ధపు గణాంకముల ప్రకటిత బడినది.

ముంచబడిన నాకలు.

లండను, ఫిబ్రవరి 20:— అయోలా క్లెమెంటు. మరియొక చిన్న నాకలును (బ్రిటను) ముంచబడినవి. మొత్తము 8000 టన్నులు.

క్రొత్త సైనికులు

లండను, ఫిబ్రవరి 20:—81 ఏండ్లలోపు వయసువారిలో ప్రత్యేకింపబడినవారి నందరినిగూర్చి మరల యోచించి వారిలో చాలమందిని సేనలో చేర్చుటకును అట్లు చేర్చినవలసినంతవరకు సమకూరనిదో వయస్కరమితిని 50 ఏండ్లవరకునువరకు పెంచునుటకును దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి.

యుద్ధములము

అధినివేశముల ధన సహాయము.

లండను, ఫిబ్రవరి 20:—ఈజిప్టు దొరతనమువారు 50 లక్షలపానులనొసంగిరి. దీనిలో 3,750,000 పానులు క్రొత్తసామ్యు హంకాంగు హంగే బాంకివారును కాఖలవారునుకలిసి 5,010,000 పానుల నొసంగిరి. దీనిలో 1,670,000 పానులు క్రొత్తసామ్యు ఇండియా సేవనలు బాంకివారును కాఖలవారును కలిసి 3,600,000 పానుల నొసంగిరి. దీనిలో 2,600,000 పానులు క్రొత్తసామ్యు.

ప్రిమియము బాంకులు.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—ప్రిమియము బాంకులములమున మరియొక యుద్ధములము సేర్పరుచుటనుగూర్చి సేను నిష్కల్మష భావముతోనున్నాను గాని ఇందులకు కాసవాధికారమువరకుని పార్లమెంటు ప్రజలసభలో బోసర్లగాగు నుడివిరి.

దిగుమతులు.

లండను, ఫిబ్రవరి 20:—ఏదో క్రొత్త దిగుమతులపైని పన్ను విధింపవలసి యుండునో దానిని ముందు సంఘమువారు వివరించెదరు. అధినివేశములకు ప్రత్యేక పు ముజరాల నిచ్చుటకంటె లాభమునకు పూచీపడుట సంబంధము అను విషయమును గూడ నాలోచించెదరు. బ్రిటనునందు పరిశ్రమలకు పయుక్తములగు సరుకులపైని ముఖ్యముగ ఎగుమతీ వ్యాపారము, నౌకా వ్యాపారము, నౌకా నిర్మాణము మున్నగు వానికి కావలసిన సామగ్రిలపై పన్నులను విధించుటవలన గలుగు ఫలితమును వారాయవలసియున్నది. ఇండియా, ఈజిప్టు, సాదను దేశముల ప్రత్యేక స్థితిని బ్రిటిషువారి వాణిజ్యపు యొడబడికలను హెచ్చుగా బ్రిటనుతో వ్యాపారము జరుగుచున్న దేశముల స్థితిని వారు గమనించెదరు.

సేద్యపు భూమి

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—ఆహార పదార్థములలోటు కలుగకుండుటకు విరివిగ వ్యవసాయము చేయగలవారికి స్థలముల నిచ్చుటకు నిర్బంధమున స్థలముల నాక్రమించుటకు వ్యవసాయ భాగవారి కధికార మియ్యబడునని ప్రకటింప బడినది.

దిగుమతుల నిరోధము.

లండను, ఫిబ్రవరి 22:—లాయడు జార్జి గారు 22 వ తేదీని ప్రసంగించెదరిని బోసర్లగాగు ప్రజల సభలో నుడివిరి.

ప్రీ ముతు.

లండను, ఫిబ్రవరి 22:—తల్లిదండ్రుల నాకలు ప్రీ ముతు చేపుకు రాగూడదని లండను గణాంకము ప్రకటింపబడినది.

జర్మనీ ఇంగ్లాండు దేశములు

లండను, ఫిబ్రవరి 22:—ఇంగ్లాండు దేశముతో పోల్చిన జర్మనీ దేశము అలసినోయిన నుల్లునివలె నున్నది. వస్తుసంపద జర్మనీయందు పూర్తిగా చెల్లిపోయినది. బ్రిటనునందు పుష్కలముగ నున్నది. యుద్ధము ప్రబలమైన కొలందిని బ్రిటిషు సేనల భార వధిచుచును. ఈ మహాదేశము యధార్థముగ సహాయము నొసరించుటకు సిద్ధముగ నున్నది. మన ముదారభావముతో నర్థప్రాణముల ధారవోసిన పిమ్మట మనకు హాని చేయునది గాదని లావికోటయరీ పత్రికాయందు ఎం. గెస్టె. హెర్బె గారు వ్రాసిరి.

జి. సి. బి.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:— సేను జార్జి చక్రవర్తి గారు సర్ విలియం రాబర్టును గారికి జి. సి. బి. బిరుద చిహ్నము నొసంగిరి.

మయోలా నౌక

లండను, ఫిబ్రవరి 22:— మయోలా అను న్యూకొంట్లాండు చేపలనౌక నిన్న ముంచబడినది.

ప్రాచ్యపర నాలయము.

లండను, ఫిబ్రవరి 20:— ఏడాదికి 250 పానులచొప్పున 9వ త్వరములకు నిన్న పురపాలకసంఘమువారు విరాళ మొసంగిరి. యుద్ధములములోని 5000 పానులు గోల్డుస్మిత్ కంపెనీ వారును, రు 1000 ల విరాళమును 5 వ త్వరములకు సాలుకు 100 రూపాయలు వార్షికమును ఇండియా చార్జర్ల బాంకి వారును, హంకాంగు హంగే బాంకివారు 5 వ త్వరములకు 200 పానుల వార్షికమును, ఇండియా సేవనలు బాంకివారు మూడు వత్సరములకు 100 పానుల వార్షికమును, ఇండియా మెర్కంటైలు బాంకి వారు 100 పానులును, సర్ మార్క్సు సామ్యులు ఇ. ఆండ్రూసుగార్లు చెరి 1000 పానులును ఇచ్చిరి. భారత వీరుల ప్రతాపమునకు సంతసించి ఆండ్రూసుగారు చందాను 100 పానులనుండి పెంచించిరి.

నియోజనము.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:— వెస్టు సెక్టర్ మైనువారు కల్లులు స్ట్రీరింగు కెయిగుగారిని నియోజించిరి.

మరణము.

సాను ఆంటోనియో, ఫిబ్రవరి 20:— జనరలు పుష్టనుగాకు మృతి సెందిరిని తెలియుచున్నది.

ముంచబడిన నాకలు.

లండను, ఫిబ్రవరి 22:—బ్రిగేడు అను చిన్న నాకయును సెంటూరియను అను తెరచాప నాకయును (బ్రిటను) ముంచబడినవి.

దేశవాళీ పంట.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—యుద్ధాంతరము మూడు సంవత్సరములవరకును దేశవాళీ పంట గోధుమలను ఓట్లను తక్కువ ధర కమ్మించుటకు పూచీ పడెదమని దొరతనమువారు ప్రకటింప నిశ్చయించిరిని డెయిలీ క్రానికలు పత్రిక వ్రాసినది.

ఈ 14 జలాంతగ్రామి

లండను, ఫిబ్రవరి 22:— దీనిచే పట్టుకొనబడినటర్గ్ నాకను ఆక్రమితముగ కోర్టువారు అంగీరింప లేదు గాని గను బోటును మాత్ర మంగీకరించిరి.

మతగురువుకు బిరుదచిహ్నము

లండను, ఫిబ్రవరి 21:— మెసపాటేమియాలో బెస్సుగా పని చేసినందులకు రోవాల్డు ఇర్విను అను బంగాళా మతగురువునకు జార్జి చక్రవర్తి గారు డి. ఎస్. ఓ. ఎం. సి. బి. ఎం. సి. చిహ్నముల నొసంగిరి.

ఫిరంగులను కాల్చుట.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—బట్టే-డి-మెస్సిలు ప్రాంతము నను మ్యూజుకు కుడిచక్రము కారీయపుడు బెజనువాల యొద్దను ఇర్వినుకులవారును ఫిరంగులను కాల్చిరిని పరాసు వారు ప్రకటించిరి.

అంతర్గ్రాముల సంహారము

సర్ ఎడ్వర్డు కార్నమగారు.

లండను, ఫిబ్రవరి 22:—4 లక్షల మందికి అనుమతి నియ్యగోరి. అక్టోబరు నెల 40 లక్షల మందిని 95 లక్షల ప్రేలుకుయుద్ధసామగ్రి గులను నాకలనివారపరిచి. ఒకటి రెండు ప్రమాదములు మాత్రమే జరిగినది. యుద్ధాంతరమునుండి 25884 నాకలు పరిశీలంపబడినవి. అంతర్గ్రామి సంహారము ప్రగలానగ్ధదాయక విషయము. అది యింకను లొంగుబాటుకు రలేదుగాని చేయబడుచున్న సాధనములవలన నష్టము చాలతగ్గలదు. జలాంతగ్రామి వినాశక సంఘ మేర్పరపబడినది. దీనియందు చాలమంది సురుద్ధులు గలరు. సాయుధవాణిజ్య నాకలు గత రెండు నెలలలోను 100 కి 47 పెచ్చినవి. వానిలో ప్రత్యేకములగు నాయుధముల నురుపుపరి ప్రతివారమునను జరుగుచున్నది. డిశంబరు నెలలో మొదటి 18 దినములలోను ఒక్కొక్కటి 1000 లన్నులకునైగా గల మిత్రముడలైవారి నాకలు 69 ముంచబడినవి. మొత్తము 20000 టన్నులు జనవరి నెలలో ఆగోజులలో 182028 టన్నులుగల 65 నాకలును ఫిబ్రవరిలో ఆకాలమున 268631 టన్నులుగల 89 నాకలును 118-91-134 నాకలు ఆ నెలలలో ముంచబడినవి. ఫిబ్రవరి నెల 1వ తేదీ మొదలు 18వ తేదీవరకు, బ్రిటనుకు 6176 నాకలు వచ్చినవి. బ్రిటనునుండి 5878 నాకలు వెళ్లినవి. అపాయకరమగు రంగమున ఏదేశము 3000 నాకలుండెను. సాయుధ నాకలలో 100కి 75ను నిరాయుధ నాకలలో 100కి 24 గు ను తప్పించుకొనగలిగినవి. వచ్చిన వెళ్లిన ముంచబడిన తప్పించుకొనిన నాకల వివరము లిక ప్రకటింపబడును. రహస్యముగ నుంచుట మన శత్రువులకు బొత్తుగా కట్టెగు గాననే ముంచబడిన జలాంతగ్రాముల వివరములను వారు ప్రకటింపక మిన్నకుండిరి. జలాంతగ్రామి మునిగినో లేదో నౌకాదళమువారికే తెలియదు. ఫిబ్రవరి నెలలో జలాంతగ్రాములలో 40 సార్లు పోరు జరుగుట చాల ముఖ్యవిషయము. ఈ అంతగ్రాముల వినాశమును గూర్చి నిశ్చయము మొదలు అసంభవమువరకు అన్నిరకముల వార్తలను అధికారులచే ప్రకటింపబడినవి. ఇక ముందు భాగీగా ఏ నాకయు నుండబోదు. యుద్ధనాకలకును వాణిజ్య నాకలకును పోటీలేకుండ చేయబడినది. దిగుమతుల నిరోధమును ప్రజలంగీకరింపవలెను. అందువలన నౌకాదళము వారి భారము తగ్గును అని కార్నమగారు నడిచిరి.

ప్రాస్తు

శత్రువుల కందకములను బ్రిటిషువారు వశపరుచు కొనుట.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—గుండెకోరుకు ఈకాన్యమున మేము కొన్ని కందకములను పట్టుకొని ఆర్మెంటురీసుకు ఆగ్నేయమున 650 గజముల రంగమున శత్రువుల కందకములలో చాల లోపుగా ప్రవేశించి చాలమందిని హతము చేసితిమి. ఇరెనెజుకు ఆగ్నేయమున 500 గజములరంగమున మేము దాడి సలిపితిమి. చాలమంది శత్రువులుహతమైరి. కందకములు ముందుగములు నాశము చేయబడినవి. 114 గురు పట్టుబడిరి. మొత్తము ఆ నాడు 184 గురు పట్టుబడిరి. మౌలో నష్టము స్వల్పమని బ్రిటిషువారు ప్రకటించిరి.

అమెరికా

అంతర్గ్రాముల నిష్ప్రయోజకత.

న్యూయార్కు, ఫిబ్రవరి 21:—అంతర్గ్రాముల నిరంకుశ సంహారమువలన నింతవరకు బ్రిటిషు దేశపు దిగుమతుల కెట్టి అభ్యంతరమును కలుగలేదు గాని తటస్థ దేశముల వ్యాపారమునకు కొంత అభ్యంతరము కలిగినది. స్కాండినేవీయా, హాలండు, అట్లాంటికు నాకలు పరిశోధింప బడుటకు బ్రిటిషుదేశపు రేవులకు వచ్చుట కిప్పుడు వెరచుచున్నవి. కాన సమద్రమునపరిశోధించు శ్రమలేదు. అట్టి నాకలను హాలిఫాక్సు-నోవా స్కోషియాలో పరిశోధించుటకు బ్రిటిషు వారిపుడు ఏర్పాటు చేసినది రాబర్టు సెసిలుప్రభువు వార్తాసంఘ ప్రతినిధితో నుడివెను.

ఆస్ట్రీయా - అంతర్గ్రాములు.

అమెస్టర్డం, ఫిబ్రవరి 21:— అంతర్గ్రామి సంహారమునుగూర్చి ఆస్ట్రీయావారు తమభావమును తెలుపవలెనని అమెరికావారు కోరుట వారి మైత్రికి భంగము కలుగుననుటకు మూచనయని ప్రాంతపర్వరు జయిటుంగు పత్రిక వ్రాసినది.

పసిఫిక్ సముద్రతీరమున

జలాంతర్గాములు

వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 21:— 50 క్రొత్త జలాంతర్గాములను నిర్మించుటకు కాసమున చేయబడిన సవరణను సెనెటు నౌకా సంఘమువారు రామోదించిరి.

సాంస్కృతిక సైనికాభ్యాస శాసనము.

వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 21:—సాంస్కృతిక సైనికాభ్యాస శాసనమును కాంగ్రెసు సభవారి ఆమోదమునకు పంపిన నానాని ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారితో నాలోచించి యుద్ధ మంత్రి ప్రకటించెను.

పెనామా నష్టము

లండను, ఫిబ్రవరి 21:— పెనామా నష్టమునకు కొలం బియావారిని బాధ్యుల నొనరించుచు చేయబడిన సంధిని రద్దుపరచవలెను. అది న్యాయము. మరియు మధ్య ఆమెరికాలో లభించగలిగినంత మంది మిత్రులను పునము కూడదీయవలసిన అవసరముగూడ గాగలదు. అచటికి చాల విషమముగ నున్నదని ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారు లేఖ ప్రాసినను ఈ సమావేశమున నది సాధ్యము కాదని సెనెటు విశేష సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

జర్మనీలోని అమెరికా సహాయ రాయబారులు.

బ్రూక్లిన్, ఫిబ్రవరి 21:—అమెరికా సహాయ రాయబారుల ప్రయాణమునకు జర్మను యుద్ధోగ్గులు చాల యిబ్బందులను కలిగించి చాలదినము లాపివేసిరి. వారు నేడిటక్స్ వచ్చిరి. బెర్లిన్ లోని అమెరికా రాయబారుల సంగతి తెలియదు.

గూఢచారుల శాసనము.

వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 22:— సెనెటు సభ వారి కాసమున రామోదించిరి. సర్వాధికారము మొసంగుచు కఠిన శిక్ష నేర్పరచిరి. ప్రతికూలురు 10 మంది. అనుకూలురు 60 మంది.

అమెరికానుండి హాల్లండునొకల రాకపోకలు.

అమెస్టర్డం, ఫిబ్రవరి 20:— నెదర్లండు పిప్పింగు రాటరుడు మస్సిలాయుడు కంపెనీలవారు త్వరలో కాను ప్రాను సిస్కా జావాలకు మధ్య రాకపోకలకు 8 ప్రయాణీకుల నొకల నేర్పరచెదరు. ఈ నొకలు హాంకాంగు నాంగ్ సాకి హాంటాలూ రేవులయందాగును. న్యూయార్కు నందు హాల్లండు అమెరికా కంపెనీవారి ట్రీమరుల కందించును.

సంపూర్ణాధి కారము

వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 21:— యుద్ధమును ప్రకటింపవలెనని అడుగక అంతర్గాములనుండి అమెరికావారి అర్థప్రాణములను సంరక్షించుటకు సంపూర్ణాధికార. మొసంగ వలెనని కాంగ్రెసు వారిని ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారు కోరెదరని రూఢి వార్త వచ్చినది. స్పెయను అమెరికా యుద్ధారంభము నందు గూడ నిలువ జరిగినది.

యూరోపియన్ నౌకలోని వారు.

వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 22:— ఇదివరకు వ్రాసిన లేఖలకు తగిన సమాధానము లేదుగాన యూరోపియన్ నౌకలోని వారిని వదలవలసినదని అమెరికా వారు సోచువామునాడు బెర్లిన్ కు వ్రాసిరి. కాల పరిమితి నిర్దేశించ బడలేదు.

పట్టుకొనుట

న్యూయార్కు, ఫిబ్రవరి 22:— అమెరికానుండి పత్రికాధిపతులను కొందరు బ్రెటనుకు పోయి పట్టుములను ఘాయా పట్టుములను ఇతర విషయములను సంపాదించి అమెరికాకు పంపుటకును అమెరికా నుండి వానిని జర్మనీకి పంపుటకును కుట్ర జరిగినదనియు దీనిలో 15 గురు చేరి యున్నారనియు తెలియుచున్నది. ఇద్దరిని పట్టుకొనిరి.

యూరోపియన్ నౌకలోని నావికులు

అమెస్టర్డం, ఫిబ్రవరి 22:— అమెరికాలోని జర్మను నౌకలను వశపరుచుకొన దు. ఆ నౌకలలోని నావికులకు నిర్బంధము విధింపలేదు. అని అధికారులు జర్మనీవారికి తెలిపిన పిమ్మట వారు యూరోపియన్ నౌకలోనివారిని వదలిరి.

బాల్కను

మాల్డోవియాలో సంగరము.

లండను, ఫిబ్రవరి 22:— జోర్జియా కుట్ర తర్జుమను నున్న రంగమునం దంతటను శత్రువులు నాను మాత్రముగ ఫిరంగులను కాల్చుటయు చిల్లర యుద్ధములును జరిగినవి. ఫోకన నీకి వాయవ్యమున రష్యావారి స్థానములయొద్ద శత్రువులు తీవ్రముగ విషవాయు గోళములను వదలిరి. రష్యావారు వారిని తిరిగి; అని రుమేనియావారు ఈ నెల 19 వ తేదీని తంతి వార్త నంపిరి.

సెలోనికా ప్రకటనము

లండను, ఫిబ్రవరి 22:— అంతటను ఫిరంగులు కాల్చబడినవి. సీరీసుకకు కోయాలవద్ద ఫోరు జరిగినది. జోర్జియ సరసు-యొద్ద మేము దాడినలిపి చాలమందిని పట్టుకొంటిమి. శత్రువులు రెండుసార్లు తలపడియోడిరి. వైమానికుల యుద్ధములు జరిగినవి. సీరీసు మెల్కతులయొద్ద వైమానికులు శత్రు స్థానములపై బాంబులను వదలిరి అధికారులు ప్రకటించిరి.

రుమేనియావారి ప్రకటనము.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:— పశ్చిమ మాల్డోవియాను ఉత్తర సరిహద్దున ఫిరంగులను తీవ్రముగ నిరుపేకులవారును కాల్చిరి. తక్కిన పోట్ల రష్యావారు తీవ్రముగ ఫిరంగులను గాల్చి శత్రువుల సామగ్రిలను ధ్వంసముచేసి వారిని తరిమిరి.

జోర్జియా కుట్ర తర్జుమను శత్రువులు ప్రబల సేనతో తలపడి యోడిరి అని రష్యావారు ప్రకటించిరి.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియా వారు-నౌకాయానము

మెల్బోర్న్, ఫిబ్రవరి 20:— ఏ కారణము. మీదను గూడ ఆస్ట్రేలియాలోని స్త్రీలును పిల్లలును యూరోపునకు నౌకా ప్రయాణము సలుపరాదని యుత్తరు వియ్యబడినది.

సామ్రాజ్యసభకు ఆస్ట్రేలియా ప్రతినిధులు.

మెల్బోర్న్, ఫిబ్రవరి 22:— హూగ్సు సర్ విలియం ఇర్విన్, సర్ జాను ఫార్బెస్ గాల్లను దొరతనమువారు రామోదించిరి. ప్రత్యానిధి మంత్రి నిర్ధారణము కాలేదు.

జర్మనీ

జర్మనులు సైనికులకొరకు వెతకుట

బెర్లిన్, ఫిబ్రవరి 21:— 1-9-1870 వ తేదీకి ఈవల పుట్టినవారిలో నిదివరకు కేవల మనవ్యులని నిశ్చయింపబడిన మగవారిని హెంబర్గ నగరమున వరల వైద్యభరీతు చేయించుటకు నిశ్చయింప బడినదని మిట్టగు జయిలంగు పత్రిక వ్రాసినది.

సమ్మె

అమెస్టర్డం, ఫిబ్రవరి 21:— ఎక్కువ జీతమును మంచి ఆహారమును యిచ్చినగాని పనిచేయును క్రొవ్వ కర్మాగారమున 17000 మంది పనివాండ్లు సమ్మెకట్టిరి. ఇందులకు క్షిగా వీరిలో చాలామందిని పరిరంగనమునకు పంపిరి.

గెరర్డు గారు.

పారిసు, ఫిబ్రవరి 21:— గెరర్డుగారు స్పెయినుకు వెళ్లిరి. అట నుండి అమెరికాకు వెళ్లేదరు. వీరికి గొప్ప వీడ్కోలు జరిగినవి.

జర్మను జలాంతర్గాములకు సస్థాయి

మెడ్రిడు, ఫిబ్రవరి 22:— కాత్తే జనసుకు సమీపమున జర్మను జలాంతర్గాముల కొరకు 31 పాకేజీలను విడిముక్కలను వేసుకొని యుండిన ఒక నౌక కనబడినది. దానిని ముగ్గురు జర్మనులను పట్టుకొంటిమని అధికారులు ప్రకటించిరి.

బొగ్గుదొరకనందున కలకత్తాలో వీధులలోని దీపముల నన్నిటిని వెలిగింపజాలమనియు ఒకటినిడచి యొకటిగ వెలిగించెదమనియు ఆరియంటలు గానుకంపెనీ వారు బంగాళా దొరతనము వారికి తెలుపగ ఇప్పుడున్న దీపములన్నీ టియర్ ప్రకారము వెలిగించుటకు లోటులేకుండ బొగ్గు వందచేసెదమని దొరతనమువారు తెలిపిరి.

పశ్చిమవర్షు విచారక సంఘము.

నిన్నటిదినము ఈ సంఘమువారు ఎఫ్. జె. స్ట్రయిగారి యధ్యక్ష సమావేశమై సి. టి. మున్సింగుగారిని పరీక్షించిరి. వీరు తిరుచునాపల్లియందు నూపరింపెండింగు ఇంజనీరువారిట్టు చెప్పిరి:— ఒకపనికి పూర్తిగా పెండ్లరులు వచ్చుచుండుట లేదు. పెడ్యూలు లేట్లును ప్రతి సంవత్సరమును సంస్కరించుచుండును. పశ్చిమవర్షు శాఖ వారితో పనిచేయించుట వలనను, స్థానిక సంస్థలవలన పనిచేయించుట కలనను కృత్యమునందు విశేషము భేదము లుండవు. చిన్న నీటిసారుదల పనులు అక్కడ ఇక్కడ చెల్లాచెదుగ జేతమం దంతట నుండుటచే పశ్చిమ వర్షు శాఖవారి పని కష్టమైనది. అందువలన ఈ శాఖకొకగు జీతములు వ్యయములెక్కువయైనవి. నూపరింపెండింగు ఇంజనీరువద్దకు వచ్చు ఎన్జీ మేట్లు, స్థానాలు ఒకమాసము వెనుకగాని ఆతనివద్దనుండి మణల పోవుటలేదు.

బడ్జెటు ప్రస్తుతము ఫిబ్రవరి మాసమున తిరుగు వచ్చుచున్నదనియు అట్టోబరు ప్రారంభమున పంపుచుండు నన్నేపు అచట మంచిదనియు ముల్లింగు గారని. డిస్ట్రిక్టు బోర్డు వారు పంపు ఎన్జీ మేట్లన్నియు స్వల్ప కట్టవములకొకకే యెయ్యవచ్చు. వాని విలువ 5000 రూ॥ లకు వైబడి యుండదు. ఇంజనీరింగు కళాశాల ప్రిన్సిపలుగారిని తిరువార పరీక్షించిరి. వారి సాక్ష్యమునం దీ క్రింది విషయములు ముఖ్యములు. వారు ముందు తమ కళాశాలయందు విద్యాక్రమమును గూర్చివినించి కళాశాలలో ప్రవేశించుటకు దరఖాస్తులు ప్రతి సంవత్సరమును విశేషముగా వచ్చుచున్నవని చెప్పిరి.

ప్రాజెక్షనరీ తరగతిలో చేర్చుకొనబడు విద్యార్థుల వయస్సును, ఇంజనీరింగు తరగతిలో చేర్చుకొనబడు విద్యార్థుల వయస్సును ఒకటే. ప్రస్తుతము వయస్సునుగూర్చి యేర్పాటుపడిన నియమము సంత్కృష్టికరముగ నేయున్నది. కళాశాల విద్యార్థులుగా నున్న వారిలో నెక్కువను కంట్రాక్టులుగా గాని, ఇతర సంస్థల సేవకులుగాగాని యున్నవారు లేరు. అందఱును బోర్డులక్రిందను ప్రభుత్వమువారి క్రిందను పనిచేయించు చున్నారు.

ఇంజనీరింగు విద్యాక్రమమును కొంతకంత విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలయందును జెప్పింపవలయును. ఇంటర్మీడియేటు ఫరీక్షలో 1 వ గ్రూపు విద్యార్థులము. తృప్తికరముగా నున్నది. తక్కిన కళాశాల ల కంటే ఇక్కడి ఇంజనీరింగు కళాశాలకు 1 సం॥పు విద్యార్థులు. మెక్కువగా గలదు. కాని మొత్తముమీద విద్యయంతయు నొక్కటే. అనంతరము వారు విద్యార్థులకు వ్యయములను వివరించిరి.

తరువాత చెన్న పురియందు ఇంజనీరువృత్తి నున్న వేంకటేశ ఆయ్యరుగారిని సంఘమువారు పరీక్షించిరి.

అనేక ప్రదేశములందు ఇంజనీరింగు కంట్రాక్టులనుగాక ఇతర కంట్రాక్టులను నిజస్థులచేయించుపద్ధతిగలదు. ఇంజనీరింగు యోగ్యతలు లేనిదే ఎవ్వరిని కంట్రాక్టులుగా నిజస్థులచేసి కొనగూడదు. ఇంజనీరింగు కళాశాలవారి యోగ్యతాప్రమాణము లేనిదే ఎవ్వరిని పశ్చిమ వర్షు శాఖవారు నియమింపదగదు. కంట్రాక్టుల నిర్వహణ ప్రస్తుతము కరుణాకార్యముగా చూచుచున్నారు.

ఎక్కికూటిపు ఇంజనీరు పదవులను తొలగించి అసిస్టెంటు ఇంజనీరుల నేర్పఱుపవలెను. సర్వాధి నేటు తరగతులలో గూడ ముప్పాతిక యుద్ధోగములను తొలగింపవచ్చును.

నేటితో చెన్న పురియందు విచారణముగినును. నిన్నటి రాత్రియే సంఘమువారు కలకత్తా, మదురా రంగూనుకు పయనమైరి.

రాజప్రతినిధిగారి కార్యాలయములు శిల్పనగరమునందు మార్చి నెల 27 వ తేదీని మూయబడి సిల్వాలో 29 తేదీని ప్రారంభింప బడును.

1916-17 సంవత్సరమున 21, 212,000 యకరములలో ప్రత్తి పండించబడినది. 1915-16 రెండవ ప్రకటనమునందలి మొత్తముకంటే 100కి 19 రెట్లు హెచ్చు. 1916-17 లో 4,557,000 బేళ్లు లభించునని తెలుపబడినది. ఇది గత సంవత్సరపు రెండవ ప్రకటనముకంటే 100కి 22 రెట్లుధికము.

చాముండికా విలాసము.

ఆర్యేల నియోగులు.

కాకినాడనుండి దుగ్గిరాల సూర్యప్రకాశ రావు గారి కిట్లు మాకు వ్రాయుచున్నారు:—

నుహా భారతమును దెల్పించిన నన్నయభట్టునకు బూర్వము తెలుగుకవులు లేరని కొందరు కొన్నాళ్లవరకు వాదించి సాహసించు చుండిరి. నన్నయోడుని కుమారసంభవము నన్నయభట్టు బూర్వము వ్రాయబడిన దని నిరూపించుటకు సాధ్యమయ్యెను, అది నన్నయభట్టునకు బిమ్మటిదేయని వాదించువారింకనుగలరు. ఇంతవరకు మనకు తెలిసిన వానివలన నన్నయభట్టు రామనాథస్వరాయలు, లక్ష్మణసారము, ఇంద్రవిజయము ఆంధ్రశబ్దచింతాసరి రచించినట్లు ప్రతీతి గలదు. వీని కన్యకా నిరూపణయు గురించి తమకు గల సందేహములను, ఆ తేజవలన రావుబహద్దరు కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారు ఆంధ్రకవుల చరిత్రమునందు విస్తరించి యున్నారు. నన్నయభట్టువీరచిత్తుగ కన్నకు చున్న చాముండికా విలాస మను తెలుగు కవి మొక్కటి మూడవశతాబ్దముల గ్రంథము శతావధాని దివాకర్ణ తిరుపతి కావ్యులవారియొద్ద నున్నది. అది పద్యములు కలవు. తాళపత్ర గ్రంథమందలి ప్రథమపద్యమం దున్నట్లు లిచట పొందు పరచుచున్నాను.

కా॥ శ్రీవాణిగిరిజానపద్యముల సుతేనుస్థితక సృష్టివ్యాఢ్యవృత్తిని కావ్యకావ్యుల విభాజినిలోపమా సావకాశభిజితాభ సాంవ్యవస్థాభ్యుదయసంవాహులక॥ నేవీంతుకనది నా త్రిమూర్తులను చిత్తంబులో నెప్పడుక॥ ఇది భారతాదియందు గల సంస్కృత స్లోకమునకు బాహుళ్యకరణముగ కన్పట్టుచున్నను, చాముండికా విలాసమున భావతీత్రశంస లేకుండుటవలన నిదియే ప్రథమకావ్యమేమో యని యూహింపదగి యున్నది. భారతమునందులె గాక నీ విలాసమున వ్యవస్థితములైన వి. స్వప్న కథను వ్యవస్థితములను మొట్టమొదట జేర్చిన వాడు లిక్కన సోమ యాజ్ఞుని మనము నమ్ముచుంటిమి. చాముండికా పురాణమును నన్నయభట్టు రచించియుండిన పక్షమున నీ గౌరవ మాతనికిగూడ చెందవలయును. కవిస్తుతిజేయు సందర్భమున నిట్లు వర్ణింపబడినది. “వ్యాసాంబరీషులకు వందన మొనరించి కవిస్తుతిలను చాల ఘనత నెంచి, సుకవీర్వరుల నెల్ల సాంపుగా వినుతించి గురుపాదయగ్యముల సరవిగాంచి .....యాంధ్ర నాకావ్యనాసనం బతికెయిల్ల జేసిలోకోపకారాధిపతిజేసి ఘనత రాజనరేంద్రుని కరుణపడిసి నట్టివాడను నన్నయభట్టు నేను.” రెండవచరణమందలి సుకవీర్వరులు సంస్కృతకవులు, తెలుగు కవులును కావచ్చును. వీరివలన నన్నయభట్టునకు బూర్వము ప్రసిద్ధ తెలుగుకవు లున్నట్లు యూహింపదగియున్నది. ఆశ్వాసాంత గద్యమున కవి యిట్లు వ్రాసియున్నాడు “ఇది శ్రీ సకల భాషావాగమశాసన నన్నయభట్టు వీరచిత్తంబైన చాముండికా విలాసంబునందు ప్రథమాశ్వాసము.”

కడపపండలమునందలి సందవరంబుననుండు చాముండికామాహాత్మ్య విరాచురాణమున దెలుపబడినది. సోమవంశసంభవుడైన సందవచక్రవర్తి సందవరము నేలుచున్న కాలమున నొక్కనాడు సిద్ధాంతకర్తాతనకడకువచ్చి నిత్య మాన్యపశేఖరునకు కాకి గంగావాహనము సమకూడు సాధనము గన్పింపనిశ్చయించి యభిమంత్రితములైన రెండుపాదుకల నారాజునకిచ్చి యాతని కొక మంత్రిోపదేశము గావించెను. ఆమంత్రితపతన మహిమవలన నిత్య మాభూమరుడు సకలరముగ గంగాప్రవాహిని యందు స్నానమాడి, యితరులకు దెలియకుండ తన నగరమునకు వచ్చి రాజ్యపాలనము నేయగలెను. ఒక్కనాడతని భార్య స్నానప్రయాణోన్ముఖుడైయున్న భర్తను జూచి మీరెక్కడి కేగెదరని ప్రశ్నించి, తనదాస్య మెరిగి తాను సాతనితో బోవవేడుకొన నాతడు దానికియ్యకొని నాటనుండి యామెను వెంటగొనిపోవుచుండ, ఆదంపతులు వారణాసి యుండి గుప్తముగ తిరిగి రానున్న సమయమున నాసుందరి పుష్పిణి యయ్యె. భార్యస్నానమగువరకు నాలుగుదినములు వారు కాకియం దుండిరని రాజ్యమును పరు లాక్రమించుకొనుటకు హేతువగును. వీనికి గతం తెయ్యది యని చింతించుచుండ నచ్చటి బ్రాహ్మణులారాజుచెంత జేరి యూయిల్లారు పుష్పిణియైన దోపంబును తాము పరిహరించి వారిరువురు వారి పుత్రప్రవేశంబు, జేయు సాధనము గల్పించిన పక్షమున తమ కేమి యొనగదవని యడిగిరి. కార్యము

కూల మైనచో తనరాజ్యంబున నర్థభాగ మిత్తు నని రాజు చెప్పెను. వారు శ్రీమతు నచితటమందలి చాముండిక దేవాలయమున కరిగి మహామంత్రిపతనమున గావించి యామెను పరిశుద్ధగావించిరి. తోడన రాజదంపతులు పునప్రవేశము జేసి యిది మోసముని గ్రహించి గంగాస్నానము విసర్జించి చింతాభరితులైరి. పిమ్మట కొన్నాళ్లకు కాకియంను దుర్భిక్షము వచ్చి నందున బ్రాహ్మణుల కన్నవత్తములు లేక పీడితులైనందున చక్రవర్తి వెనుక చిక్కుల బడినప్పు డిచ్చినమాటదలచి ఆర్యేల నూర్పురు బ్రాహ్మణులు కాకిని వదలి యాంధ్ర రాజ్యసంపాదనేచ్చతో సందవరమునకు బయనమైరి. కలిపయదినములకు వారారాజుకడకు వచ్చి యాతనిమాట చెల్లింపుమని కోరగ దానికి సాక్షుల గౌరవశలయునని రాజు కోరెను. అంతట వారు దురాత్మా! చాముండికాసమీపమున శేషభముతప్పదు గాన నా మహాశక్తిని తెచ్చెదనని కొందరు నుగిడిపోయిరి. ఆర్యేల మంది ప్రోలేక యాజేయుననుండి తమ యదృష్టముండునట్లు కాగలదని వచ్చి దక్షిణదేశమున వృష్టు నుద్యోగములు అనుసంభవార్థముగ సంపాదించుకొనిరి. మిగిలిన ఏనూరు విప్రులు చండికను కాకినాండి సందవరము కొనివచ్చి రాజుకడ నిజము బల్కించి యాశక్తి నచట ప్రతిష్ఠ చేసినందున సందవరీకైరి. వారికి రాజ్య రాజ్యము నిచ్చెనట.

చరిత్రోపకాగముగు కథాభాగ మియ్యది. గోపరాజు రామప్రధాని గోల్కొండ నవాబునద్ద చంద్రగ్రహణ కాలమున ముద్రకగొని 6000 ఘండికి గ్రామోద్యోగముల హుతులు నిచ్చుట వలన నారు నేల నియోగు లనబడుచు రేచుడిరని చెప్పకథకు కాళులు నేతులులేవు. కృష్ణకు దక్షిణదేశము వట్టహాసరదేశము ప్రఖ్యాత నామము గల భూభాగమునబట్టి యచ్చటి బ్రాహ్మణులకు నార్యేలవారని పేరువచ్చియుండునని రావు సాహేబు కృష్ణకాశ్రి గారు విజిగ్రాఫికా ఇండికాలో నుగా హరించి యున్నారు. ద్రాక్షారామ దేవాలయ శాసనము లందు వట్టహాసావనీనాథుల ప్రశంస యున్నది. మెనూరు రాజ్యమందలి తెలుగువారిలో కొందరు ఆర్యేలవారున్నారు. వారార్యేలనియోగులనబడరు. ఆర్యేలవారే కృష్ణ, గోదావరి, గుంటూరు, నిశాఖపట్టణము గంజాముజిల్లాలలో నార్యేల నియోగులని పిలువబడుచున్నారు. ఈనూత్న పురాణగాథవలన నార్యేల వారు కాకినాండి వచ్చి పశ్చిమాంధ్ర దేశమున దొలుత నివాసముల నేర్పరుచుకొనిన వారి వంశీకులని నిర్ధారణ మగుచున్నది. వారే క్రమముగ గృహస్థీరభూముల నాక్రమించి వట్టహాసరదేశమునకు పేరుపెట్టించి యుండవచ్చును. కడపపండలము మయినూరు రాజ్యము సంక్రియించుటచేత నారాజ్యమందలి అరువేలవారు దొలుత వారణావతీమునుండి వచ్చినవారి వంశీకులై యందు తని యూహించుటకు సంతయములేదు. ఇది పరిశోధనాత్మ విషయము శ్రీయుత చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు, ఆంధ్ర పరిశుత్పత్రికాధిపతులు దీనిగూర్చి యొచింప ప్రార్థితులు.

చాముండికాపురాణమునందు పద్యములకన్న వచన బాహుళ్యము కలదు. తెలి దెలియకుట మూడవశాసనము లనుండి చెరియొకపద్యము నీ క్రిందబొందు పరచుచున్నాను. మ. కమనీయోత్పలంజూచి తేలెయ్యను నేకాళింగ కాంభోజమ త్స్యమహారాష్ట్రపులిందహూణకవం గాంగాదిభూమికులక తుతోభారలు నిన్ను వంటిగుగుణైర్భాగధికు ల్లాననికొమరొప్పక మణిగంటిసంతెలిసిగోవ్యంతయుక జూచితిక. ఉ. ఎక్కడ దీనియున్న తమిడేమని యెంచదరంబుమాడసాం వెక్కుగ దీనిశాఖలను నెన్నడు బాయదుపక్షిపంక్తిమే మెక్కుడైనెనిట్టి తరువెన్నడు జూడగ లేదటంచునా రక్కసిరాజులందరుగావనిమెచ్చినులించిరంతటక. ఆ. మ॥ హరు డంతక జనికాంచె సత్ప్రసవభయదాత్యక్త సంతోషముక॥ సురమానిప్రజ నిత్యవాసము సుఖాస్తోకాభ్య భృంగీశేవి ప్రసన్నాపము నిత్యనిర్మల విరాజదత్త నిస్తాసముక వరవాకోధిత తిత్సముగ ( ) భూభాగ్యసమ్మతైలా సముక - ఆ 3-

ఈ గ్రంథము ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకభాండారమునకు లభ్యమయినట్లు లగపడెను. ఈ నెల 21వ తేదీ సాయంత్రము పూనా నగరమున శ్రీమతి రామాభాయి రెనెడిగారి అధ్యక్షతక్రింద శ్రీలసమావేశము జరిగినది. బంధకప్రాశమును నింపించుచు సరోజినీదేవి గారు హిండిభావలో గంభీరోపన్యాసము నొసంగిరి. సోరభీ కన్యగారు గూడ ముచ్చటించిరి. రాజప్రతినిధిగారికి తీర్మానము పంపబడినది.

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ తాలూకా అంగలూరు గ్రామములో 18 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలవేళ గ్రామమధ్యమందున్న బహిరంగస్థలములో దుగ్గిరాల పురుషోత్తము గారి యాజమాన్యముక్రింద ఫిజీద్వీపములందలి భారతీయుల దుస్థితిని గూర్చి యొచించుటకు సభ జరిగినది. చెరుకువాడ నరసింహ పంతులుగారు సభ్యుల నేత్రముల నుండి యశ్రుధారలుస్రవించు, అతిదుఃఖి క్రవముగ జాలికరముగ నుపన్యసించిరి. వలసరాష్ట్రీయుల బాధముకొరకు ప్రస్తుతము ఫిజీద్వీపులలో భారతీయుల ననుభవించ జేయుచున్న నిర్బంధక వ్రాతసను మాటుపేరుగల ఘోరపు బానిసత్వము బ్రిటిషుక్రికీ కళంకమును, భారజాతికి దుఃఖాగ్రహవమానములను, నారీలోకమునకు మహాపాతకమును, ఆపాదించుచున్నదని గ్రామవాసులు తెల్లరు నమ్మి యాపదలని తక్షణమే నిర్మూలించజేయు టత్యంతావశ్యమని. మనదోరతనమువారికి మనవిజేసికొను చున్నారు. తీర్మానమును ఇంగ్లీషులోనికి తర్జుమాచేయించి, జిల్లా కలెక్టరు, సుద్రాసుగవర్నరు, ఇండియా ఖైన్ రాయ్ గారలకును, ముఖ్యమైన ఆంధ్రాంక్షేన దినపాత్రా పత్రికలకును పంపించుటకు ఆరెకపూడి రామకృష్ణగారు వేడుకొనుచు సభయందు తీర్మానించిరి.

మోహినీ తైలము.

5 తులముల నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0

శ్రీ పుగుములు నాడుటకు మోగ్యమైనది దీనియందు మనోహరమగు సువాసన ద్రవములను చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడసి యున్నాము. చేయేల ఒక సారి పరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు ఇది మనోపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శు ఉద్యోగస్థులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును.

తేలుమందు వెలి సీసా 0-కి 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0 అణాలు

తేలుకాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు.

బాధ నరముల వెంట పెద్దనరము దగ్గరనుండిలాగుట ప్రారంభించును కుట్టినచోటును బండపాయకలుల చేసిన బాధ తగ్గును. ఈ వ్రాతము ననేకులు పరిశీలించిరి. ఇది మిగుల ఘాటుగలిగి నీటికల నుండును.

కుట్టినచోట కొంచెము మంగుసోసిన బాధ మాయమగును. తేలుకాటువలన అపాయము లేదు గాని నిశేష బాధగలదు.

ద త చూరము

డబ్బి 1-కి వెల రూ 0-2-0 12-కి రూ 1-2-0

ఈ దంతమార్దముతో పండ్లుతోముటవలన చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్ళనుండి రక్తము (ఐంచుండును. నోటదుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లుముత్తియులరె తెల్ల గానుండును. సర్వ సామాన్యముగ నానుటకు దగియున్నది.

తామర తైలము.

వెల బిల్లి 1-కి 0-4-0

మా తామర తైలము ఒక్కడెబ్బెను నాలుగు అటాలకుకొని నాలుగైదు సారులు రాచిన యెడల తామర నిర్మూలమగును నయము కాని యెడల మీ నాల్గు అటాలు తిరిగి తిసిగొని వచ్చును.

అ మృతాంజనము.

తలనొప్పుల మూర్పును చాముచుట్ట బాపును పడిశమును పోగొట్టును తేలుకాటును తిసివేయును బాధలను పోగొట్టుటకు పరమహంస క్రియ అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు.

సత్యము.

సత్యము మిగుల మున్నగునది. సత్యకంటేమియునందం
బాజ్యముచే ప్రజ్వలిల్లు నన్ని హోత్ర కీలలవలె ప్రకాశించు
నియు సత్యహినుని యానందము నీటిచే నార్పబడిన యగ్ని
జ్వాలలవలె నశించుననియు మనజేదము లున్ఘోషించుచున్నవి.
నేదసారములుగా పరిగణింపబడుచున్న యుపనిషత్తులు
'సత్యమేవద' 'సత్యమేవజయతి' అనిపలుకుచున్నవి. 'ఈ
శ్వర దృష్టికి ససత్యకంటేని నాలుకకన్న నగహ్యకరమైనవస్తు
వేదియు నుతియొకటి లేదనిపై ప్రవేశము చెప్పచున్నది.
సత్యముయొక్క యాధికతతయెల్లమతములవారివల్లము ప్రస్తుతిం
పబడుచున్నది. సత్యముయొక్క యాధికతను గౌరవింపని
మతమేదియు లేదు. ఈశ్వరయనికని గూర్చి సంశయించెడి
నాస్తికుడు సయితము సత్యము మిగుల మహి
మగలదని నమ్ముచున్నారు. లోకములోని మతము లన్నియు
నితరమతధర్మములయందు దనోన్య విరుద్ధములై యున్నను
సత్యప్రభావము నంగీకరించుటయం దెంతమాత్రము విరోధిం
చుట లేదు. సర్వమత సమావరణీయమైన సత్యము సర్వధర్మ
ములకును శోభావణము వంటిది. సత్యముతో నుపమింప
దగిన ధర్మ మేదియు నుతియొకటిలేదు. పంచమ జేదమని
చెప్పబడుచున్న భారతము వేయి యశ్వమేధములకలకలభించిన
పుణ్యమును, యొక సత్యవాక్యము పలుకుటవలన గలిగినపుణ్య
మును, త్రాసుయొక్క రెండు వైపులనుంచి తూ
చగా సత్యవాక్యముపలుకుట వలన గలిగిన పుణ్యమే అధిక
బరువును నూచించుచున్నదని యున్ఘోషించుచున్నది. సర్వ
పుణ్యములకన్నను సత్య మెక్కువ పూజ్యనీయ మనుట కెంత
మాత్రము సంభవము! లేదు. మనల నీ లోకమునుండి యీశ్వర
సాయాజ్యమునకుగొనిపోయెడి రాజమార్గమిదియే. సత్యముపరమ
వైషమ్య కనుకనే మహాత్ములు సత్య రక్షణార్థము ప్రాపంచిక
సుఖముల నన్నిటిని, తృణప్రాయముగా యోచించి వర్జించు
చున్నారు. తన తండ్రిని ససత్యదోషంబు బారయకుండుటకై
శ్రీరాముండు. రాక్షసంబును విడిచి యశ్యావాసంబు గావించె
నని శ్రీమద్రామాయణము చెప్పచున్నది. "ఎట్టి దుష్కర్మ
పైనను నేను భరించెద నను గాని సత్య హినుని
మాత్రము నేమోయజాల" నని భూషేని బ్రహ్మచర్య
మొనరించెనని భాగవతములో చెప్పబడియున్నది.
ఉత్తమపురుషులందఱు సత్యమునలన నొకానొక సయమున
మృత్యు దాగ్ర్యములు తలఁగించినను సంతోషముతో భరించి
యున్నట్లు మన పురాణము లనేకముఖముల చెప్పచున్నవి.
హరిశ్చంద్రుండు రాజ్యంబుగిలుపోయినను భార్యావియోగము
నొందినను కులము చెడినను, సుతుహతావినను, ఇంకను ఎన్ని
యో యాపదలవచ్చి తన్నలమినను సత్యమును విడువకుండెను.
మహాత్ములందఱును సత్యమునకు విరోధము సంభవించునని
తమకు భయము గలిగినప్పుడు యాషన్మాత్రమైనను నెనక
తీయక అగ్రప్రాణములవైనను సైర్యముతో త్యజింప బూను
టకు కారణము సత్యమునందు గల మహా మహిమను బట్టియే.
సత్యము సకల సుగుణములకును నాకరంబు
సత్యవ్రతు లెంతరహస్య మందైనను దుష్కర్మ
త్యముల జేయనొల్లరు. దురాలోచనలు వారి హృదయసీమల
యందు దెంతమాత్రము పొదనూపజాలవు. కనుక వారి మనస్సు
రెప్పుడు మాలింగరహితమై పావనత్వముతో భాసిల్లుచుండు
ను. వారి వర్తనము లోకమునకు నిర్వాణకరమైయుండుటచేత
వారిమనస్సుల కెప్పుడును జుగుప్సయు భీతియునుండదు. లోక
వ్యాపారము లన్నిటియందును జయముగలిగి యుత్సాహ
ముతో ప్రవర్తించుచుండురు. కొన్ని సమయముల యందు
వారపజయము నొందినను చిత్తశాంతి గలిగి వారి యాత్మలు
ఆనందముతో విరాజిల్లు చుండును. చిత్తవిభ్రాంతిని గలిగించి
నది సత్యము మాత్రమే. కొందరు మూఢులు సత్యప్రభావమును
తెలిసికొన లేకపోవుటచే భుచ్చలాభముల కానించి
అసత్యమాద్యము నవలంబించు చున్నారు. ఇట్టిబుద్ధిమంతులు
న్యాయసభలయందు కూటసాక్ష్యము లిచ్చి అప్రమాణాది
నిందితకృత్యంబుల నాచరించుచు అసత్యమే సుఖపదమైన
దని భ్రమించుచున్నారు. వీరిచేరు వట్టి పిచ్చిభ్రమ. అసత్య
మొత్తమాత్రము సుఖదాయకంబు గాదు. సాపమునకుశరణ్యంబు.
అసత్యకంటేని జీవితములోకమునకు దుఃఖ భాజకమై యుం
డుటచేత లోక మందరివల్లను దోషింప బడుచుండును. సమ
యము చిక్కినప్పుడు వీరిని దోషింప జనులందరు ప్రయత్నించు
చుండురు. తాను లోకదోషి యగుటచే ప్రభవల్ల యెప్పు

దేవునికిదు మూడునో యని విశ్రాంతిలేక పరితపించుచుండును. అసత్యము సత్యముకలె స్వయంప్రకాశ మైనది గాదు. అసత్యము తన జయకాలమందైనను బహుల్పలేక తన శత్రుడైన సత్యముపేరనే లోకమును మోసముచేసి గౌరవము నొందుచుండును. సత్యము పలుకుట సులభముగాని అసత్యము పలుకు టెంతమాత్రము సులభముగాదు. ఏల ననగా చూచినది చూచినట్లును, వినినది వినినట్లును, జరిగినది జరిగినట్లును, చెప్పట సులభముగాని చూడనిది చూచినట్లును, వినినది వినినట్లును, జరగనిది జరిగినట్లును, చెప్పట సులభముగాదు. అబద్ధమాకువాని మాటలు తడవాటుగలిగి యొకదానితో నొకటి పొందిక లేకయుండును. అట్టివాడు ఒక అబద్ధమును రక్షించుకొనుటకు వేయి అబద్ధము లాడవలసియుండును. కనుక అసత్యమాకుటయే మిగుల ప్రయాసకరము. ఇంతయే గాక అసత్య మెవరికల్లును గౌరవింపబడదు. ఎంత అసత్యవంతుడైనను సత్యమును గౌరవించి అసత్యమును గర్హించుచుండును. తనపై యెవరైన యబద్ధము లాడినప్పుడు అసత్యవంతునికైనను పట్టరానికోపము గలుగుచున్నది. అసత్యవంతుడు సయితము పైకి సత్యవంతునివలె నటించుచుండును. కనుక యసత్య మెవ్వరికిని కారాదనియు సత్యమందరికిని ప్రేమాస్పద మగుచున్నదనియు స్పష్టమగుచున్నది. సంగతిని తనకు తెలిసినంతవఱకు నిష్కపటముగా చెప్పటయే సత్యము. కపటముతో చెప్పబడిన సంగతి నిజమైనను నసత్యమే యగును. ధర్మజుండు ద్రోణుని మోసపుచ్చుటకు లింగరగా “అశ్వత్థామ హతః” అని చెప్పి ఎవరికిని వివరాకుండునట్లు “కుంజరః” అని మెల్లగా పలికెను. అప్పుడు నిజముగా అశ్వత్థామ చావక పోయినను అశ్వత్థామయను పేరుగల యేనుగొకటి చనిపోయెను. ఈ మిషచే ద్రోణుని మోసపుచ్చుట కిట్లుపలికెను. ఇందుచే ధర్మజుడు నరకమును గాంచెనని భాతము చెప్పచున్నది. కనుక తెలిసిన విషయమును నిష్కపటముగా చెప్పటయే సత్యము. సత్యము ననుష్ఠించుటయే పరమధర్మము. సత్యము ప్రకృతియందలెట వ్యాపించియున్నది. ప్రకృతిశాసనము లన్నిటియందును సత్యమిమిడియున్నది. చూర్యవంద్రతారకాదులును భూమ్యాదిపంచభూతములును సత్యములయిన తమతమ ధర్మములతో ప్రకాశించుచున్నవి. ప్రకృతినిర్మాణకర్త యగుపరమేశ్వరుడు సత్యస్వరూపుడు. “సత్యమ్ జ్ఞానమనంతం” అని శ్రుతులు చెప్పచున్నవి. ప్రహ్లాదనారదాది మహాభక్తులందరును ఇట్టి సత్యస్వరూపమునే ధ్యానించి ధన్యులయిరి. కనుక సత్యమును బోధించునదియే మతమనియు అట్టి మతావలంబకులే నిజమైన యీశ్వర భక్తులనియు స్పష్టమగుచున్నది. ఈశ్వరుని సత్యస్వరూపము ఎల్లర హృదయములను పవిత్రముగా చేయుగాత. లోకమందఱును సత్యమును గ్రహించి తరింతురు గాత.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

DELHI.

Mesopotamia Campaign.

DELHI, February 22.

On the afternoon of February 17th an assault was made on the Sunnaiyat position on the left north bank of the Tigris and the enemy's two front lines were occupied on a frontage of 350 and 450 yards respectively. Two heavy Turkish counter-attacks were launched, the first one hour and the second one and half hours, after we had obtained possession of these trenches. The former was repulsed, but the latter was partially successful and forced back our right to the original line. Our left, however, held on till dusk when it was withdrawn under cover of artillery barrage. On the south bank of the Tigris, west of Shumran Bend, further progress was made.

CALCUTTA.

Cotton Crop.

CALCUTTA, February 21.

The final general memorandum on the cotton crop of 1916-17 issued by the Department of Statistics states that the total area reported is 21,212,000 acres, which is 3,465,000 acres or nearly 19 per cent more than the revised figure of last year. The total estimated yield is 4,557,000 bales which is 22 per cent above the revised figure of last year. Of the total yield Oomras represent 45 per cent, Bengal Sind 19 per cent, Dholleras 13 per cent, Broach 7 per cent, Coompta-Dharwars and Tinnevelly 4 per cent each and Westerns and Northern 3 per cent.

Coal and Calcutta.

CALLUTTA, February 22.
Owing to the restriction placed on the supply of coal and the consequent dearth and high price of that mineral the Calcutta Corporation was forced to seriously consider the problem of street lighting.

It seemed as if it would become necessary to economise by lighting up every alternate lamp. Calcutta has, however, been saved from this calamity. The oriental Gas Company approached the government on the subject stating their position and pointing out the great inconvenience which would result to the people of Calcutta and the Government have replied assuring them of a sufficient quantity of coal for proper lighting of Calcutta on the present scale.

SOUTH INDIA

The Travancore Assembly.

TRIVANDRUM, February 22.
The Sri Mulam Popular Assembly met to-day as usual. The discussion on educational subjects continued, praying for more schools and for raising the standards etc. There will be no sitting of the Assembly to-day after lunch since there is to be a public darbar in connection with the appointment of the new Resident.

A Musical Entertainment.

Last evening there was a musical entertainment on Harkatha written by the late Swathiithirunal Maharajah of Travancore in the Town Hall Presided over by the Dewan. The Dewan on behalf of the Assembly members presented two gold medals to Raghunatha Iyer and Madhavikutti Amma and congratulated them on the sets of their musical performance.

BOMBAY, February 23.

In reference to the defence of India Bill, the "Times of India" says that the right step has been taken as early as possible after the arrival of Sir Charles Monro. It expresses regrets that it is only at the eleventh hour that this simple and necessary step has been taken. The bill embodies a simple imperial duty which all owe to the country and the Empire. In the case of European British subjects nothing more is required than the expansion of the existing cadres and the provision of a modest amount of addition to the existing equipment. In the case of new Indian companies every thing has to be created. The enrolment, organisation and training of Indian companies therefore will necessarily be slower although the aim outlined in the Commander-in-Chief's speech is to offer to every Indian an opportunity of service in the army equally with civil services of a career proportionate to their talents and character subject only to tests of his physical fitness.

The paper welcomes the new Munitions Board under the direction of Sir Thomas Holland and says:—If the Board is to be of full value it must at once be linked with the manufacturing and commercial power of the country through contract and supply committees in every important centre.

It is understood that Mr. M. K. Gandhi has been offered the Presidentship of the forthcoming session of the Kolaba District Conference to be held at Alibag.

Commenting on the Defence of India Bill introduced in the Imperial Council, the "Bombay Chronicle" states that the pronouncement does not mean that there is to be no more admission of Indians to commissioned ranks or that Indian Units are to be treated on different footing as regards pay etc. to other units of the force. Any such distinction the paper adds would be keenly resented by Indian public opinion and would have an unfortunate effect on the results of appeal for volunteers.

The Advocate of India" writes:--The whole bill in its present aspect is eminently satisfactory and will meet public views of all shades.

See Page No. 14.

Press Comments.

The "Statesman."

CALCUTTA, February 22.

Commenting on Indian Defence Bill the "Statesman" doubts the necessity for introduction of a new measure. At least three months would elapse before the service companies were constituted and equipped. By that time the great campaign in the western theatre would be well advanced. To produce compulsory service for the sake of sending home the small force which would arrive late seemed to be needless disturbance of trade and commerce. The European population in India was at a minimum required for the discharge of its duties. There was no reserve force of labour. In such circumstance voluntary force by virtue of its freedom and elasticity was exactly what was required and no great prescience was needed to foresee that compulsion would involve endless inconveniences without any corresponding results of practical value.

The "Englishman"

The "Englishman" welcomes the bill as being sound and practical and a statesmanlike attempt to adapt compulsory service to India. The Bill satisfied at a very late hour in the day the great public desire and gave to British subjects in India an opportunity, however small, of playing a personal and useful part in the war. Indian papers have not yet commented.

The I. D. Telegraph.

The "Indian Daily Telegraph" commenting on the Indian Defence Bill, says:—"The Commander-in-Chief's speech follows much on the lines foreshadowed recently by the Viceroy when referring to the introduction of compulsion in this country." It describes the Bill as a workmanlike measure and says:—"The speeches of the Commander-in-Chief and the Viceroy dissipate many of the difficulties anticipated by the introduction of the measure."

The "Pioneer."

ALLAHABAD, February 22.
The "Pioneer" has no comment to-day on the Compulsory Service Bill, but says it was accorded a warm welcome by the European and Indian members of the Council and the Viceroy delivered a short but impressive address on the objects it was sought to achieve.

'The "Leader."

The "Leader" also hardly comments, but says with regard to compulsion in the case of Europeans only : — "No Indian can be pleased at the perpetration of discrimination based on race."

THE GREAT WAR.

Naval Estimates: Sir E. Carson's Statement.

[REUTER'S AGENCY.]

AMERICA.

Compulsory Service Measures.

LONDON, February 22.
WASHINGTON.—After conferring with the President, the War Secretary announced that he was about to send to Congress a Universal Military Training Bill.

Full Powers to be Asked for.

LONDON, February 21.
WASHINGTON.—It is authoritatively stated that President Wilson while not asking the Congress for a declaration of war will request full powers to protect American seamen and ships against submarining. This procedure is similar to that followed prior to the Spanish American War.

Espionage Bill Passed.

LONDON, February 22.
WASHINGTON.—The Senate has passed the Espionage Bill by sixty votes to ten. It provides for comprehensive powers and drastic penalties.

German Spies Arrested.

LONDON, February 22.
NEW YORK.—A sensation has been caused here by the arrest of two men on a charge of conspiring to obtain maps and photographs and other military information concerning Great Britain which was to be sent to the United States and thence to Germany. It is understood that fifteen men are involved who went to Britain in masquerading as journalists in order to collect information.

"Yarrowdale" Affair. Note to Germany.

LONDON, February 22.
WASHINGTON.—A note was despatched to Berlin on Monday demanding the release of the "Yarrowdale" prisoners owing to the absence of satisfactory response to the previous enquiry. No time limit is fixed.

The Crew Released.

AMSTERDAM.—An official telegram from Berlin says that Americans on board the "Yarrowdale" were released after Germany had been officially informed that German ships in America had not been confiscated and that their crews had not been interned.

Columbia and Panama Canal. Treaty Cannot be Ratified.

LONDON, February 21.
The Foreign Relations Committee of the Senate has decided that the Columbian treaty indemnifying Colombia for the loss of the Panama canal cannot be ratified this session despite the letter from Mr. Wilson urging its ratification as an act of justice and because it is possible that we shall need in the immediate future all the friends we can secure in Central America where our interests are critical.

American Consuls in Germany.

ZURICH.—American Consuls in Germany have arrived here after many days delay and petty annoyances by German officials. There is no news regarding American Consuls in Belgium.

PARIS.—Mr. Gerard has left here for Spain en route for America. He received ovations.

GREAT BRITAIN.

THE NAVAL ESTIMATES.

Sir Edward Carson's Great Speech. The Futility of Submarine Warfare.

LONDON, February 22.
In the House of Commons Sir Edward Carson introduced the naval estimates of unspecified amount and said that the House was asked to vote for 400,000 men. To October last eight million men had been moved overseas with only one or two untoward incidents besides nine and half million tons of explosives and war material. Since the war the Navy had examined 25,874 ships. Submarinism was a grave problem which had not yet been solved but he was confident that measures are being devised which would gradually greatly mitigate its seriousness. An Anti-submarine department had been established composed of best and experienced men. Number of armed merchantmen had increased by over forty-seven per cent in the last two months and their arming was being improved weekly. 69 Allied and neutral steamers each of over a thousand tons totalling 20,000 tons had been sunk in the first eighteen days of December. 65 of the tonnage of 1,825,23 had been sunk during the same period in January and 89 of tonnage of 1,68,631 during the same period in February, altogether 18 and 91 and 134 vessels had been sunk in these periods from February 1st to February 18th 6176 ships had arrived at and 5,873 had left the United Kingdom. It was estimated that there were 3000 ships in the danger zone at any one time. Sir Edward Carson mentioned that 75 per cent of the armed and 24 per cent of the unarmed merchantmen had escaped after attacks. He announced at arrivals and departures in the United Kingdom

would henceforth be published also the names of ship which were attacked and escaped. Sir Edward Carson stated that German submarine losses were not published because the policy of secrecy was most distasteful to the enemy. Also the Admiralty did not know whether submarines had been destroyed for certain. The fact that we had forty encounters with submarines during February was an enormous achievement. Regarding the fate of these submarines the official reports showed every degree from certainty to improbability. He selected as instance of a certainty case and of an uncertainty case where an airship dropped a bomb just where a submarine had immediately previously submerged.

Regarding shipbuilding Sir E. Carson declared that no single ship would be unoccupied during the coming months while steps had been taken to reconcile the competing claims of Warships and Merchantmen. He appealed to the Nation to consent to restrictions on imports in order to make the Admiralty's task the easier.

E. 14's Claim Disallowed.

The Prize Court has disallowed the claim of submarine E 14 [see January 30th] in respect of a Turkish transport, but has allowed its claim in respect of the gunboat.

Minimum Prices to be Guaranteed for Home Grown Products.

LONDON, February 21.
The "Daily Chronicle" states that Government has decided to guarantee minimum prices for home grown wheat and oats for three years after the war.

Military Honours to a Chaplain.

LONDON, February 22.
The King has conferred the D. S. O., the Military Cross and the Bar to Military Cross on the Bengal Chaplain Ronald Irwin for services in Mesopotamia.

Imperial Conference.

Australia's Representatives.

LONDON, February 22.
MELBOURNE.—The Government has approved delegation to Imperial Conference consisting of Mr. Hughes, Sir William Irvine and Sir John Forrest. The date of departure is not fixed.

The "London Gazette" announces that Plymouth is closed to neutral ships.

LONDON, February 22.
The King to-day invested Sir William Robertson with the G. C. B.

FRANCE.

The Principal Adversaries. Germany and England Compared.

LONDON, February 22.
M. Gustave Herve, writing in the "La Victoire" says:—In the face of England, Germany is like a winded wrestler. She is played out so far as material resources are concerned and is opposed to an adversary who is in the fullness of his power. The more we advance in war the more it will be for the British Army to bear its great weight. This Colossus is plainly ready to lend us a really helping hand, which will not harm us after our generous shedding of blood."

GERMANY.

Strike at Krupps.

LONDON, February 12.
AMSTERDAM.—The "Telegraaf" says that 17,000 workers in Krupps struck for higher wages and better food. Many were sent to the front as a punishment.

SUBMARINISM.

Supplies for German Submarines.

LONDON, February 22.
MADRID.—It is officially announced that a buoy containing 31 cases with spare parts for German submarines has been discovered in the vicinity of Carthage. Three Germans have been arrested.

LONDON, February 22.
The small British steamer "Brigade" and the sailing ship "Centurion" have been sunk.

LONDON, February 22.
The only ship sunk yesterday was the 'Newfoundland' fishing Schooner "Mayola."

FRENCH FRONT.

The French Front. Reciprocal Cannonading.

LONDON, February 22.
A French communique records reciprocal cannonading in the region of Butte de Mesnil and on the right of the Meuse, near Caurieres Wood and Bezonvaux.

TELEGRAMS.

BRITISH FRONT.

British Seize Enemy Trenches. Two Very Successful Raids.

LONDON, February 22.
A British communique says:—We seized a portion of the trenches north-eastward of Guendecourt and entered trenches on a 650 yards front southward of Armentieres, penetrating deeply and inflicting many casualties. We raided trenches south-eastward of Ypres on a 500 yards front reaching the supporting line. Many were killed, mine shafts and dug-outs destroyed and 114 prisoners taken. The total prisoners taken during the day numbered 184. Our casualties were light.

RUSSIAN FRONT.

Russian Positions Bombarded. Renewed Fighting in Moldavia.

LONDON, February 22.
A Rumanian communique, dated the 19th inst., says there has been weak cannonading and patrol encounters on the whole front north of Dornavatra. The enemy furiously bombarded with gas shells the Russian positions northwest of Focsani. The Russians dispersed reconnaissance forces in this region.

Enemy Attacks Fail.

The Wireless Russian Communique says:—Dense attack by enemy north west of Dornavatra failed.

SALONIKA FRONT.

Salonika Situation.

LONDON, February 22.
The French Salonika communique says:—There has been artillery activity on the whole front and patrol encounters near Seres and on Kakukoyo front. We raided Brest near the Lake Doiran and took prisoners. Two enemy counter-attacks here were repulsed. Aviators are active and there have been several successful air fights. Aviators dropped bombs on enemy columns near Seres and Meluk.

RUMANIAN FRONT

Rumanian Statement.

LONDON, February 21.
The Rumanian Communique says:—There was violent reciprocal artillery on the northern frontier of Western Moldavia. Russian artillery was active elsewhere dispersing enemy and destroying their positions.

Latest Telegrams.

German Food Problem. The Potato Harvest.

AMSTERDAM, February 22.
The Prussian Minister of the Interior, in a proclamation, admits that frost has completely stopped the supply of potatoes, stocks of which are certain to be exhausted before the new harvest. This has strained week available stocks of corn owing to the necessity of distributing flour in great cities. He, therefore, orders rural authorities to take severe measures to compel farmers to supply foodstuffs.

Prisoners as Farm Labourers.

A representative of the Government informed the Reichstag Committee that three quarters of a million prisoners of war were employed as farm labourers, and their number would be increased. Garrisons in the occupied territories would be employed on farms.

"Regrettable Reverses." Hindenburg's Will.

LONDON, February 22.
Reuter's correspondent at headquarters says that a copy of an order by General von Hindenburg which has been captured states that operations at Verdun in October and December are serious and regrettable reverses. Incapable officers must be ruthlessly removed. The number of prisoners is unusually large for German troops. Some evidently surrendered without offering serious resistance and without suffering heavy losses. This shows that the morale of some troops was low. The reason for this must be most carefully investigated, and the wild spirit of German infantry must be revived by training and most strict drill, 'inter alia.' This matter is of vital importance."

Bavarians 'vs.' Prussians.

A Sanguinary Fight.

MAASTRICHT, February 22.
The newspaper "Les Nouvelles" says that a sanguinary fight between Bavarians and Prussians occurred at Daveloo camp last week, and 32 men were killed and 200 wounded.

As at present arranged, H. E. the Viceroy will leave Delhi on his spring tour towards the end of March, and will visit Gwalior, Peshawar, Lahore and Dehra Dun arriving in Simla towards the end April.

A Communique issued by the Ceylon Government states that the loss of "Worcestershire" was due probably to either a floating mine or internal explosion. All passengers and all but three of the crew were saved.

The Annual Ayurvedic Conference opens in Poona city on Sunday. H. H. the Maharaja Sir Ravi Varma of Cochin will preside. Some 300 delegates are expected.

The Imperial Legislative Council.

Defence of India Force Bill.

Calcutta University Commission.

GOVERNORSHIP IN COUNCIL FOR U. P.

ALL NON-OFFICIAL RESOLUTIONS THROWN OUT.

(From Our Own Correspondent)

(BY WIRE.)

Mr. Dadabhoi's Resolution.

Mr. Chanda's Amendment.

DELHI, February 21.

Mr. Chanda (Assam) moved the following amendments to Mr. Dadabhoi's resolution: That after the words "special machinery" the following words be added in the shape of an advisory committee consisting of a High Court Judge, preferably an Indian, a practising Indian lawyer other than a public prosecutor and a Sessions Judge."

That the following clause be added at the end of the resolution:— "and further to provide that after definite charges on which arrest is made or an order of internment is intended to be passed, specifying as far as practicable, the acts complained of and such particulars as to the time and place of the alleged acts, as are sufficient to give the party reasonable notice of the matters he is accused of be given to the party and his written answer to the same; if he wishes to make any, be taken by the Magistrate before final orders are passed and that reasonable opportunities for taking legal advice be given to the party." He said his objects were to secure precision in the charge passed against the accused, and to bring them before a tribunal commanding public confidence. After detailing the provisions of the English Act which had been contained was harsher than the Indian Act, Mr. Chanda, said, even there they had never thought of superseding the functions of a civil tribunal. Again, however heinous might be one's crimes one had a right to have his whole case investigated by an advisory committee. Here a court may acquit an accused but no sooner he had stepped out of it than he was arrested and interned. Even the Magistrate of a district may hold one innocent but he could not help him. For the C. I. D. was above all. No wonder that the administration of the Act was creating much alarm. He then said, "Can it be doubted that the very object of the Government is being defeated by the manner the act is worked? You may succeed by wide and indiscriminate application of the Act. By working harshly as it is at present done, for the time being you may strike terror into the hearts of the people and temporarily put a stop to the activities of the revolutionaries. But at what cost and will the result be permanent? Will not the sympathy of the public be ranged on the side of the people intended? Why should it be so? Hence the need for acting upon the proposals embodied in the amendments which would inspire confidence among the public."

Mr. Sukul.

Mr. Sukul (Central Provinces) said that a good case had been made out by both Mr. Dadabhoi who moved the resolution and Mr. Chanda who moved the amendment. He thought the Government would see their way to accede to their requests. He complained of wide and indiscriminate use of the Defence of India Act.

Babu Bhupendra Nath Basu.

Babu Bhupendra Nath Basu said that this debate was painful to him coming as he did from Bengal. Because brilliant young men whom he expected to vindicate and uphold the honour of Bengal were being arrested and stifled for causes unknown, and he might say unknowable. It was this un-British method of doing things that had spread discontent all over Bengal. He himself shrank from moving this resolution for he must confess that old as he was, he felt deeply on the ravage it caused on homes by taking away the promise of the family. He did not doubt the good faith of the officials. But in a matter like this, in a matter which affected the future relations between the Governors and governed was it too much to ask that the executive should not be armed to the teeth, should not be given the right to all principles of justice and humanity and that they should be properly guarded by providing for an advisory committee which might, if necessary, be a secret body. It was suggested that persons sitting on advisory committees might be endangered. But there were ways of getting over that difficulty. If the Government were anxious to do full justice to the victims then why not delegate the duty of sifting the evidence to a body capable of doing so, with a really judicial temper?

Mr. Haque.

Mr. Haque (Behar) in supporting the resolution said he had supported the Defence of India Act inside and outside the Council, but strongly objected to the methods adopted by some provincial Governments. His own community had suffered most in some cases. He took entire responsibility when he said that the internment of Mahomed Ali, Chautak Ali and Zaffer Ali had created profound discontent among certain section of the Mahomedans.

They wondered why they were interned. He urged the acceptance of the resolution and the amendments in the interest of the Government itself.

Mr. K. V. Rangaswamy Iyengar (Madras) supported the resolution and referred to Mrs. Besant's case whom

he personally knew and of whose conduct no exception could be taken.

When the speaker was referring to the action of three Governments with regard to Mrs. Besant the Vice-President rose to a point of order and asked the speaker to confine himself to the subject of the resolution.

Government Not Prepared to Accept Resolution.

Sir Reginald Craddock in replying said that he was sorry to say that the Government was not ready to accept the resolution or the amendment. He emphasized that no member of this Council knew of any man who had been interned unjustly. But he added that no one, British or Indian, would desire to curtail any one's liberty, that Lord Hardinge and Lord Chelmsford had both considered many cases and he could not believe that any member would believe that they would act deliberately unjustly. He very solemnly affirmed that no one was interned except on the most definite information. He added that the speeches made seemed to assume that the suspects had been arrested on insufficient evidence and he referred the members to the Punjab and Benares conspiracy cases and to the speeches of Lord Carmichael. He said no one was more sympathetic than the Governor of Bengal and he had taken his people into his confidence and had examined all cases which came under his notice. Yet, he said, the people of Bengal immediately claimed that the Governor was making a mountain out of a molehill. In an impressive passage he said that anarchy was a speck. But the speck was there and he proceeded to read statements showing how a young man of 16 became an anarchist. The extract said: "We are extremely anxious to keep our movement secret. We feared reinforcements coming to Calcutta where we had hoped for 5000 rebels in Calcutta and 5000 of rebels from other parts of Bengal. German officers were to be kept in East-Bengal to train men and all the fighting was to be in West Bengal". A second extract says: "We do not wish a decisive victory on either side in the European war as the continuance of the war helps us on and without the war our advance would not have been so quick". It added "the Mahomedans were all showing a tendency to side with Germany owing to their treaty with Turkey. But we must get on with our plan of operation independent of the Mahomedans and if necessary deceive them while representing to Germany that both Hindus and Mahomedans are united and a revolution is imminent."

What They do in Britain.

Sir Reginald Craddock then described the action taken in Great Britain in similar circumstances and the compared the class of the people who were interned in the United Kingdom and in India. He deprecated the suggestion that the men in India had been interned on insufficient evidence. He said that the conclusions were come to by a high executive officer in each case and he implored everyone to leave nothing undone to check the conspiracy and to wean these young men from the dangerous area of the conspiracy. He finally said that the Government could not agree to place before an outside tribunal the secret information which they possessed as to the movements and intrigues of the enemy. But he was prepared to recommend that in certain cases the facts should be examined by a responsible judge or judges.

Pandit Madan Malaviya

said it was some satisfaction to have listened to what Sir Reginald Craddock said in as much as it showed that the Government was aware of the gravity of the situation. But his decision not to take non-officials into confidence was very unfortunate and he pointed out that a non-official of to-day might be an official to-morrow. Again in an advisory committee there was to be only one non-official lawyer and he would, speaking for the bar to which he belonged, say that there can not be any difficulty in finding men who would keep any secret they might be entrusted with. As for the anarchists he would make it clear that no one sympathised with them. All that was demanded by non-officials was that in no case any injustice should be done. Referring to the extracts read by Sir Reginald Craddock he said he could not accept them off hand without detailed examination. There could be apprehension that the proposed committee would not be alive to its responsibilities. An executive officer might not be able to bring a judicial temperament to decide cases. These enactments he submitted were dangerous not only from the point of view of the accused but also from that of the officers concerned. Continuing he said that Section (8) Clause (2) (f) of the Act had been applied extensively for example in cases of Mrs. Besant and Mr. Tilak. He was not going to speak for them for they were strong enough to defend themselves. It was a clear abuse of the Act. (Here Mr. Malaviya was called to order). Mr. Malaviya said he referred to them because here power was abused which would not have been the case if there were an advisory committee. He hoped that the Government of India would reconsider its decision.

TELEGRAMS.

Dr. Sapru

said what Mr. Dadabhoi wanted was not to amend the Act radically but to see that the Act was administered with less friction. Executive officers, he said, were not prone to sift evidence with the same judicial temperament as judicial officers would. Again if the executive officers could bring that judicial temperament to the work what objection could there be in constituting a committee with at least a High Court Judge. As for the objection to the inclusion of non-officials, he said, it was a weak reed to rely upon seeing that the similar though not an exact experiment had been made in the constitution of special tribunals. The scope of the resolution and that of the amendment were so eminently reasonable, that one wonders at the attitude of the Government. Government could not, seeing the misapprehension that had been given rise to by the harsh administration of the Act object to the proposal. In conclusion he said no one wanted to protect the anarchist or the conspirator.

Mr. Jinnah

said that no one of the non-official members showed any inclination that delinquents should not be properly punished. He expressed disappointment that some members should reject the proposal contained in the resolution and amendments. He said they might omit the non-official lawyer from the committee, if they liked, though he was as respectable as the Home Member himself. There could not be any grounds for objecting to the appointment of the committee consisting of high judicial officers of the Government.

Mr. B. N. Sarma

said that if the Government wanted to inspire confidence in the Defence of India Act they must not place barriers between themselves and the people.

Sir James Duboulay

pointed out that in Bengal judicial officers had been consulted and the matter was not left to executive officers as assumed by Pandit Madan Malaviya. He discussed the importance of secrecy being observed in cases of statements made to the authorities.

Mr. Westropp of Bombay

also spoke and gave an account of the personal experience of the working of the Defence of India Act. He wondered how suggestions could be made for publication of secrets which might prove of highest importance to the enemy. He maintained that liberty of subjects was not interfered with.

Mr. Dadabhoi's Reply.

Mr. Dadabhoi replying to the whole debate alluded to the failure of his resolution on a point which was of great importance. He endorsed what the Home Member had said. But he said the request contained in the resolution was a modest one. He failed to see how a committee composed of judicial officers would be prejudicial to public safety.

All Negatived

The amendments were first put to the meeting which were negatived. The resolution was then put to the meeting and was negatived. A division being called for the resolution was rejected by 39 voting against and 14 voting for it.

Mr. Sastri's Resolution Withdrawn.

Mr. Sastri withdrew his resolution on conscience clause as the Government of India had not received replies from the Local Governments.

The Council rose at 5-40 and adjourned till to-morrow.

Indian Defence Force Bill Introduced.

DELHI, February 21.

At to-day's meeting of the Imperial Legislative Council His Excellency the Viceroy presiding the Commander-in-Chief introduced the Indian Defence Force Bill, the text of which is now available. It provides for the compulsory enrolment of European British subjects between the ages of 16 to 50 with certain exceptions specified in the schedule. In the case of persons other than European British subjects provision is made for the constitution of special corps or units in which persons who offer themselves for enrolment within a certain period and who satisfy such conditions as may be prescribed under the law may be enrolled. Military service will be of two kinds, local and general.

The Bill provides that European British Subjects between the ages of 18 and 41, and persons other than European British subjects who offer themselves for enrolment will be liable to general military service and may be required to serve in any part of India. European British subject between the ages of 16 and 18 and 41 and 50 will be liable to local military service, and will not be required to serve outside the limits of prescribed local areas. All persons enrolled for military service will be subjects to such rules and regulations as may be made and persons called out for general military service will become subject to military law. Provision is made in clause 9 for the summary determination of disputes as to whether any person is liable to the provisions of the law. There is also a provision for the issue of certificates of exemption on the grounds stated in clause 11 of the Bill. It is clearly impossible to provide in the body of the measure for all details to meet the varying conditions which prevail in a country like India, and therefore a wide power of making rules and regulations has been conferred in clauses 13 to 15 of the Bill.

The University Commission and

Mr. Sastri's Resolution.

DELHI, February 22.

A meeting of the Imperial Legislative Council was held this morning Mr. Lowndes Vice President presiding. The Hon'ble Mr. V. S. Srinivasa Sastri moved the following resolution:—That this Council recommends to the Governor General in Council that the scope of the Commission alluded to by His Excellency the Viceroy in his recent Convocation address as Chancellor of the Calcutta University be extended so as to include the Universities of Madras, Bombay, the Punjab and Allahabad as well as that of Calcutta. In doing so he said that there was an impression that this was intended to enquire into the conditions peculiar to Calcutta

TELEGRAMS.

and it has been hailed in certain quarters in Calcutta as affording some opportunity of refuting the charges against that University. But certain facts showed that that was not the case and Mr. Sastri quoted an extract from His Excellency's speech in Calcutta. After quoting the terms of the London University Commission upon which presumably the present Commission was to be modelled he said its report was valuable to all interested in education. The principles enunciated there are so general and so wholesome that they might be generally applied and he had no doubt the report of a Commission modelled on the London Commission would be drawn upon in examining the conditions prevailing elsewhere in India and he did not doubt that in a short time the proposals would be brought before the Council to re-adjust the legal relations of the present Universities. Again, as a matter of fact, what happened to Calcutta would happen to Madras and Bombay next. Hence his urging the present resolution. Quite recently in England commissions were appointed to enquire into

The Teaching of Science and Languages

there. In India, though our teaching of science had been improved of late, it would be a long time yet before we reach the requisite standard of teaching, i.e., enough to make it a handmaid of industrial progress. As for the languages, the same complaint prevailed and the Universities should aim at not merely extending the bounds of knowledge but also at popularising it. It was also suggested that the standard for a degree and for admission examinations had been lowered and in this connection Calcutta was said to be the worst offender. This idea was one of the reasons for the vexed dispute between the Matriculation and S.S. L. C. system. Here again the judgment of an imperial tribunal was necessary. Then again there was the question of the media of instruction. He was not prepared to lay down any general conclusion, but said if they had no such tribunal it would be justly said, the decisions arrived at were due to mainly educational needs. There was great discontent and that needed a change. Hence his urging the need for a Commission. The war also had opened their eyes to the evils relating to education in England and this need was felt the more in India. It was alleged that his proposals would delay publication of the report. But he submitted that they had waited so long and they could afford to wait a little longer.

The Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya, in supporting the resolution moved by Mr. Sastri, said there was no doubt that in England there was anxiety to extend scientific and industrial education. In India they were very much antiquated. Education so far imparted in India was theoretical and not based on any scientific principle. There should be an enquiry into the question. He considered that the resolution was very opportune.

Mr. Davidson.

Mr. Davidson (Madras) said that, as far as Madras was concerned, they might reasonably expect to work out their own salvation. He was opposed to the transfer of men from one University to another. He alluded to the organised attempt to capture students for political purposes and deprecated political capital to be made out of the enquiry. He further said that the delay would be larger than three months as was computed by Mr. Sastri. The Government of India would have to consult the Local Governments before moving into the matter. He also thought that the Commission would not pronounce their opinion on a Calcutta question without consulting persons of that province and seeing how they managed things elsewhere. The work of the Commission, he contended, would do much to accentuate the difficulties in the way of educational progress in Madras and Southern India generally. Hence he would oppose the resolution.

Sir Edward MacLagan

Sir Edward MacLagan, in replying to Mr. Sastri's resolution, said: In replying to the Hon'ble Member's resolution I admit that his suggestion is a natural one and some of the reasons which he has advanced in support of it are cogent reasons. When it was decided to have a Commission for the Calcutta University, it of course occurred to us that the same Commission might be utilised for examining the problems of the other Universities, but we decided for various reasons that this would not be expedient. The problems which affect Calcutta affect other Universities, but they affect Calcutta in an intensified form and Calcutta has problems of its own which are not found elsewhere. The extraordinary and in some respects the

Unique Position of Calcutta

among the Universities in India is not always perhaps appreciated. Apart from being the oldest of the existing Universities, it is by far the largest. Out of nearly 42,000 students in Arts Colleges throughout British India in 1915 over 1,900 were in colleges within the jurisdiction of the University of Calcutta. Out of 1,540 High Schools, 667 presented candidates for the Calcutta Matriculation examination. Out of 23½ lakhs expended per annum by the Universities from all sources, 11 lakhs are expended in Calcutta. It is in Calcutta that we have the largest development of University teaching. In Calcutta we have the greatest difficulties in connection with the housing and discipline of students. The Calcutta University has shown its own desire to probe some of its problems by the appointment of Committees to examine them and in other ways. None of the other Universities and none of the Local Governments with which they are connected have at any time suggested to us the appointment of a Commission to examine into their circumstances. It is of course the case that what is true of Calcutta is true to a more or less degree of the other Universities. We hope that in the Commission's report other Universities will find suggestions applicable and profitable to themselves. We propose that, in order to help the Commission in their study of Calcutta problems, it should be suggested to them that witnesses should be invited from other Universities to explain how such problems are met there, and the Commission will thus be in a position to realize now far their recommendations may affect other centres. At the same time it is more convenient, and in the opinion of the Government of India will conduce to a much more profitable result, if the Commission, as is proposed, confine its attention primarily to one University and give definite suggestions regarding it. The reference to the Commission will, as His Excellency the Viceroy has already

TELEGRAMS.

stated, be in terms similar to those of the reference to the London University Commission. The cases of Calcutta and London are indeed in many respects similar. The London University like that of Calcutta was started as a purely affiliating institution and like Calcutta it subsequently developed a desire to encourage University teaching. The question, therefore, of adapting its new attitude to its old obligations is one not dissimilar to that which confronts us in Calcutta. The recommendations of the London Commission has been of the greatest value to University education throughout the world and its recommendations are, I have no doubt, the more valuable, because they did not extend to Universities in general but had a particular reference to particular objects and particular difficulties. So too in the case of Calcutta it was after considerable thought that it was decided that the scope of the Commission should be confined to the Calcutta University and I must say that we see no reason for altering the decision. We are unable therefore to accept the Hon'ble Member's resolution.

Sri Claude Hill said if Mr. Setalvad were here, he would have pointed out that the Bombay and Madras Governments had control over their Universities, while the Bengal Government had no such authority over the Calcutta University. He also emphasised the necessity of

Consulting Local Governments.

and Universities concerned which should not be ignored, but no such demand had been made either from Bombay or Madras.

Mr. Sarma.

The Hon'ble Mr. B.N. Sarma said that one Act generally governed all the Universities and even now one would not like to press the resolution if it was declared finally that the findings of the Commission would not be relied on to mend the Act. But an impression was made by the speeches of the Government members that might not be the case. Speaking of Madras, he said that they wanted a commission to decide the principles for governing Madras affairs.

Bhupen Basu.

Babu Bhupendra Nath Basu said he came to the Council convinced that the sins of the Calcutta Universities would be made much of in order to justify the attitude taken by Sir Edward MacLagan on behalf of the Government. He admitted Calcutta University had its drawbacks. He dwelt at length on the growth of the vernacular and the development of post graduate studies. He also alluded to the difficulties of jurisdiction extending over Assam, Burma, Bengal and Behar which had no less than seven or eight languages. He pointed out the importance of the presentation of all India conditions and the need of determination of essential unity and essential difference and urged that the commission should have the personal survey of India and deprecated the summoning of witnesses from other parts of the country.

Mr. Iyengar.

Mr. K. V. R. Iyengar said that they were confronted in Madras with many questions. They had the question of the Andhra and Malabar Universities and the questions relating to the vernaculars as media of education. He referred also to the need for making the Senate more elective in composition. So he supported the resolution.

Mr. Sastri's Reply.

Mr. Sastri in replying said that the Government of India was intimately associated with the Calcutta University, which association other Universities did not enjoy and this was responsible for this part-enquiry. Apparently having once made up their mind regarding Calcutta they did not consult other Local Governments whether they wanted any Commission at all. But he urged that if there was any cogency in his arguments, as Sir Edward MacLagan was good enough to acknowledge, they could extend the scope even without this preliminary. With reference to the statement that the report might be applied generally in some aspects, he submitted that one of the greatest problems was that of bringing the University management in complete accord with local needs. The question was raised of popular versus Government control of universities. Here again public opinion is not the same all over India. The conclusions arrived at with reference to Bengal could not hold good all over India. Finally he thought no matter was more supreme in interest than education and in deciding questions relating to it it was imperative that there should not be any dissatisfaction among the public that they were not fully consulted before the decision was taken. Nor was it seemly that other Universities in India should be asked to simply content themselves with imitating Calcutta.

The resolution was put to the meeting and negatived.

A Governor in Council for the U.P.

Dr. Sapru in moving the resolution for the creation of a Governor-in-Council for the United Provinces reminded the Council that in the last few years the subject repeatedly attracted the attention of the Parliament and Legislative Councils in India. Four years ago his resolution in the United Provinces Council was negatived by the casting vote of the Lieutenant-Governor. Leaving the earlier history behind, the speaker pointed out that the Government of India or rather, to be more precise the majority of the Government of India recommended the creation of an Executive Council which Lord Crewe definitely accepted which, however, met with strong opposition on the part of a few Hon'ble Lords. He reminded the Council that the attempt of the Secretary of State was frustrated by the House of Lords, but Lord Hardinge made a courageous and statesmanlike pronouncement before he laid down the reins of his office. He also alluded to the answer of the Home Member given to his question in Simla that the Government of India had again sent their recommendations to the Secretary of State. This was no doubt reassuring, but he felt bound to say that the answers of Sir Reginald Craddock did not set at rest some of the doubts which existed in the public mind. No useful purpose will be served by dwelling upon the merits of Council Government as it had been fully dealt with in the recommendations of the Decentralisation Commission. Indian opinion, as for his provinces went had been unmistakably in support of the demand for the appointment of a Governor. It was almost unanimous

TELEGRAMS.

and there was no hostility or supposed hostility of the landed classes or of Mahomedans and Hindus. Not only the educated middle classes but also the Talukdars of Oudh and also the Mahomedans demanded the appointment of a Governor-in-Council. The speaker referred at some length to the conference held at Allahabad under the presidency of Raja of Mahmudabad. Similarly Raja Raghava Prasad Narayan Singh, Secretary, Agra Provincial Zemindars Association, had also given the necessary support. He then discussed the plea for a Governor and said that a Governor selected from the ranks of the politicians in the public life in England with parliamentary experience and tradition were invaluable in the changed and changing conditions of India. He said that the days of ex-cathedra judgments in the administration of India were over and there was an ever-increasing need for persuasion and appeal to the political judgment and sentiment of the people. The speaker pointed out that the Lieutenant-Governor who rose from the ranks brought with him likes and dislikes to measures and men and naturally the administration suffered from this bias. He took a historical retrospect of the question of Governorship in Council since the time of Sir Charles Metcalfe and urged that the expiry of Sir James Meson's term might be taken as a suitable opportunity for giving effect to the recommendation.

Indian Representation in Executive Councils.

Turning to the second point of his resolution pointed out that equal representation of Europeans and Indians in the Executive Councils has been recognised in the highest quarters. He quoted a letter of Lord Crewe's to the effect that the provinces should have Executive Councils of two members one of whom should ordinarily be an Indian. This at all events showed equal representation and an equal number of Europeans and Indians would lead to a spirit of compromise. He urged the Council to accept this resolution.

Resolution Opposed.

Sir Reginald Craddock formally opposed the resolution his reasons being the same as he had enunciated in his reply to the question by the mover in last September. It was impossible for the Government of India to give any opinion before the matter was again in Parliament. He would also claim to have a share of sweet reasonableness and said that the recommendations were made last time unanimously. Regarding the second part of the resolution he said that the law did not stand in its way. But the whole matter centred upon what was going to be the strength of the Council three or four. So he would formally oppose the resolution.

Pundit Madan Mohan.

Pundit Madan Mohan Malaviya failed to see in view of what had fallen from Sir Reginald Craddock what made the Government formally to resist the resolution. He urged the creation of a Governor in Council. Referring to the second proposition he hoped that the Government had recommended four men to sit on the Council. The whole question related to a long standing grievance and not yet was it removed. The House of Lords was always standing in the way. He did not see what insuperable difficulty lay in the way of the Government accepting this resolution and laying it before His Majesty as embodying the wishes of the people. He hoped that it would even after this opposition be informally brought to His Majesty's notice.

Mr. Shafi

Mr. Shafi said that educated public opinion in the Punjab was in great sympathy with the principles underlying the resolution. He said that in view of the pronouncement made by the Home Member the resolution should not be pressed.

Mr. Dadabhoi.

Mr. Dadabhoi said that the prayer contained in the resolution should ere long be granted. He only hoped that the Central Provinces should get Council Government before any other province. The Central Provinces could no longer remain under an obsolete Government.

Passed Beyond Stage of Discussion.

Mr. Haque (Behar) said the question raised by the mover had passed beyond the stage of discussion which, however, to-day had served its purpose.

Mr. B. N. Sarma.

Mr. B. N. Sarma (Madras) said that Madras heartily supported the resolution and he hoped that in the Council granted to the United Provinces there would be four members, two of whom would be Indians.

Not a Psychological Moment.

Sir Reginald Craddock in speaking for the second time said that the time was not psychological for such a change. The creation of a Governor in Council involved considerable expense. They should accept eight annas when sixteen annas was not forthcoming. He undertook to forward to-day's debate to the Secretary of State in the usual course.

Mr. Basu

Mr. Basu said he had intended to support the resolution but the speech of Sir Reginald Craddock had taken the wind out of the sail. He hoped that if Sir Reginald Craddock was anxious to dispel the gloom that sat upon his (speaker's) mind he would give Bengal two Indian members in the Executive Council. He thought that considering the difficulties of the time the resolution should not be pressed.

Mr. Jinnah.

Mr. Jinnah thought that the pronouncement of the Government was very satisfactory.

Withdrawn.

Dr. Sapru expressed gratitude to the Government and the members for their attitude towards the resolution. He was particularly indebted to the Home Member for announcing that to-day's discussion would be brought to the notice of the Secretary of State. He withdrew the resolution.

The Council adjourned to the 28th instant.

It is understood as at present arranged the Government of India Offices will close here on the 27th March and re-open at Simla on the 29th.

బ్రహ్మపుర ప్రార్థనా సమాజము.

12 వ సాంవత్సరి కోత్సవము.

(మాస్యశ్రీమ విశేషమునియొద్దనుండి)

బ్రహ్మపురము ఫిబ్రవరి 19:—మాబ్రహ్మపుర ప్రార్థనా సమాజముయొక్క 12 వ సాంవత్సరి కోత్సవ మిటీవల నల్లసంచి వైభవోపేతముగా జరుపబడినది. శ్రీమతి కుముదినిబాసు సరస్వతి బి. ఏ (కలకత్తా) గారి గౌరవనాథిత్యమును వహించిరి. ఆమెపతియును కాంగ్రెసు సభ్యుడును పత్రికా ప్రచారకుడు నగు బాబూ సుచీంద్రప్రసాద బాసుగారు కలకత్తానుండియు, సుప్రసిద్ధులు “ఉత్కల సాహిత్య” పత్రికా సంపాదకులు పండిత విశ్వనాథకామగారు కలకత్తానుండియు, మద్రాసునుండి “హృదయనీతి” పత్రికా సంపాదకులగు జయలలి వేంకట నారాయణగారు, బ్రహ్మపుర ప్రచారకులగు ఇష్టగుంట సుబ్బకృష్ణయ్యగారు మున్నగు సుప్రసిద్ధ సహాధ్యాయులు ప్రత్యేకముగా నీసభకొరకు విచ్చేసి యుండిరి.

ప్రథమ దినము.

16 వ తేది శుక్రవారము సాయంత్రము సరిగా నైదు గంటలకు పెద్దబజారులోని గోపినాథ మంటపమువద్ద ప్రారంభింపబడి, నగరసంక్షేప మంత్యంతవైభవోపేతముగా జరిగినది. తొలుత నాయంటపమువద్ద విశ్వనాథకామ (“ఉత్కల సాహిత్య” సంపాదకులు) గారు తమ మాతృభాషయగు నుత్కలభాషలో గంభీరోపన్యాసమును గావించి “భక్తి” విషయమున ప్రజాసామాన్యమునకు బోధపరచిరి. వందల కొలది సామాన్యజనుల “హాయి! హాయి” యనజేసిన వారి యుపన్యాసగంభీరతను దెలియనగు. తరువాత పురపీఠులందఱుచ్చటచ్చట నాగి, జయలలి వేంకట నారాయణగారు, కార్యదర్శి, ఇవటూరి సన్యాశిరాజుగారు, కావించిన యుద్బోధనలన ప్రజ లెంతయు నానందమును బొందుటయేగాక, వారిలో కొందరు భజనాంతమువరకు ననుకరించుటయేగాక, నృత్యగీతములందు బాణానియందుకుటయే, యినగర సంక్షేప మంత్య జయప్రదముగా జరిగినదియు జెప్పకయే జెప్పవచ్చును.

రెండవదినము.

ఉదయము ప్రాగ్నలు “బ్రహ్మచరితము”న జరిగినవి. అనేకులు విచ్చేసియుండిరి. విశ్వనాథ కామగారి రాచార్యపీఠము నలంకరించిరి. సాయంత్రము పౌరులసభ విద్యార్థులు, నర్తకులు, ఉపాధ్యాయులు, న్యాయవాదులు, మున్నగు జనసమూహముచే పురమందిరము క్రిక్కిరిసి యుండెను. సరిగా నైదుగుంటలవరకు సభ ప్రారంభ మైనది. ఏ. పి. పాత్రో బి. ఎస్. గారు శ్రీమతి కుముదినిబాసు సరస్వతిగారిని పుర జనులకు పరిచయము గలుగజేయుచు జేసిన స్వల్పాపన్యాసము గంభీరముగా నుండెను. ఈమె లోకమాన్యమును, సుద్ర స్థితిబంగార పత్రికయగు “సంజీవిని” సంపాదకులును, దేశ సేవాపరులును, సాగ్రాధ్యులగునగు, కృష్ణకుమారదత్త బి. ఏ. గారి కుమారిత్ యగుటను గూర్చి వారు వక్కాణించుచున్నప్పుడు, కరతాశ్చర్యములు మిన్ను ముట్టెను. ఆమె చేసిన యుపన్యాసమున ముఖ్యముగా ప్రస్తుత హిందూదేశమునందలి శ్రీలక్ష్మినిగూర్చి వర్ణించి చెప్పినప్పుడు సభలోని యెల్లరి సంతాపమును వర్ణింప నలవికాదు.

ఆమె తన కోకిలవాణితో సహజ మృదులతతో మాటలాడిన ముప్పదియైదు నిమిషములును అమృత మొలికినట్లుండె ననుటలో నతిశయోక్తి యుండనేరదు. ఆమె నాగూటి గంభీరముగా నుండెను. భావములు గంభీరములైయుండెను. ఆహా! యిట్టి నారీరత్నములేగా, నిజమైన భారత కుమారిత్సములు!

ఆమె తరువాత విశ్వనాథకామగారు బ్రహ్మధర్మమును గూర్చి గంభీరముగా సంస్కృతశ్లోకప్రమాణ పూర్వకముగా నుత్కలభాషను గావించిన యుపన్యాసము మనోహరమై యుత్సాహజనకమై యుండెను. తరువాత మాట్లాడిన సుప్రసిద్ధాంధ్ర యాచకులును బ్రహ్మపురప్రచారకులును నగు సుబ్బకృష్ణయ్యగారు. వీరి యుపన్యాసము మనోహరమై గంభీరభావ చరితమై, ఉత్సాహజనకమై యుండెను. వీరు నేడకాలమునుండి నేటివరకు హిందూమతము, కాలసాత్రాసుసారముగా నెట్లు మార్పుల నందుచు వచ్చెనో, ప్రస్తుతహిందూస్థితికి గల కారణములను ప్రస్తుతము దేశమునందలి నానామతములను గూర్చియు, వారివారి యభిప్రాయభేదములను, ఆదర్శములను గూర్చియు ప్రసంగించిరి. వీరు మాట్లాడినవైది సలక్షణమై పరి

శుద్ధమై యుండుటయేగాక, మాటలాడిన ఆరగంట కాలమును శ్రోతల నావేశపూరితులుగా జేయుటయేగాక జేశభక్తిపూరితమైయుండినది. అంత ద్వితీయదినవస కార్యక్రమ మంతమైనది. తృతీయ దినము.

ఉదయము యథాప్రకారము ప్రార్థన జరిగినది. సాయంత్రము మరల పౌరులసభ, క్రిందటి దినముకంటె నెక్కుడుగా జనులు సమావేశమైరి. తొలుత శ్రీసచీంద్ర ప్రసాదబాసుగారి రాంగ్లభాషలో నిమ్నజాతుల గూర్చియు, వారి యవస్థలను గూర్చియు జెప్పిన వాక్యములు, సభ్యుల హృదయముల కరగించిన దనుటలో నతిశయోక్తిలేదు. కాలికట్టు మ్యానిసి పాలిటిలోన, మాలమాదిగలకు, నీటిగొట్టుముల ముట్టుటకైన నిషేధింపబడినదని మదివినప్పుడు సభ్యుల మేనులు పులకరించినవి. బంగాళేశ్వరాంగ్రెసు సభ్యుడగు నాతని యుపన్యాస భారతీని ప్రత్యేకముగా వర్ణింప నగడములేదు. పిమ్మట జే. పి. నారాయణగారు “భారతీయ విశ్వావృత్తి” అను విషయమును గూర్చి జరిపిన ఆంగ్లేయ వ్యాసము మనోహరమై యుండెను. మంగళసంక్షేపముతో సభ ముగిసెను.

జూ బు లు.

I
ధర్మ ఖర్చు.

అయ్యా, అన్ని యుద్యమములకు నాటవలెనగుటూరు పురంబున నీమతస్థులని యాచుతస్థులని యనక వారివారి వైరాగ్యముల గనబరచుచు దమతను సంఘసేవ జేయుచున్నారనుట వినువారి కందఱికి నానందమును గలిగింపకమానదు. పోయిన మాసమున మహమ్మదీయులు తమ మతోద్ధారమైన మహమ్మదు వారి జననోత్సవము హైందవదేశమునందంతట నాచరించిన మన కల్లరకు విదితమైన విషయమే. అట్టి సమయమున బహుకాలముగ నెలకొనియున్న పాత అంజుమెక సమాజపువారు ప్రతిరాత్రియందును తమతమ గ్రంథపారా యణ మొనర్చుచు, పేదసాదల నాదరించుచు దమ మత వైరాగ్యమును యథావిధిని నీ సంతస్సరమునగూడ గనపరచిరి. ఈ సమాజమున బ్రముఖులైన వారికి గొన్ని యిరుకు యిబ్బందులు సంభవించినను వెనుకంజవేయక నీ మహత్కార్యమును నెరవేర్చి యున్నారు. వీరు మనకు గ్రోతవారుగారు. జేహియని దమ నాశ్రయించువారి కాశ్రయమైనవారు. మహమ్మదీయులైనను సాదాగీరు నబ్బెట్టాను. సాహేబుగారు హైందవులగుటచే వారి సత్కార్యము లెన్నదగినవై యున్నవి. ఆ మాసాంతమున పదివేలమందికి దివ్యమైన ఆహారము సిద్ధపరచి గొప్ప విందుచేసి పేదసాదల నాదరించిరి. ఈ యన యందలి యీ యుదారబుద్ధిని నీశ్వరుడే యభివృద్ధి జేయుగాక?

గుంటూరును నగరాత్మకులలో వర్తకులేమి, మహమ్మదువారి జననోత్సవమున మహమ్మదీయులేమి, అన్నదాన సమాజమువా లేమి, వీరందఱును బ్రతిసంతస్సరమున నేబదివేల మందికన్న నెక్కువనుండి కాహారము బెట్టుచున్నారు. ఈ ఖర్చుక్రింద, నేమి యన్న సత్రముల ఖర్చు క్రిందనేమి, బైరాగులకిచ్చు సహృద్ధి ఖర్చులేమి, యివి యన్నియు సుమారు రు. పదివేల రూపములగుచున్నవి. వీని నన్నిటిని గూర్చి యంగ హీనులకు శరణాలయ మేర్పరచుట దివ్యమైన ధర్మముకాదా? పాతకులు దీని నాలోచించుదు గాక?

గుంటూరు. దేశ సేవకుడు.

(686) భాషా సేవక సంఘము.

202 MINT STREET, MADRAS.
రు 100. బహుమానములు రు 100

ప్రతి వారమును. ప్రతి వారమును.
మొదటి తరగతి బహుమానము రు 20.00 చొ॥ 1కి రు 20.00
రెండవ తరగతి బహుమానము రు 15.00 చొ॥ 1కి రు 15.00
మూడవ తరగతి బహుమానము రు 10.00 చొ॥ 2కి రు 20.00
నాల్గవ తరగతి బహుమానము రు 5.00 చొ॥ 5కి రు 25.00
అయిదవ తరగతి బహుమానము రు 2.00 చొ॥ 10కి రు 20.00
ఈ బహుమానములను గోరువారు ప్రతి బుధవారము నాటి వార, ధైనిక పత్రికలు చూడవలయును.
ప్రతివారమునకు వ్యాసములు పంపినవారిలో ఉత్తీర్ణులయినవారి వివరములు ఇంతినిండి ప్రతిశనివారమునాటి పత్రికయందు ప్రచురింపబడును.

ఈ సంఘమువారు ప్రచురించుచున్న గ్రంథములు.

1. నేకువనిదలేమట వెల ప్రతి 1-కి రు 0-4-0
2. దంతధావనము ,, 0-4-0
3. స్నానము ,, 0-4-0
4. విభూతి, తిలకము, పసుపు ,, 0-4-0
5. వస్త్రధారణము ,, 0-4-0
6. ధ్యానము ,, 0-4-0

చిన్న పురుగులు 124 వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాతకులారా! ఈ పురుగునలె కేయింబవళ్లు, విధి విధానములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీ గృహములలోని శిశుకొట్టెలు బంగారుతో నింపబడియుండును.

తీరికలేకపనిచేయుచుండు ఈచుండు పురుగునలె, అతివ్యాధి ప్రకంబు చేకొందిర తే నెట్టిగ సహకారిగా మండగిగింబుండు. చుండు ఆరంభనయన వెంటనే నిరోధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఉపేక్షించిన అచిరకాలముననే బట్టతల వారితో సహధ్యాయి గావలసివచ్చును.

కావున నిట్టి పరమభక్తువును

“కామినియా నూనె”

ఉపయోగమున సంహరింపుడు. చుండును బోగొట్టుడు. బిండుకలను గాలనివ్వడు. పుర్రెచుండును బోగొట్టుడు. శిశుకొట్టుకు పరిమళ గుగంధద్రవ్యము.

ఈరోప్రి, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోస యన పడకుడు.

బెల బుడ్డి 1-కి రు. 1—0—0 వి. పి. గు. 0—4—0
” 8-కి రు. 2—10—0 వి. పి. గు. 0—7—0

ఉ చి త ము.

ఈ సుగుణముల రుజువుపరచుటకయి, అర్థజాబీటి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత కానె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లొయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెని,
నెం 155, జుమ్మామసీదు బీడ్, బొంబాయి.

మద్రాసు యేజెంట్లు:— మహతాపురమోత్రంయూట్టి,
చై నాబజారు రోడ్, మదరాసు.

హారంప్రస్ సర్క్లస్.

గొప్ప యడవిమృగముల సమూహము. 677
కోట మైదానములో ఆట జరుగును.

నేటిరాత్రికి నేటిరాత్రికి

మా యొక్క క్రొత్త ప్రాగ్రాము.

క్రొత్తఆటలు, క్రొత్త గుర్రపుటాటలు, క్రొత్తహాస్య కులు వచ్చుట, క్రొత్తపాటలు, ఆటలు. మా యొక్క నక్షత్రము నకు బోలిన కంపెనెవల్ల జరుపబడును, వీనినిమాడ తప్పవచ్చు. మరిన్ని మా యొక్క ఏనుగులును, సింహములు, పులులు, ఎలుగుగొడ్డు, ఇంక అనేక అడవిమృగములు చేయు వేడుకలు జూచి ఆనందింపుడు.

మాయొక్క ఆరబ్ గుట్టుములను, మట్టి గుట్టుములను చేయువేడుకలు చూచి మిక్కిలి సంతోషము గలుగును.

మరుచటి మేటిసీలు:— శనివారము, ఆదివారము సాయంత్రమున ఫిబ్రవరి 24, 25 తేదీలను

8 గంటలకు తలుపుతీయబడును. 4-80 లకు ప్రారంభము.

ఈ సమయములో బాలురకు అర్హచార్జి తీయబడును.

టికెట్ల వివరములు.

6 సీట్లు గల పెట్టె	రు.	20	0	0
ఒకసీట్ గల పెట్టె	రు.	4	0	0
మొదటితరగతి కుర్చీలు	రు.	8	0	0
రెండవ తరగతి కుర్చీలు	రు.	2	0	0
స్టాల్సు	రు.	1	0	0
గాలరీ	రు.	0	8	0

బాబ్సుకున్న, మొదటి కుర్చీలకున్న టికెట్లు ప్రతి దినము సర్క్సు డేరాలోనున్న, మపుంటురోడ్ లో యండే మెసర్సు డియాంజలీస్ అండుసన్ వారివద్ద నున్న దొరకును. తతిమృటికెట్లు, పగటిపూట సర్క్సు డేరావద్ద అర్జునుకును.

హారంప్రస్. C. H. బ్రూన్,
ప్రాప్రైటర్. బ్యాంకుమాస్టరు.
R. ఆల్బన్ & W. పై మున్ను, ఏజెంట్లు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని రక్షణములన జరించువాడగు ముఖ్యమంత్రి వంటి వండు. ముఖ్యమంత్రి, ముఖ్యమంత్రి గౌరవములను

మిక్కిలి క క్రివంతమైన ర క్తశుభ్ర కారణి (28)

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి. సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

ప్రొప్రైటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి. ఇది శ్రీయుక్త కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే

వికభాషాలిప్రశంస ఇది కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే

"అనంద" గ్రంథమాల, తృతీయకుసుమము. శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము వచనము (235)

- పటములు చేర్చింపబడి యున్నవి. కాశ్యోతపుచందాదారులకు తపాలాఖర్చులు సహా వెల. 1వ వాల్యం ఆదిపర్వము 1-4-0

ఉమ్మడి-రామయ్యశెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ, మరాఠు వర్తకులు. 25, చై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు. తంజివిలాసము: "ఉమ్మడియార్" మద్రాసు

అమృతాంజనము చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0. తలనొప్పిల, మానును. పార్శ్వపు నొప్పిల, బార

కుంకుమపువ్వు కుంకుమపువ్వు కుంకుమపువ్వు కుంకుమపువ్వు కుంకుమపువ్వు

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల. మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయు

మోటారుబస్ సర్వీసు. ఇందులన సమ ప్రయోజనములకు తెలియపరచడ మేమనగా

సాల సుగంధి లేహ్యము. ఇది సవాలు మేహము, మేహపాడలు, పుండ్లు, జిల యితర

ప్రాణము గల బొమ్మలు బయస్కోపులు - కిలములు - డేరాలు - గాన్తమదీప

దొంగలు! దొంగలు!!—తెండి తెండి, ఆంధ్ర మహాజనులందరు

ఆత్మజ్ఞానా. శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. కయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన కాశ్రీయ చర్చ

ఇందుమతీ పరిణయము. ఖమాదూర్జటి కృతాంధ్రకావ్యము రు. 0-10-0

అమృతాంజనం డిపోవారి దివ్యావధములు బాలామృతము సీసా 1-కి ... 0-12-0

శారదాంబ ఇది శ్రీధర్మబోధిని యన నాటకము. సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందు